

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2014. július 15., kedd

Tartalomjegyzék

2014. évi XXXIV. törvény	A reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény eltérő szöveggel való hatálybalépéséről és azzal összefüggő egyes adótörvények módosításáról	11066
2014. évi XXXV. törvény	Egyes törvényeknek a kormányzati szerkezetalakítással összefüggő módosításáról	11069
33/2014. (VII. 15.) NFM rendelet	A hajózási hatósági eljárások díjairól szóló 29/2001. (IX. 1.) KöViM rendelet módosításáról	11093
21/2014. (VII. 15.) AB határozat	A Kúria Mellett Működő Másodfokú Szolgálati Bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozata, valamint a Fővárosi Ítéltábla Mellett Működő Elsőfokú Szolgálati Bíróság SZF.1/46/2011. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről	11095
22/2014. (VII. 15.) AB határozat	A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 531. § (5) bekezdése egyes szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról	11109
23/2014. (VII. 15.) AB határozat	A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének folyamatban lévő ügyben történő alkalmazása kizárásáról, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről, valamint a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatának elrendeléséről	11125
Köf.5016/2014/5. számú határozat	A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozata	11136
Köf.5018/2014/6. számú határozat	A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozata	11139

II. Törvények

2014. évi XXXIV. törvény

a reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény eltérő szöveggel való hatálybalépéséről és azzal összefüggő egyes adótörvények módosításáról*

1. A reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény eltérő szöveggel való hatálybalépése

- 1. §** (1) A reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény (a továbbiakban: reklámadó tv.) 1. §-ának 5. pontja a következő szöveggel lép hatályba:
(E törvény alkalmazásában:)
„5. nettó árbevétel: az olyan adóalany esetében, aki
a) a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.) hatálya alá tartozik, az Szt.-ben meghatározott értékesítés nettó árbevétele,
b) a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) hatálya alá tartozik, az Szja tv. szerinti általános forgalmi adó nélküli bevétel,
c) nem tartozik az a) és b) pont alá, az a) pont szerinti nettó árbevételnek megfelelő bevétel;”
- (2) A reklámadó tv. 1. §-a a következő 11. ponttal kiegészülve lép hatályba:
(E törvény alkalmazásában:)
„11. reklámértékesítő ügynökség: az adóalannal az Szt. szerinti kapcsolt félnek minősülő, olyan személy, szervezet, amely az adóalannal fennálló szerződéses jogviszony alapján jogosult arra, hogy az adóalany médiatartalom-szolgáltatásán belüli reklám közzétételére irányuló szerződést kössön.”
- 2. §** A reklámadó tv. 2. §-a a következő szöveggel lép hatályba:
„2. § (1) Adóköteles
a) a médiaszolgáltatásban,
b) a Magyarországon kiadott vagy Magyarországon terjesztett, túlnyomórészt magyar nyelvű sajtótermékben,
c) a Reklámtv. szerinti szabadtéri reklámhordozón,
d) bármely járművön, nyomtatott anyagon, ingatlanon,
e) az interneten, túlnyomórészt magyar nyelven vagy túlnyomórészt magyar nyelvű internetes oldalon reklám közzététele.
(2) Adóköteles a reklám közzétételének megrendelése, kivéve, ha a 3. § (1) bekezdés szerinti személy a reklám közzétételének megrendelője számára a 3. § (3) bekezdés szerinti nyilatkozatot megtette.”
- 3. §** A reklámadó tv. 3. §-a a következő szöveggel lép hatályba:
„3. § (1) Az adó alanya
a) az Mttv. szerint Magyarországon letelepedettnek minősülő médiatartalom-szolgáltató,
b) az a) pont alá nem tartozó, olyan médiaszolgáltató, amely napi műsoridejének legalább felében magyar nyelvű médiatartalmat tesz Magyarországon területén elérhetővé,
c) a sajtótermék a) pont alá nem tartozó kiadója,
d) a szabadtéri reklámhordozót, valamint a reklám elhelyezésére szolgáló bármely járművet, nyomtatott anyagot, ingatlan reklám céljára hasznosító személy vagy szervezet,
e) az interneten közzétett reklám esetén a reklám közlétezője.
(2) A 2. § (2) bekezdés szerinti adókötelezettség esetén az adó alanya a reklám közzétételének megrendelője, ide nem értve az Szja tv. szerint egyéni vállalkozónak nem minősülő magánszemélyt.

* A törvényt az Országgyűlés a 2014. július 4-i ülésnapján fogadta el.

(3) Az (1) bekezdés szerinti adóalanyak a reklám közzétételének ellenértékéről szóló számlán vagy számviteli bizonylaton vagy más okiraton (így különösen a reklám közzétételére vonatkozó szerződésben) nyilatkoznia kell arról, hogy az adókötelezettség őt terheli és az adóbevallási, adófizetési kötelezettségének eleget tesz, vagy arról a tényről, hogy az adóévben, reklám közzététele után adófizetési kötelezettség nem terheli. Amennyiben az (1) bekezdés szerinti személy, szervezet a nyilatkozattételi kötelezettségének nem tesz eleget, akkor a (2) bekezdés szerinti adóalany havonta, a reklám közzétételéről szóló számla, számviteli bizonylat kézhezvételét követő hónap 20. napjáig köteles az általa megrendelt reklám-közzététel utáni adót összesítve bevallani és megfizetni. A (2) bekezdés szerinti adóalanyak nem kell alkalmaznia az adókötelezettség teljesítése során a 7. § (1)–(8) bekezdésében és a 9. §-ban foglaltakat.”

4. § A reklámadó tv. 4. §-a a következő szöveggel lép hatályba:

„4. § (1) Az adó alapja a 3. § (1) bekezdés szerinti adóalany esetén az adóköteles tevékenységből származó adóévi nettó árbevétel, növelve a reklámértékesítő ügynökségnek a megrendelővel kötött, az adóalany médiatartalom-szolgáltatásán belüli reklám közzétételére irányuló szerződés szerinti szolgáltatásból származó nettó árbevételének és ezen ügylet kapcsán a reklámértékesítő ügynökségtől az adóalanyak járó ellenértéknek a különbözetével. Saját célú reklám közzététele esetén az adó alapja a reklám közzétételével kapcsolatban közvetlenül felmerült költség.
(2) Az adó alapja a 3. § (2) bekezdés szerinti adóalany esetén a reklám-közzététel havi összesített ellenértékének 2 500 000 forintot meghaladó része.”

5. § A reklámadó tv. 5. §-a a következő szöveggel lép hatályba:

„5. § (1) Az adó mértéke a 4. § (1) bekezdés szerinti adóalap esetén
– az adóalap 0,5 milliárd forintot meg nem haladó része után 0%,
– az adóalap 0,5 milliárd forintot meghaladó, de 5 milliárd forintot meg nem haladó része után 1%,
– az adóalap 5 milliárd forintot meghaladó, de 10 milliárd forintot meg nem haladó része után 10%,
– az adóalap 10 milliárd forintot meghaladó, de 15 milliárd forintot meg nem haladó része után 20%,
– az adóalap 15 milliárd forintot meghaladó, de 20 milliárd forintot meg nem haladó része után 30%,
– az adóalap 20 milliárd forintot meghaladó része után 40%.
(2) Az adó mértéke a 4. § (2) bekezdés szerinti adóalap esetén az adóalap 20%-a.”

6. § A reklámadó tv. 6. §-a a következő (4) bekezdéssel kiegészülve lép hatályba:

„(4) Az (1)–(3) bekezdés szerinti számításnál a 4. § (2) bekezdés szerinti adóalapot figyelmen kívül kell hagyni.”

7. § (1) A reklámadó tv. az e törvény kihirdetését követő 31. napon lép hatályba.

(2) Nem lép hatályba a reklámadó tv. 8. §-a.

8. § A reklámadó tv. 9. § (1)–(2) bekezdései a következő szöveggel lépnek hatályba:

„(1) A 2014. évi adó összege – ha az adóalany e törvény hatálybalépését megelőzően kezdte meg a 2. § szerinti tevékenységét – az adóalany 2014. évi, 2. § szerinti tevékenységből származó adóalap, a 2. § (1) bekezdés szerinti tevékenység esetén a reklámértékesítő ügynökségnek a megrendelővel kötött, az adóalany médiatartalom-szolgáltatásán belüli reklám közzétételére irányuló szerződés szerinti szolgáltatásból származó 2014. évi nettó árbevételének és ezen ügylet kapcsán a reklámértékesítő ügynökségtől az adóalanyak 2014. évben járó ellenértéknek a különbözete, továbbá a 10. §-ban foglaltak alapulvételével az 5. § szerint számított összeg – e törvény hatálybalépésétől számított időszak naptári napjaival – arányos része.
(2) A 2014. évi adóelőleg összege az adóalany 2013. évi, 2. § szerinti tevékenységből származó nettó árbevétele, saját célú reklám közzétételével összefüggő közvetlen költsége, a 2. § (1) szerinti tevékenység esetén reklámértékesítő ügynökségnek a megrendelővel kötött, az adóalany médiatartalom-szolgáltatásán belüli reklám közzétételére irányuló szerződés szerinti szolgáltatásból származó 2013. évi nettó árbevételének és ezen ügylet kapcsán a reklámértékesítő ügynökségtől az adóalanyak 2013. évben járó ellenértéknek a különbözete, továbbá a 10. §-ban foglaltak alapulvételével az 5. § szerint számított összeg – e törvény hatálybalépésétől számított időszak naptári napjaival – arányos része.”

- 9. §** A reklámadó tv. 10. §-a a következő szöveggel lép hatályba:
„10. § Az adóalany csökkentheti a 2014. évben kezdődő adóév adóalapját – legfeljebb annak erejéig – a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 17. § (1) bekezdése vagy az Szja tv. 49/B. § (7) bekezdése szerinti elhatárolt veszteség 50%-ával, feltéve, hogy a 2013. évben kezdődő üzleti évben az adóalany adózás előtti eredményének összege nulla vagy negatív.”

2. A reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény eltérő szöveggel való hatálybalépésével összefüggő egyes adótörvények módosítása

- 10. §** A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 49/B. §-a a következő (7a) bekezdéssel egészül ki:
„(7a) A reklámadóról szóló törvény alapján a 2014. adóév adóalapjának megállapítása során a reklámadó-alap csökkentő tételként figyelembe vett összeg a személyi jövedelemadó-kötelezettség megállapítása során elszámolt elhatárolt veszteségnek minősül.”
- 11. §** A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tao tv.) VII. Fejezete a következő 29/Z. §-sal egészül ki:
„29/Z. § A reklámadóról szóló törvény alapján a 2014. évben kezdődő adóév adóalapjának megállapítása során a reklámadó-alap csökkentő tételként figyelembe vett összeg a társasági adókötelezettség megállapítása során elszámolt elhatárolt veszteségnek minősül.”
- 12. §** A Tao tv. 3. számú melléklete e törvény 1. melléklete szerint módosul.

3. Hatályba léptető rendelkezés

- 13. §** (1) Ez a törvény – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – a kihirdetését követő napon lép hatályba.
(2) A 10–12. § és az 1. melléklet az e törvény kihirdetését követő 31. napon lép hatályba.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2014. évi XXXIV. törvényhez

A Tao tv. 3. számú melléklet A) része a következő 16. ponttal egészül ki:

[A 8. § (1) bekezdésének d) pontja alkalmazásában nem a vállalkozási tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordításnak minősül különösen:]

„16. a reklámadóról szóló törvény szerinti reklám közzétételével összefüggésben elszámolt költség (így különösen a reklám közzétevőjének vagy a reklám közzétételében közreműködőnek járó ellenérték), de legalább a reklám közzétételének szokásos piaci értéke, ha az adóalany nem rendelkezik a reklámadó alanyának olyan nyilatkozatával, miszerint a reklám közzétételével összefüggésben felmerült reklámadó kötelezettségét teljesíti vagy reklámadó-kötelezettség teljesítésre nem kötelezett.”

2014. évi XXXV. törvény egyes törvényeknek a kormányzati szerkezetalakítással összefüggő módosításáról*

1. A kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről szóló 1957. évi 14. törvényerejű rendelet módosítása

- 1. §** A kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelme tárgyában Hágában, 1954. évi május hó 14. napján kelt nemzetközi egyezmény, valamint az ahhoz csatolt jegyzőkönyv (a kulturális javak háború idején megszállott területről való kivitelének tilalma tárgyában) kihirdetéséről szóló 1957. évi 14. törvényerejű rendelet 3. §-ában a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

2. A kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése által Párizsban az 1970. évi november hó 14. napján elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 1979. évi 2. törvényerejű rendelet módosítása

- 2. §** A kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Közgyűlése által Párizsban az 1970. évi november hó 14. napján elfogadott Egyezmény kihirdetéséről szóló 1979. évi 2. törvényerejű rendelet 4. § (2) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

3. A Genfben, az 1983. évi június hó 20. napján kelt, a szakmai rehabilitációról és a foglalkoztatásról (rokkant személyek) szóló egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 9. törvényerejű rendelet módosítása

- 3. §** A Genfben, az 1983. évi június hó 20. napján kelt, a szakmai rehabilitációról és a foglalkoztatásról (rokkant személyek) szóló egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 9. törvényerejű rendelet 3. § (2) bekezdésében a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért” szövegrész helyébe a „társadalmi felzárkózásért” szöveg lép.

4. A világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 21. törvényerejű rendelet módosítása

- 4. §** A világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete Általános Konferenciájának ülészakán Párizsban, 1972. november 16-án elfogadott egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 21. törvényerejű rendelet 3. §-ában a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

5. A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosítása

- 5. §** Hatályát veszti a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 19/B. § (4) bekezdésében az „a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter és” szövegrész.

* A törvényt az Országgyűlés a 2014. július 4-i ülésnapján fogadta el.

6. A volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezéséről szóló 1991. évi XXXII. törvény módosítása

- 6. §** A volt egyházi ingatlanok tulajdoni helyzetének rendezéséről szóló 1991. évi XXXII. törvény 6. § (2) bekezdésében és 16. § (2) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

7. Az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény módosítása

- 7. §** Az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény 22. § (6) és (7) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

8. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény módosítása

- 8. §** (1) A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 85. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(5) Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg
- a) a csődeljárás iránti kérelem benyújtására vonatkozó formanyomtatvány, továbbá az ahhoz csatolandó, az adós vagyoni helyzetét bemutató adatlap formáját, tartalmi elemeit,
 - b) a csődeljárásban a vagyonfelügyelő elektronikus kiválasztás igénybevételével történő kirendelésének, valamint az elektronikus rendszer működésének, üzemeltetésének és ellenőrzésének szabályait,
 - c) a Céglap honlapján közzétételre kerülő végzések kivonatának kötelező tartalmi elemeit,
 - d) a Tanács fizetésképtelenségi eljárásokról szóló 1346/2000/EK rendelete 40. cikke által előírt, az ismert hitelezők értesítésének formai és tartalmi kellékeit.”
- (2) A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 85. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(6) Felhatalmazást kap az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter, hogy az igazságügyért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben állapítsa meg
- a) a felszámolót a zálogtárgy értékesítésekor és a követelésen alapuló zálogjog esetén a követelés behajtásából származó bevételből megillető díj elszámolásának szabályait,
 - b) a felszámolási eljárásban a felszámoló és az ideiglenes vagyonfelügyelő elektronikus kiválasztás igénybevételével történő kirendelésének részletes szabályait, valamint az elektronikus rendszer működésének, üzemeltetésének és ellenőrzésének szabályait.”

9. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény módosítása

- 9. §** A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- a) 85. § (4) bekezdésében az „agrár-vidékfejlesztésért” szövegrész helyébe az „agrár-vidékfejlesztésért, az agrárpolitikáért” szöveg, a „szolgálatok irányításáért” szövegrész helyébe a „szolgálatok irányításáért, a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért” szöveg,
 - b) 85. § (5) bekezdés b), o), q) és r) pontjában az „irányításáért” szövegrész helyébe az „irányításáért felelős miniszter, a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért” szöveg lép.
- 10. §** (1) Hatályát veszti a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- a) 85. § (2) bekezdésében „a c) pont kivételével az Információs Hivatal és a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter által irányított költségvetési intézmények,” szövegrész,
 - b) 85. § (5) bekezdés o) pontjában a „valamint” szövegrész.
- (2) Hatályát veszti a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 85. § (3a) bekezdése.

10. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény módosítása

- 11. §** A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 19/A. § (4) bekezdésében a „Miniszterelnökségben” szövegrész helyébe a „kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszternek” szöveg lép.

11. A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény módosítása

- 12. §** A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 3. § (6) bekezdésében és 87. § (3) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

12. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény módosítása

- 13. §** A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. számú melléklet 3.2.6.1. alpontjában a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért” szövegrészek helyébe a „társadalmi felzárkózásért” szöveg lép.

13. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény módosítása

- 14. §** A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 11. § (1) bekezdés b) pont bf) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A megyei önkormányzat és a fővárosi önkormányzat területfejlesztési feladatai:

a területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása keretében:)

„bf) dönt a Kutatási és Innovációs Alap felett rendelkezési jogot gyakorló miniszternek a Kutatási és Innovációs Alap megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközeinek felhasználásáról,”

- 15. §** A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 15. §-a a következő (13a) bekezdéssel egészül ki:

„(13a) A térségi fejlesztési tanács (8) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott tagja a térségi fejlesztési tanácsban végzett tevékenysége után díjazásra nem jogosult.”

- 16. §** Hatályát veszti a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 29. § (1) bekezdésében az „A területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter 2014. február 28-ig összehívja az Országos Területfejlesztési Érdekegyeztető Fórum alakuló ülését.” szövegrész.

14. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény módosítása

- 17. §** Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény módosításáról, valamint a hiteles tulajdonilap-másolat igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1996. évi LXXXV. törvény 33. § (7) bekezdésében az „a földügyért” szövegrész helyébe az „az ingatlan-nyilvántartásért” szöveg lép.

15. Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosítása

- 18. §** Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény
- 5/B. § (4) bekezdésében az „ellátó, a miniszterelnök által kijelölt miniszter (a továbbiakban: kijelölt miniszter)” szövegrész helyébe az „ellátó miniszter (a továbbiakban: miniszter)” szöveg,
 68. § (1) bekezdésében az „az atomenergia-felügyeleti szerv felügyeletét ellátó” szövegrész helyébe az „a” szöveg,
 68. § (2) bekezdés e) pontjában, (3)–(5) bekezdésében, (7) bekezdés záró szövegrészében, (8) bekezdésében az „az atomenergia-felügyeleti szervet felügyelő” szövegrész helyébe az „a” szöveg,

d) 68. § (11) bekezdésében a „kapnak a miniszterek, hogy rendeletben állapítsák meg” szövegrész helyébe a „kap a Kormány tagja, hogy rendeletben állapítsa meg” szöveg lép.

19. § Hatályát veszti az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 5/C. § (3) bekezdésében, 8. § (1) és (5) bekezdésében, 62. § (2) bekezdésében, (4) bekezdés d) és e) pontjában, (5) és (6) bekezdésében a „kijelölt” szövegrész.

16. Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosítása

20. § Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény

- a) 5. § (1) bekezdés d) pontjában a „régészeti örökség és a műemléki értékek” szövegrész helyébe a „kulturális örökség” szöveg,
 b) 57/A. § (4) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

17. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény módosítása

21. § Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 23. § (5) bekezdésében a „miniszter” szövegrész helyébe a „földügyért felelős miniszter” szöveg lép.

18. A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény módosítása

22. § A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 12. § (4) bekezdésében, 20. §-ában, 26. § (2) bekezdésében, 27/A. §-ában és 30. § (2) bekezdésében a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért” szövegrész helyébe a „társadalmi felzárkózásért” szöveg lép.

19. A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény módosítása

23. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 2. §-a a következő j) ponttal egészül ki:
[Az MFB Zrt. feladata, hogy a 3. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározott tevékenységi körében – az átláthatóság, a célszerűség, a gazdaságosság, a hatékonyság és a prudencia követelményeinek megfelelően – a Kormány közép- és hosszú távú gazdaságstratégiája által meghatározott gazdaságfejlesztési célok megvalósításához szükséges fejlesztési források biztosítása érdekében, részben önállóan, részben más hazai és nemzetközi szervezetekkel közösen részt vegyen]
 „j) jogszabályban meghatározottak szerint kötelező intézményvédelmi szervezetben és a kötelező intézményvédelmi szervezet vagyoni eszközökkel való ellátásában;”

24. § (1) A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 3. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(10) Az MFB Zrt. a rábízott vagyon körébe tartozó állami vagyont az adott vagyontárgy sajátosságainak megfelelő, az azonosítást lehetővé tevő módon naturáliában (mennyiségben) és értékben, a keletkezés (aktiválás) időpontját is feltüntetve tartja nyilván. Ezen elkülönített nyilvántartás tételesen tartalmazza a társasági részesedések könyv szerinti bruttó és nettó értékét, az elszámolt értékvesztés összegét, és az azokban bekövetkezett változásokat is.”

(2) A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 3. § (12)–(14) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(12) Az MFB Zrt.-nek az (5) bekezdés alapján az állam nevében végzett tulajdonosi joggyakorlásból eredő szervezeti működési költségeit a központi költségvetés biztosítja.

(13) Az MFB Zrt. a rábízott vagyon értékének megőrzéséről köteles gondoskodni.

(14) Az MFB Zrt. jogosult ellenőrizni az 1. és 2. mellékletben meghatározott gazdálkodó szervezetek gazdálkodását, működését. Az ellenőrzött szervezet, a szervezet vezetője, alkalmazottja adatszolgáltatásra és együttműködésre köteles.”

25. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 4. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) Az MFB Zrt. a 2. §-ban meghatározott feladatai ellátása érdekében pénzügyi szolgáltatási tevékenységet közvetlenül vagy más pénzügyi intézményen keresztül végezhet.

(2) Az MFB Zrt. beruházáshoz kapcsolódó fejlesztési célú hitelen, illetve kölcsönön kívül kizárólag

a) immateriális javak,

b) befektetett pénzügyi eszköz,

c) befektetett eszközt terhelő általános forgalmi adó,

d) forgóeszköz-igény,

e) fejlesztési vagy forgóeszköz hitel, illetőleg kölcsön kiváltásának,

f) pénzügyi intézmény pénzügyi szolgáltatási tevékenységének és

g) a tulajdonában álló, illetőleg a rábízott vagyon körébe tartozó gazdasági társaságok finanszírozására nyújthat hitelt, illetve kölcsönt.”

26. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az államháztartásért felelős miniszter a Kormány határozata alapján az állam nevében árfolyam-fedezeti megállapodást köthet az MFB Zrt.-vel az MFB Zrt. által forrásszerzés céljából az (1) bekezdés a) és c) pontja alapján elfogadott betéthez, igénybe vett hitelhez, felvett kölcsönhöz és kibocsátott kötvényhez kapcsolódóan, azok euróban kifejezett összege, továbbá az (1) bekezdés d) pontja alapján a forrásbevonással összefüggő deviza csereügylet miatt az MFB Zrt.-t euróban terhelő fizetési kötelezettségek tekintetében.”

27. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7. § (1) Az MFB Zrt. tevékenységéhez illeszkedő jövedelmezőségi elvárásokat az éves üzleti tervben kell meghatározni.

(2) Az MFB Zrt. eredményéből osztalékot nem fizet, a felosztható eredményt az eredménytartalék növelésére kell fordítani.”

28. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény IV. Fejezete a következő alcímmel, valamint 10/A. §-sal és 10/B. §-sal egészül ki:

„Titoktartás

10/A. § (1) Az MFB Zrt. esetében – az ügyfél személyére, valamint az ügylet összegére vonatkozó adatok kivételével – banktitok minden olyan, az egyes ügyfelekről az MFB Zrt. rendelkezésére álló tény, információ, megoldás vagy adat, amely ügyfél adataira, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi, üzleti kapcsolataira, valamint az MFB Zrt. által vezetett számlájának egyenlegére, forgalmára, továbbá a pénzügyi intézménnyel kötött szerződéseire vonatkozik.

(2) Nem minősül banktitoknak az MFB Zrt. tulajdonában álló, illetőleg a rábízott vagyon körébe tartozó gazdasági társaságok tulajdonlásával, illetve tulajdonosi irányításával összefüggő az MFB Zrt. rendelkezésére álló tény, információ, megoldás vagy adat, amely e társaságok személyére, vagyoni helyzetére, üzleti tevékenységére, gazdálkodására, tulajdonosi kapcsolataira vonatkozik.

10/B. § A Hpt. 159. §-a, 161. §-a és a Ptk. 2:47. § (1) bekezdése szerinti titoktartási kötelezettség nem terjed ki – a Hpt. 159. § (3) bekezdésében és 161. § (2) bekezdésében meghatározottakon túlmenően – az MFB Zrt. és a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Szervezete (a továbbiakban: Integrációs Szervezet) által a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter által vezetett minisztérium részére, illetve az 1. és 2. mellékletben meghatározott gazdálkodó szervezetek által, valamint az Integrációs Szervezet tagjai által az MFB Zrt. részére adott adatszolgáltatásra.”

29. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 16. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A felügyelőbizottság elnökét és tagjait a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter választja meg és hívja vissza.”

30. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 18. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az MFB Zrt. alkalmazottja nem lehet gazdasági társaságnál vezető tisztségviselő, illetve felügyelő bizottsági tag, kivéve ha

- a) az MFB Zrt. vagy az állam közvetlen vagy közvetett részesedéssel rendelkezik a gazdasági társaságban,
- b) helyi önkormányzat közvetlen vagy közvetett többségi részesedéssel rendelkezik a gazdasági társaságban,
- c) a gazdasági társasággal szemben, javára vagy érdekében az MFB Zrt. – a 4. § (2) vagy (3) bekezdése szerint – kockázatot vállalt.”

31. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 20. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„20. § A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben meghatározza azon gazdasági társaságokat, amelyekben az MFB Zrt. a 8. § (3) bekezdés c) pontja szerint tulajdont szerezhet.”

32. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény a következő 22. §-sal egészül ki:

„22. § E törvény alkalmazásában fejlesztési tőkefinanszírozás az MFB Zrt. közvetlen vagy közvetett részesedésszerzése korlátolt felelősségű társaságban vagy részvénytársaságban (a továbbiakban: céltársaság). A fejlesztési tőkefinanszírozás jogcímén juttatott forrásból kizárólag

- a) beruházás,
- b) immateriális javak beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban történő előállítás,
- c) tárgyi eszközök és immateriális javak korszerűsítése,
- d) a kutatás-fejlesztés és technológiai innováció keretében, az Európai Unió jogi aktusa szerinti tevékenység, valamint
- e) az a)–d) pontnak a céltársaság leányvállalatai által történő közvetlen megvalósítása érdekében a céltársaságnak a leányvállalatban történő közvetlen részesedésszerzése finanszírozható.”

33. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény

- a) 1. számú melléklete helyébe az 1. melléklet,
- b) 2. számú melléklete helyébe a 2. melléklet lép.

34. § A Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény

- a) 1. § (2) bekezdésében, 2. § l) pontjában, 3. § (5) és (9) bekezdésében az „a Magyar Állam” szövegrész helyébe az „az állam” szöveg,
- b) 3. § (5) bekezdésében az „e törvény 1. számú mellékletében” szövegrész helyébe az „1. mellékletben” szöveg,
- c) 5. § (4) bekezdésében a „tulajdonosi jogokat gyakorló” szövegrész helyébe a „kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős” szöveg,
- d) 6. § (1) bekezdésében az „a Magyar Államot mint tulajdonost képviselő miniszter (a továbbiakban: a tulajdonosi jogok gyakorlója)” szövegrész helyébe az „a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter” szöveg,
- e) 8. § (4) bekezdésében az „a)–d) pontjában” szövegrész helyébe az „a)–e) pontjában” szöveg,
- f) 8/A. §-ában az „E törvény 1. és 2. számú mellékletében” szövegrész helyébe az „Az 1. és 2. mellékletben” szöveg, az „e törvény 1. és 2. számú mellékletében” szövegrész helyébe az „az 1. és 2. mellékletben” szöveg,
- g) 8/A. §-ában, 10. § (1) bekezdésében, 12. §-ában, 13. § (3) bekezdésében, 14. § (4) bekezdésében, 15. § (2) bekezdésében, 16/A. §-ában, 18. § (6) bekezdésében a „tulajdonosi jogok gyakorlója” szövegrész helyébe a „kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter” szöveg,
- h) 10. § (2) bekezdésében a „tulajdonosi jogok gyakorlója” szövegrészek helyébe a „kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter” szöveg,
- i) 11. § (2) bekezdésében, 13/B. §-ában, 15. § (2) bekezdésében a „tulajdonosi jogok gyakorlójának” szövegrész helyébe a „kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszternek” szöveg,
- j) 13. § (1) bekezdésében az „a Magyar Államot” szövegrész helyébe az „az államot” szöveg, az „az állami vagyon felügyeletéért” szövegrész helyébe az „a kormányzati tevékenység összehangolásáért” szöveg,
- k) 13/A. § (4) bekezdésében a „tulajdonosi jogok gyakorlójánál” szövegrész helyébe a „kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszternél” szöveg lép.

- 35. §** (1) Hatályát veszti a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény 2. § k) pontjában, 8. § (3) bekezdés b) pontjában, 13/A. § (5) bekezdésében a „számú” szövegrész.
- (2) Hatályát veszti a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény
2. § h) és m) pontja,
 3. § (8) és (15) bekezdése,
 - az állami vagyonnal való felelős gazdálkodás érdekében szükséges törvények módosításáról, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2010. évi LII. törvény 13. § (2) bekezdésével megállapított 4. § (6) bekezdése,
 4. § (7) és (8) bekezdése,
 - „Titoktartás” alcíme,
 - 18/A. §-a,
 - 18/B. §-a.

20. A lopott vagy jogellenesen külföldre vitt kulturális javak nemzetközi visszaadásáról szóló, Rómában, 1995. év június hó 24. napján aláírt UNIDROIT Egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi XXVIII. törvény módosítása

- 36. §** A lopott vagy jogellenesen külföldre vitt kulturális javak nemzetközi visszaadásáról szóló, Rómában, 1995. év június hó 24. napján aláírt UNIDROIT Egyezmény kihirdetéséről szóló 2001. évi XXVIII. törvény 4. § (2) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

21. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosítása

- 37. §** A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 6. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„6. § A kulturális örökség védelmének keretében a védelem összehangolását és irányítását, ágazati felügyeletét, továbbá a kulturális örökség védelmével összefüggő feladatokat ellátó, kormányrendeletben meghatározott eljáró hatóságot (a továbbiakban: hatóság) a kulturális örökség védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) irányítja.”
- 38. §** A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 93. § (2) bekezdése a következő o)–s) ponttal egészül ki:
(*Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben megállapítsa*)
„o) kulturális javak védetté nyilvánítására és a védettség megszüntetésére vonatkozó szabályokat,
p) a kulturális javakkal kapcsolatos hatósági eljárás részletes szabályait,
q) a kulturális javak nyilvántartásának szabályait és – az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben – az ezzel összefüggő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és a fizetésre vonatkozó egyéb szabályokat,
r) az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben a kulturális javak kivitelének engedélyezésére irányuló eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak körét, mértékét, valamint megfizetésének részletes szabályait,
s) az Európai Örökség cím elnyerésére pályázó helyszínek közül az arra érdemesnek tartott helyszínek nemzeti szintű előzetes kiválasztására vonatkozó eljárási szabályokat.”

- 39. §** (1) Hatályát veszti a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
8. § (2) bekezdésében, 44. § (1) és (3) bekezdésében, 55. § (3) bekezdés c) pontjában, 61/D. § (1) bekezdésében, 61/I. § (2) bekezdés b) pontjában, 61/L. §-ában, 71. § (2) bekezdésében a „kultúráért felelős” szövegrész,
 64. § f) pontjában a „vagy a kulturális javak esetében a kultúráért felelős miniszter” szövegrész.
- (2) Hatályát veszti a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 93. § (5) bekezdése és (6) bekezdés a), b), c), e) és f) pontja.

22. Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény módosítása

- 40. §** Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény 4/B. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A Kerekasztal elnökét és két tagját a Hatóság Elnöke, egy tagját az informatikáért felelős miniszter, egy tagját az e-közigazgatásért felelős miniszter jelöli.”

23. A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény módosítása

41. § A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXXVI. törvény 16. § (6) bekezdés s) és t) pontjában az „európai integrációs ügyekért” szövegrész helyébe az „igazságügyért” szöveg lép.

24. A pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló 2004. évi CXXIII. törvény módosítása

42. § A pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló 2004. évi CXXIII. törvény 17. § (5) bekezdésében a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért” szövegrész helyébe a „társadalmi felzárkózásért” szöveg lép.

25. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosítása

43. § A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény

- a) 138. § (5) bekezdésében az „a közigazgatás-szervezésért” szövegrész helyébe az „az igazságügyért” szöveg, az „A közigazgatás-szervezésért” szövegrész helyébe az „Az igazságügyért” szöveg,
- b) 174. § (2) bekezdésében, (3) bekezdés d)–f) pontjában és (5) bekezdésében az „a közigazgatás-fejlesztésért” szövegrész helyébe az „az igazságügyért” szöveg,
- c) 174. § (6) bekezdésében a „miniszterrel és” szövegrész helyébe a „miniszterrel, az igazságügyért felelős miniszterrel, az informatikáért felelős miniszterrel és” szöveg,
- d) 175. § (4) bekezdésében a „miniszterrel” szövegrész helyébe a „miniszterrel és az igazságügyért felelős miniszterrel” szöveg,
- e) 175. § (5) bekezdésében a „miniszterrel” szövegrész helyébe a „miniszterrel és az igazságügyért felelős miniszterrel” szöveg

lép.

44. § Hatályát veszti a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174. § (2) bekezdésében az „a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszterrel,” szövegrész.

26. A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény módosítása

45. § A közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvény 11. § (1) bekezdésében a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért” szövegrész helyébe a „családpolitikáért” szöveg lép.

27. A kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelméről szóló 1954. évi Hágai Egyezmény Második Kiegészítő Jegyzőkönyvének kihirdetéséről és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2006. évi XXIX. törvény módosítása

46. § A kulturális javak fegyveres összeütközés esetén való védelméről szóló 1954. évi Hágai Egyezmény Második Kiegészítő Jegyzőkönyvének kihirdetéséről és a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2006. évi XXIX. törvény 4. § (2) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

28. A Magyar Köztársaság és az Osztrák Köztársaság között a határokat átlépő bűnözés megelőzése és leküzdése érdekében folytatandó együttműködésről szóló, Heiligenbrunnban, 2004. június 6-án aláírt Szerződés kihirdetéséről szóló 2006. évi XXXVII. törvény módosítása

- 47. §** Hatályát veszti a Magyar Köztársaság és az Osztrák Köztársaság között a határokat átlépő bűnözés megelőzése és leküzdése érdekében folytatandó együttműködésről szóló, Heiligenbrunnban, 2004. június 6-án aláírt Szerződés kihirdetéséről szóló 2006. évi XXXVII. törvény 4. § (5) bekezdésében az „a bűncselekmények megelőzéséért felelős miniszter és” szövegrész.

29. A Magyar Köztársaság és az Osztrák Köztársaság között a közös államhatár láthatóságának biztosításáról és az ezzel összefüggő kérdések szabályozásáról, a Magyar Népköztársaság és az Osztrák Köztársaság által 1964. október 31-én aláírt és 1987. április 29-én módosított és kiegészített Szerződés módosításáról és kiegészítéséről szóló, Budapesten, 2002. április 8-án aláírt Szerződés kihirdetéséről szóló 2006. évi LXXXIV. törvény módosítása

- 48. §** A Magyar Köztársaság és az Osztrák Köztársaság között a közös államhatár láthatóságának biztosításáról és az ezzel összefüggő kérdések szabályozásáról, a Magyar Népköztársaság és az Osztrák Köztársaság által 1964. október 31-én aláírt és 1987. április 29-én módosított és kiegészített Szerződés módosításáról és kiegészítéséről szóló, Budapesten, 2002. április 8-án aláírt Szerződés kihirdetéséről szóló 2006. évi LXXXIV. törvény 3. § (3) bekezdésében a „Felhatalmazást kap az igazságügyi és rendészeti miniszter, hogy” szövegrész helyébe az „A határrendészetért felelős miniszter” szöveg, a „közzétégye” szövegrész helyébe a „közzéteszi” szöveg lép.

30. A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény módosítása

- 49. §** A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 9. § d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A törvény, valamint a törvény végrehajtására kiadott jogszabályok alkalmazásában:)

„d) *irányító hatóság*: az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter mint

da) a 2007–2013 programozási időszakban az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK tanácsi rendelet (2005. szeptember 20.) 75. cikke és az Európai Halászati Alapról szóló 1198/2006/EK tanácsi rendelet (2006. július 27.) 58. cikk (1) bekezdés a) pontja,

db) a 2014–2020 programozási időszakban az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (2013. december 17.) 65. cikk (2) bekezdése és az Európai Halászati Alappal összefüggésben a 2014–2020 programozási időszakra vonatkozó közösségi jogi aktus alapján kijelölt hatóság;”

- 50. §** A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 11. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(10) Ha az igazoló szerv, az igazoló hatóság, a közreműködő szervezet, az ellenőrző hatóság, az átruházott feladatot ellátó szervezet, az együttműködő szervezet és a nemzeti vidékfejlesztési hálózat titkársága kijelöléséhez a közbeszerzésekről szóló törvény alapján nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni, e szervek, illetve szervezetek kijelöléséről a Kormány rendeletben intézkedik. A Kormány rendeletben intézkedik a nem közigazgatási feladat ellátására létrehozott szervezet, köztisztület vagy személy átruházott feladatot ellátó vagy együttműködő szervezetként való kijelöléséről, valamint az általuk ellátandó hatósági feladatok köréről. A helyi akciócsoportot az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter jelöli ki.”

- 51. §** A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 57/A. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szervnek

a) az EMVA-val és az EHA-val kapcsolatos döntése ellen irányuló fellebbezést az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter,

b) az EMGA-val kapcsolatos döntése ellen irányuló fellebbezést az agrárpolitikáért felelős miniszter bírálja el.”

- 52. §** (1) A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
 „(1a) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy az Európai Unió jogi aktusa vagy e törvény alapján átruházható feladatok körét rendeletben állapítsa meg, továbbá hogy a 11. § (10) bekezdése szerinti esetben az igazoló szervet, az igazoló hatóságot, az ellenőrző hatóságot, az átruházott feladatot ellátó szervezetet, a közreműködő szervezetet, az együttműködő szervezetet és a nemzeti vidéki hálózat titkárságát rendeletben jelölje ki.”
- (2) A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (3)–(5) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:
 „(3) Felhatalmazást kap az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter, hogy az agrárpolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben
- az e törvény hatálya alá tartozó, az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések igénybevételével, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes, valamint az intézkedésekben való részvétellel kapcsolatos általános szabályokat,
 - az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések igénybevétele vonatkozásában az elháríthatatlan külső ok (vis maior) bejelentésével és igazolásával kapcsolatos részletes szabályokat,
 - a helyi akciócsoportok elismerési rendjének részletes szabályait és a helyi akciócsoportokat,
 - a nemzeti vidéki hálózat felállításával kapcsolatos részletes szabályokat,
 - az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetén alkalmazandó monitoring részletes szabályait, továbbá a monitoring-indikátorok alapján képzett adatok és az adatok szolgáltatására kötelezettek körét, valamint a monitoringadatok szolgáltatásának a rendjét,
 - az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések pályázati eljárásának részletes szabályait,
 - az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetében a legkisebb, a jogutódlás vagy a kötelezettségátvállalás tárgyát képező részt,
 - az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetében az elektronikus úton teljesítendő kérelem-, pályázatbenyújtás, valamint adatszolgáltatási kötelezettség eseteit, az elektronikus kapcsolattartás feltételeit, valamint az elektronikus kapcsolattartással kapcsolatos részletes szabályokat,
 - az EMVA-ból és az EHA-ból támogatott intézkedések esetében a mesterséges körülmények megállapításának eseteit
- rendeletben állapítsa meg.
- (4) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszterrel egyetértésben
- a (3) bekezdés a) pontja alá nem tartozó egyes intézkedések igénybevételével, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes, valamint az intézkedésekben való részvétellel kapcsolatos általános szabályokat,
 - a mezőgazdasági vagyoni értékű jogok kiosztásának részletes szabályait, illetve nemzeti tartalékának mértékét,
 - a mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadási rendszer felállítására, működésére, a területi szaktanácsadási központként végzett tevékenység engedélyezésére, valamint a szaktanácsadók képzettségére vonatkozó részletes szabályokat,
 - az elháríthatatlan külső ok (vis maior) a (3) bekezdés b) pontja alá nem tartozó bejelentésével és igazolásával kapcsolatos részletes szabályokat,
 - az EMGA-ból támogatott Nemzeti Diverzifikációs Program intézkedései esetén alkalmazandó monitoring részletes szabályait, továbbá a monitoring-indikátorok alapján képzett adatok és az adatok szolgáltatására kötelezettek körét, valamint a monitoringadatok szolgáltatásának a rendjét,
 - a (3) bekezdés f) pontja alá nem tartozó pályázati eljárás részletes szabályait,
 - a MePAR és az ügyfél-blokk kapcsolat nyilvántartásának részletes szabályait,
 - az intervenció raktárregiszter létrehozásával, az ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatással, eljárásokkal kapcsolatos részletes szabályokat,
 - a VINGIS-hez kapcsolódó adatszolgáltatás részletes szabályait,
 - a szakrendszerek kialakításának részletes szabályait,

- k) a kölcsönös megfeleltetés körébe tartozó ellenőrzések lefolytatásával, valamint a jogkövetkezmények alkalmazásával kapcsolatos szabályokat,
- l) a kölcsönös megfeleltetés végrehajtásához kialakítandó nyilvántartások részletes szabályait,
- m) a (3) bekezdés h) pontja alá nem tartozó elektronikus úton teljesítendő kérelem-, pályázatbenyújtás, valamint adatszolgáltatási kötelezettség eseteit, az elektronikus kapcsolattartás feltételeit, valamint az elektronikus kapcsolattartással kapcsolatos részletes szabályokat,
- n) a (3) bekezdés i) pontja alá nem tartozó mesterséges körülmények megállapításának eseteit,
- o) az ügyfél-nyilvántartás módját és feltételeit, továbbá az ügyfél-nyilvántartással kapcsolatos eljárás részletes szabályait,
- p) a tevékenységihely-nyilvántartás módját és feltételeit, továbbá a tevékenységihely-nyilvántartással kapcsolatos eljárás részletes szabályait
- rendeletben állapítsa meg.
- (5) Felhatalmazást kap az agrárpolitikáért felelős miniszter, hogy az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszterrel egyetértésben a nemzeti hatáskörbe tartozó mezőgazdasági, halászati, erdészeti és agrár-vidékfejlesztési állami támogatás igénybevételére vonatkozó, törvényben vagy kormányrendeletben nem szabályozott feltételeket rendeletben állapítsa meg."

53. § A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény

- a) 11. § (2) bekezdésében az „A törvény végrehajtásáért az agrárpolitikáért, agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) felel. A miniszter” szövegrész helyébe az „E törvény végrehajtásáért az EMVA vagy az EHA terhére nyújtott támogatás tekintetében az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter, az EMGA terhére nyújtott támogatás tekintetében az agrárpolitikáért felelős miniszter felel, amelynek keretében” szöveg,
- b) 13. § (1) és (2) bekezdésében az „A miniszter” szövegrész helyébe az „Az agrárpolitikáért felelős miniszter” szöveg,
- c) 13. § (4) bekezdésében az „a miniszter” szövegrész helyébe az „az agrárpolitikáért felelős miniszter” szöveg,
- d) 14. § (1) és (2) bekezdésében az „A miniszter” szövegrész helyébe az „Az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter” szöveg,
- e) 14. § (4) bekezdésében az „a miniszter” szövegrész helyébe az „az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszter” szöveg,
- f) 57/A. § (3) bekezdésében a „felettes szervhez” szövegrész helyébe a „fellebbezés elbírálására jogosult hatósághoz” szöveg,
- g) 57/A. § (4) bekezdésében a „másodfokú döntést hozó hatóság” szövegrész helyébe a „fellebbezés elbírálására jogosult hatóság” szöveg,
- h) 57/A. § (5) bekezdésében a „másodfokú hatóság” szövegrész helyébe a „fellebbezés elbírálására jogosult hatóság” szöveg,
- i) 78. § (2) bekezdésében az „A miniszter” szövegrész helyébe az „Az agrárpolitikáért felelős miniszter” szöveg lép.

54. § Hatályát veszti a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 11. § (13) bekezdése.

31. Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény módosítása

55. § Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A kincstári vagyona tartozó kiotói egységeket a forgalmi jegyzékben külön számlán kell nyilvántartani. A számla fölött a rendelkezési jogot az államháztartásért felelős miniszter – a miniszterrel együttműködésben – gyakorolja.”

56. § (1) Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény 9. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A nemzeti vagyon részét képező kibocsátási jogosultságok tekintetében a tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket az államháztartásért felelős miniszter a miniszterrel együttműködésben gyakorolja, illetve teljesíti.”

- (2) Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény 9. § (7) és (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(7) A kibocsátható mennyiségi egységek kincstári vagyonkörbe való kerülésének tényéről, illetve azok teljes mennyiségéről a forgalmi jegyzékben való bejegyzésüket követő 21 napon belül a miniszter tájékoztatja az államháztartásért felelős minisztert és a kincstári vagyon kezeléséért felelős szervezetet.

(8) A kibocsátható mennyiségi egységek kincstári vagyonkörből történő kikerüléséről, illetve törléséről a miniszter évente tájékoztatja az államháztartásért felelős minisztert és a kincstári vagyon kezeléséért felelős szervezetet.”

- 57. §** Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény 10. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A nemzetközi és európai kibocsátás-kereskedelem keretében az államháztartásért felelős miniszter az állam nevében kibocsátási jogosultságokat értékesíthet és vehet e törvény céljának hatékonyabb elérése céljából. Az értékesítés a Vtv. és az értékesítés részletszabályait meghatározó jogszabály rendelkezéseinek megfelelően, árverésen, versenyztetés mellőzésével vagy közvetetten végezhető.”

- 58. §** Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény

- a) 3. § (4) és (5) bekezdésében az „az energiapolitikáért felelős” szövegrész helyébe az „a” szöveg,
 b) 8. § (1) bekezdésében a „Magyar Állam kincstári vagyonába” szövegrész helyébe a „kincstári vagyonba” szöveg,
 c) 10. § (4) bekezdésében az „a miniszter” szövegrész helyébe az „az államháztartásért felelős miniszter” szöveg lép.

32. Az egyes jogszabályok és jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. évi LXXXII. törvény módosítása

- 59. §** Az egyes jogszabályok és jogszabályi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről szóló 2007. évi LXXXII. törvény 6. § (3) bekezdésében az „A kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter az igazságügyért felelős miniszterrel” szövegrész helyébe az „Az igazságügyért felelős miniszter” szöveg lép.

33. A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény módosítása

- 60. §** A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 4. §-ában a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért” szövegrész helyébe a „társadalmi felzárkózásért” szöveg lép.

34. Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény módosítása

- 61. §** (1) Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 3. § (1)–(2) bekezdései helyébe a következő rendelkezések lépnek:
 „(1) A rábízott állami vagyon felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét tulajdonosi joggyakorlóként – ha törvény vagy miniszteri rendelet eltérően nem rendelkezik – az MNV Zrt. gyakorolja.
 (2) A tulajdonosi jogokat
 a) az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság és a Magyar Posta Zártkörűen Működő Részvénytársaság felett a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter,
 b) azon állami tulajdonban álló ingatlanok felett, amelyek egy része a Nemzeti Földalapba tartozik, az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) az agrárpolitikáért felelős miniszterrel közösen, a Nemzeti Földalapról szóló törvény, valamint annak végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint,

c) az Egészségbiztosítási Alap ellátási vagyona tekintetében az egészségbiztosításért felelős miniszter,
d) a Nyugdíjbiztosítási Alap ellátási vagyona tekintetében a nyugdíjpolitikáért felelős miniszter gyakorolja.”

- (2) Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 3. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:
„(2a) A 2. §-ban meghatározott célok hatékonyabb elérése érdekében – e törvény keretei között – az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességének, illetve azok meghatározott részének gyakorlóját
a) a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott gazdasági társaságok tekintetében,
b) a miniszter az MNV Zrt. tulajdonosi joggyakorlásába tartozó állami vagyoni kör tekintetében az Áht. szerinti központi költségvetési szervek, ezek intézménye, továbbá a 100%-ban állami tulajdonban álló gazdasági társaságok közül a joggyakorlás szabályainak meghatározásával meghatározott időtartamra rendeletben kijelölheti.”

- 62. §** Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 71. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Felhatalmazást kap a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter, hogy a 3. § (2a) bekezdés a) pontja szerinti tulajdonosi joggyakorló személyét, a tulajdonosi joggyakorlással érintett vagyoni kört, a tulajdonosi joggyakorló jogainak és kötelezettségének körét, a joggyakorlás szabályait, időtartamát rendeletben határozza meg.”

- 63. §** Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény
- a) 1. § (1) és (7) bekezdésében, 2. § (2) bekezdésében, 3. § (3) bekezdésében, 18. § (1) bekezdésében, 19. § (1) és (3) bekezdésében, 20/D. § (5) bekezdésében, 29. § (3) bekezdésében, 65. § (2) bekezdésében, 66. § (1) bekezdésében, 71. § (1) bekezdés a) pontjában az „a Magyar Állam” szövegrész helyébe az „az állam” szöveg,
 - b) 3. § (3) bekezdésében a „(2) bekezdés” szövegrészek helyébe a „(2a) bekezdés” szöveg,
 - c) 3. § (5) bekezdésében az „A 3. § (1) bekezdés a) pontjában és a 3. § (1b) bekezdésében” szövegrész helyébe az „Az MNV Zrt. és a 3. § (2) bekezdés c) és d) pontjában” szöveg,
 - d) 17. § (1) bekezdés b) pontjában a „3. § (1) bekezdése alapján a miniszter által vagy külön törvény alapján gyakorolt, valamint a 3. § (2) bekezdése alapján jogszabály útján” szövegrész helyébe a „törvény vagy miniszteri rendelet alapján” szöveg,
 - e) 17. § (1) bekezdés e) pontjában az „a Magyar Államot” szövegrész helyébe az „az államot” szöveg,
 - f) 20. § (9) bekezdésében, 20/D. § (6) bekezdésében az „a Magyar Állammal” szövegrész helyébe az „az állammal” szöveg,
 - g) 20/F. § (5) bekezdésében az „a Magyar Államtól” szövegrész helyébe az „az államtól” szöveg,
 - h) 29. § (1) bekezdésében, 30. § (1) bekezdésében az „A Magyar Állam” szövegrész helyébe az „Az állam” szöveg,
 - i) 29. § (3) bekezdésében a „törvény, illetőleg a miniszter a 3. § (2) bekezdése szerint” szövegrész helyébe a „törvény vagy a 3. § (2a) bekezdése szerinti miniszteri rendelet” szöveg,
 - j) 29. § (4) bekezdésében a „Magyar Állam” szövegrész helyébe az „az állam” szöveg,
 - k) 29. § (5) bekezdésében a „törvény, illetve a miniszter 3. § (2) bekezdése szerinti rendelete” szövegrész helyébe a „törvény vagy a 3. § (2a) bekezdése szerinti miniszteri rendelet” szöveg,
 - l) 35. § (2) bekezdés a) pontjában az „a magyar állam” szövegrész helyébe az „az állam” szöveg,
 - m) 60. § (4) bekezdésében az „a Magyar Államra” szövegrész helyébe az „az államra” szöveg,
 - n) 66. § (2) bekezdésében az „A Magyar Államot” szövegrész helyébe az „Az államot” szöveg,
 - o) 71. § (2) bekezdés b) pontjában a „(2) bekezdése” szövegrész helyébe a „(2a) bekezdés b) pontja” szöveg lép.

- 64. §** (1) Hatályát veszti az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 3. § (4) bekezdésében az „– a 3. § (1)–(2) bekezdése szerinti –” szövegrész.
(2) Hatályát veszti az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 29. § (6) bekezdése.

35. A Firenzében, 2000. október 20-án kelt, az Európai Táj Egyezmény kihirdetéséről szóló 2007. évi CXI. törvény módosítása

- 65. §** A Firenzében, 2000. október 20-án kelt, az Európai Táj Egyezmény kihirdetéséről szóló 2007. évi CXI. törvény 4. § (4) bekezdésében a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

36. Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény módosítása

- 66. §** Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 260. § (3) bekezdésében az „informatikáért” szövegrész helyébe az „e-közigazgatásért felelős miniszterrel és az informatikáért” szöveg lép.

37. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény módosítása

- 67. §** Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény a következő 9/A. §-sal egészül ki:
„9/A. § Az 1. mellékletben meghatározott gazdasági társaságok állami tulajdonban álló társasági részesedése tekintetében az állam tulajdonosi jogait a miniszter gyakorolja.”
- 68. §** Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény a 3. melléklet szerinti 1. melléklettel egészül ki.
- 69. §** Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 27. § (2) bekezdés k) pontjában a „kultúráért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

38. A magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény módosítása

- 70. §** A magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény
6. § (1) bekezdésében a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter” szövegrész helyébe a „társadalmi felzárkózásért felelős miniszter” szöveg,
 31. § (7) bekezdésében az „a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter, hogy a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter egyetértésével kiadott rendeletben” szövegrész helyébe az „a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter, hogy rendeletben” szöveg,
 31. § (8) bekezdésében az „a társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért felelős miniszter, hogy a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter, valamint az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével” szövegrész helyébe az „a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter, hogy az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével” szöveg
- lép.

39. A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény módosítása

- 71. §** A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény
- 25/B. § (3) bekezdésében a „külpolitikáért felelős miniszter” szövegrész helyébe a „kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter” szöveg,
 35. § (3) bekezdésében a „minisztérium helyettes” szövegrész helyébe a „minisztérium államtitkára, helyettes” szöveg,
 35. § (4) bekezdésében az „azon” szövegrész helyébe az „azon államtitkárának” szöveg,
 70. § (2) bekezdésében a „miniszterelnök által” szövegrész helyébe a „Kormány eredeti jogalkotói hatáskörben kiadott rendeletében” szöveg
- lép.

- 72. §** Hatályát veszti a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény 75. § (4) bekezdésében az „a kormányhivatal felügyeletét ellátó minisztert,” szövegrész.

40. A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosítása

- 73. §** A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 1. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó kormányhivatal.”
- 74. §** A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény 5. § (1) bekezdésében a „kijelölt miniszter” szövegrész helyébe a „NAV felügyeletét ellátó miniszter (a továbbiakban: kijelölt miniszter)” szöveg lép.

41. A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény módosítása

- 75. §** A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény a következő 10/A. §-sal egészül ki:
- „10/A. § (1) A kormány megbízott a megbízásának időtartama és a 10. § (6) bekezdésben meghatározott időtartam alatt a társadalombiztosítás ellátásaira való jogosultság szempontjából kormányzati szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott biztosítottak, illetménye nem önálló tevékenységből származó, járulékalapot képező jövedelemnek minősül.
- (2) A kormány megbízott megbízásának időtartama és a 10. § (6) bekezdésében meghatározott időtartam kormányzati szolgálati jogviszonyban töltött időnek számít.
- (3) Ha a kormány megbízott megbízása megszűnt, illetménye és juttatásai addig illetik meg, amíg a 10. § (6) bekezdése alapján gyakorolja hatáskörét.
- (4) Ha a kormány megbízott e tisztségét legalább három évig betöltötte, és megbízása a miniszterelnök megbízásának megszűnésével, a felmentésével vagy a halálával szűnik meg, a hatáskör gyakorlás megszűnésétől számított tizenöt napon belül egy összegben hathavi – lemondás esetén pedig háromhavi – illetményével megegyező összegű juttatásra jogosult, amelyre az (1) bekezdést kell alkalmazni.
- (5) A kormány megbízott halála esetén a (4) és (6) bekezdés szerinti juttatás a kormány megbízott házastársát, ennek hiányában élettársát (a továbbiakban együtt: özvegy) – özvegy hiányában a kormány megbízott örökösét, több örökös esetén örököseit – illeti meg.
- (6) Ha a kormány megbízott megbízása a (4) bekezdésben meghatározott okokból három évnél hamarabb szűnt meg, de legalább egy évig a tisztségét betöltötte, a (4) bekezdésben megjelölt juttatás felére jogosult.
- (7) Ha a kormány megbízott a megbízásának megszűnését követően állami vezetői vagy újabb kormány megbízotti megbízatást kap, a (4) és (6) bekezdésben meghatározott juttatás összege megegyezik a hatásköre gyakorlásának megszűnésétől az új megbízatással összefüggő hivatalba lépéséig terjedő időre járó illetménnyel.
- (8) A (7) bekezdést kell alkalmazni akkor is, ha a kormány megbízott megbízása összeférhetlenség címén azért szűnik meg, mert országgyűlési képviselővé vagy európai parlamenti képviselővé választják.
- (9) A kormány megbízott végkielégítésre és felmentési időre nem jogosult.
- (10) A (4) és a (6) bekezdésben meghatározott időtartam számításánál a folyamatos kormány megbízotti megbízatásban töltött időt – a hatáskör gyakorlás megszűnésétől az új megbízatással összefüggésben a hivatalba lépésig terjedő, legfeljebb hat hónapos, valamint a megbízatás megszűnésétől a hatáskör gyakorlás megszűnéséig terjedő megszakítást a folyamatosság szempontjából nem számítva – egybe kell számítani.
- (11) Ha a kormány megbízottat legkésőbb a hatáskör gyakorlásának megszűnésétől számított harminc napon belül ismételt kormány megbízottá nevezik ki vagy állami vezetővé választják meg vagy nevezik ki
- a) a ki nem adott szabadságát nem lehet pénzben megváltani, és
- b) a ki nem adott szabadságát az új kinevezéssel vagy megválasztással érintett kormány megbízotti megbízatás, illetve állami vezetői szolgálati jogviszony vagy állami vezetőként betöltött jogviszony alapján járó szabadsághoz hozzá kell számítani.”

- 76. §** A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény 20/A. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A járási hivatal a járási hivatalvezető (a továbbiakban: hivatalvezető) által közvetlenül vezetett járási törzshivatalból és járási szakigazgatási szervekből áll. A járási törzshivatal szervezeti egységeként jogszabályban meghatározottak szerint kormányablak és okmányiroda működik.”
- 77. §** A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény 21/B. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy a kormányablakok és az okmányirodák működésének személyi és technikai feltételeit rendeletben szabályozza.”
- 78. §** A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény a következő 24. §-sal egészül ki:
„24. § E törvénynek az egyes törvényeknek a kormányzati szerkezetalkítással összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXXV. törvénnyel megállapított 10/A. §-át az országgyűlési képviselők 2014. évi általános választásának időpontjában hivatalban lévő kormány megbízottra is alkalmazni kell azzal, hogy a 10/A. § (4) bekezdésében meghatározott határidő kezdő napjának az egyes törvényeknek a kormányzati szerkezetalkítással összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXXV. törvény hatálybalépését követő napot kell tekinteni.”
- 79. §** A fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvény 15. § (1) bekezdésében a „Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium” szövegrész helyébe a „honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium, illetve a rendészetért felelős miniszter által vezetett minisztérium” szöveg lép.

42. A világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény módosítása

- 80. §** A világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény 1. melléklete helyébe a 4. melléklet lép.
- 81. §** A világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény
2. § 7. pontjában, 4. § (1) és (2) bekezdésében, 4/A. § (1) és (2a) bekezdésében, 5. §-ában, 6. §-ában, 7. § (2) bekezdés g) pontjában, 10. § (3) bekezdésében, 14. § (2) és (3) bekezdésében a „kulturáért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg,
 - 4/A. § (2) bekezdésében, 13. § (1) bekezdésében a „kulturáért” szövegrészek helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg,
 9. § (4) bekezdésében az „A kulturális szakértői” szövegrész helyébe az „A (2) bekezdés szerinti szakértőkre vonatkozó” szöveg
- lép.
- 82. §** Hatályát veszti a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény 9. § (2) bekezdésében az „a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről szóló” szövegrész.

43. A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény módosítása

- 83. §** A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 140. § (1) bekezdése a következő m) ponttal egészül ki:
(A Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból indított eljárását a következő szervezetek vagy személyek kezdeményezhetik, ha a feladatkörük ellátása során e törvénybe ütköző magatartás vagy mulasztás jut tudomásukra:)
„m) a közbeszerzésekért felelős miniszter.”
- 84. §** A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény
145. § (1) bekezdésében, 172. § (2) bekezdés k) és n) pontjában, 182. § (2) és (4) bekezdésében az „az állami vagyon felügyeletéért” szövegrész helyébe az „a közbeszerzésekért” szöveg,

- b) 140. § (2) bekezdés a) pontjában az „(1) bekezdés a), d)–i) és k) pontja” szövegrész helyébe az „(1) bekezdés a), d)–i), k) és m) pontja” szöveg,
- c) 168. § (2) bekezdés c) pontjában az „agrár-vidékfejlesztésért” szövegrész helyébe az „agrárpolitikáért” szöveg lép.

44. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény módosítása

85. § A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény

- a) 5. § (14) bekezdésében az „a vidékfejlesztésért” szövegrészek helyébe az „az agrárpolitikáért” szöveg,
- b) 6. § (6) bekezdésében az „az állami vagyon felügyeletéért” szövegrész helyébe az „a közbeszerzésekért” szöveg,
- c) 43. § (2) bekezdés c) pontjában, 92. § (35) bekezdésében és 92/A. § (4) bekezdésében az „a vidékfejlesztésért” szövegrész helyébe az „az agrárpolitikáért” szöveg,
- d) 92. § (36) bekezdésében az „a vidékfejlesztési” szövegrész helyébe az „az agrárpolitikáért felelős” szöveg,
- e) 92/A. § (3) bekezdésében az „a vidékfejlesztési” szövegrészek helyébe az „az agrárpolitikáért felelős” szöveg, az „A vidékfejlesztési” szövegrész helyébe az „Az agrárpolitikáért felelős” szöveg,
- f) 92/A. § (4) bekezdésében az „A vidékfejlesztésért” szövegrész helyébe az „Az agrárpolitikáért” szöveg lép.

45. A köztársasági elnök jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CX. törvény módosítása

86. § A köztársasági elnök jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CX. törvény 11. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az (1) és a (2) bekezdésben meghatározott juttatások és szolgáltatások biztosításával kapcsolatos feladatokat a Hivatal a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörében kiadott rendeletében kijelölt miniszterrel együttműködve látja el.”

46. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény módosítása

87. § A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 27. § (1) bekezdés c) pontjában, 27. § (6) bekezdésében, 27/A. § (1) bekezdés c) pontjában, 27/A. § (6) bekezdésében és 28. § (3)–(6) bekezdésében a „társadalmi esélyegyenlőség előmozdításáért” szövegrész helyébe az „társadalmi felzárkózásért” szöveg lép.

47. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása

88. § (1) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 45. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az állam nevében

- a) a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (a továbbiakban: MNV Zrt.), az MFB Zrt., törvényben vagy miniszteri rendeletben kijelölt tulajdonosi joggyakorló,
- b) az Nvt. 8. § (7) bekezdése szerinti meghatalmazott tulajdonosi joggyakorló esetén – annak kezdeményezésére – az MNV Zrt.

hitelt, kölcsönt kizárólag a tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdasági társaság részére nyújthat.”

(2) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 45. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Az (1) bekezdés szerinti hitel, kölcsön nyújtásához, átütemezéséhez a Vtv. 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti és az MFB Zrt. tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdasági társaság esetén az államháztartásért felelős miniszter és a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter, egyéb gazdasági társaság esetén az államháztartásért felelős miniszter és az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter előzetes jóváhagyása szükséges.”

(3) Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 45. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti tulajdonosi joggyakorló az állam tulajdonában és tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdasági társaságnak az állam nevében tőkeemelést és támogatást – kivéve a szakmai feladatok ellátásához nyújtott támogatást – az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter, a Vtv. 3. §

(2) bekezdés a) pontja szerinti és az MFB Zrt. tulajdonosi joggyakorlása alatt álló gazdasági társaság esetén a kormányzati tevékenység összehangolásáért felelős miniszter előzetes jóváhagyásával nyújthat. A jóváhagyásról az államháztartásért felelős miniszter és az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzéséért felelős írásos véleményének ismeretében kell döntenie."

89. § Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 50. §-a a következő (2) bekezdéssel egészül ki:
 „(2) Egyedi döntéssel költségvetési támogatás kivételesen átlátható szervezetnek nem minősülő jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet számára az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltétel fennállása hiányában akkor is biztosítható, ha az átlátható szervezetként való elismerhetőségéhez szükséges – tulajdonosi, igazgatási vagy egyéb – intézkedések megtételét vállalja. Ebben az esetben támogatói okirat addig nem adható ki, illetve a támogatási szerződés addig nem lép hatályba, amíg a kedvezményezett nem felel meg az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételnek.”

90. § Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény

- a) 11. § (5) bekezdésében a „szóló törvény” szövegrész helyébe a „szóló 2007. évi CVI. törvény” szöveg,
- b) 11/A. § (1) bekezdésében az „az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter által kijelölt” szövegrész helyébe a „más” szöveg,
- c) 14. § (4) bekezdés b) pontjában a „Zrt.” szövegrész helyébe a „Zrt. (a továbbiakban: MFB Zrt.)” szöveg,
- d) 18. § (3) bekezdésében a „Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság” szövegrész helyébe a „Zrt.” szöveg,
- e) 45. § (3) bekezdésében a „kívüli tulajdonosi joggyakorló szervezet” szövegrész helyébe a „kívüli, (1) bekezdés szerinti tulajdonosi joggyakorló” szöveg,
- f) 73. § (1) bekezdés b) pont bc) alpontjában az „a Magyar Fejlesztési Bank” szövegrész helyébe az „az MFB Zrt.” szöveg,
- g) 108. § (3) bekezdésében a „tulajdonosi joggyakorló szervezet” szövegrész helyébe a „45. § (1) bekezdése szerinti tulajdonosi joggyakorló” szöveg

lép.

48. A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása

91. § (1) A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(2) A közszolgálati életpálya kidolgozásáért felelős miniszter módszertani koordinációs feladatkörében támogatást nyújt a közszolgálatra vonatkozó szabályozás egységes alkalmazásának elősegítésére, a feladatok végrehajtásának összehangolására.”

(2) A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 26. § (9) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(9) A közszolgálati életpálya kidolgozásáért felelős miniszter irányítja a kormányzati szolgálati, illetve közszolgálati jogviszonyban állók képzését, továbbképzését, átképzését, ellátja a közigazgatási vezetőképzéssel kapcsolatos feladatokat.”

92. § A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 130. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(7) A közszolgálati életpálya kidolgozásáért felelős miniszter a teljesítményértékelés lefolytatásának elősegítése érdekében módszertani ajánlást ad ki.”

93. § A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 205. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
 „(5) A miniszteri kabinetet és az államtitkári kabinetet főosztályvezetőként vezető kabinetfőnökre e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a 45. § (1)–(3) és (6) bekezdése, 58. §, 62. §, 69. §, 72–73. §, 116–128. §, 130. §, 181. §, 203. § (7)–(9) bekezdése, 204. § (7) bekezdése kivételével.”

94. § A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény

- a) 26. §-át megelőző alcímének címében a „felelős miniszter” szövegrész helyébe a „felelős miniszter és a közszolgálati életpálya kidolgozásáért felelős miniszter” szöveg,

- b) 26. § (3), (5) és (6) bekezdésében, 130. § (8) bekezdésében, 178. § (1) és (2) bekezdésében, 180. § (1) bekezdés k) pontjában, 181. § (2) bekezdésében, 182. § (5) bekezdés c) pontjában, 198. § (5) bekezdésében a „közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért” szövegrész helyébe a „közszolgálati életpálya kidolgozásáért” szöveg,
- c) 29. § (6) bekezdés h) pontjában, 37. § (1) bekezdésében, 259. § (5) bekezdésében az „a közigazgatási minőségpolitikáért és személyzetpolitikáért” szövegrész helyébe az „az igazságügyért” szöveg,
- d) 35. § (6) bekezdésében a „minisztert” szövegrész helyébe a „minisztert és az igazságügyért felelős minisztert” szöveg lép.

95. § Hatályát veszti a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 28. §-a és 134. § (1) bekezdés 15. pontja.

49. A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény módosítása

96. § A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 14. § (2) bekezdés f) pontjában és (5) bekezdésében, 15. § (1) bekezdésében, 18. § (2) és (4) bekezdésében az „agrár-vidékfejlesztésért” szövegrész helyébe az „agrárpolitikáért” szöveg lép.

50. Az Európa Tanácsnak a kulturális örökség társadalmi értékéről szóló, Faróban, 2005. év október 27. napján elfogadott keretegyezményének kihirdetéséről szóló 2012. évi CX. törvény módosítása

97. § Az Európa Tanácsnak a kulturális örökség társadalmi értékéről szóló, Faróban, 2005. év október 27. napján elfogadott keretegyezményének kihirdetéséről szóló 2012. évi CX. törvény 4. § (4) bekezdésében a „kulturáért” szövegrész helyébe a „kulturális örökség védelméért” szöveg lép.

51. A postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény módosítása

98. § A postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 26. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„26. § (1) Az egyetemes postai szolgáltató köteles a Hpt. 6. § (1) bekezdésében meghatározott készpénzátutalást, valamint a Hpt. 6. § (1) bekezdésében meghatározott fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatást és készpénzbefizetést lehetővé tevő szolgáltatást végezni, és ennek érdekében Posta Elszámoló Központot működtetni.

(2) Az egyetemes postai szolgáltató jogosult a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont c) és d) alpontja szerinti pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására.

(3) Az egyetemes postai szolgáltató az (1) és (2) bekezdésben meghatározott pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásához pénzforgalmi közvetítőt vehet igénybe.

(4) Az egyetemes postai szolgáltató jogosult a nála történő készpénzbefizetés céljára szolgáló nyomtatvány kialakítására, előállítására és bármely módon történő megszemélyesítésére. Az egyetemes postai szolgáltató köteles a készpénz-befizetési szolgáltatás keretében, a pénzforgalmi szolgáltatásokra vonatkozó általános szerződési feltételeiben meghatározott, elektronikus úton kezdeményezett fizetési megbízást és egyéb készpénz-helyettesítő fizetési eszközt is elfogadni.

(5) A miniszter rendeletben az (1) és (2) bekezdésben meghatározott szolgáltatásokkal kapcsolatban jogszabályban nem szabályozott további, a Hpt.-vel összhangban álló követelményeket állapíthat meg.”

99. § A postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 78. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy – az államháztartásért felelős miniszterrel egyetértésben – rendeletben határozza meg

- a) az egyetemes postai szolgáltatás keretében küldeményenkénti díjszabás szerint feladott, 50 grammot meg nem haladó tömegű, belföldi levélküldemények, valamint a hivatalos iratokra vonatkozó belföldi postai szolgáltatás díjának meghatározási módszerét,
- b) a 26. § (5) bekezdésében meghatározott követelményeket.”

52. Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény módosítása

- 100. §** Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény 12. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(2) Az állam tulajdonában lévő ÜHG-egységek tekintetében a tulajdonosi jogokat és kötelezettségeket a miniszter gyakorolja, illetve teljesíti.”
- 101. §** (1) Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény 5. alcíme a következő 14/A. §-sal egészül ki:
- „14/A. § A miniszter a 12. § (2) bekezdésében, a 15. § (4) bekezdésében, a 15. § (5) bekezdés első mondatában, a 16. § (5) bekezdésében, a 18/A. § (3) bekezdésében, a 18/B. § (4) bekezdésében, a 18/F. § (1) bekezdésében, a 30. § (2) bekezdésében és a 38. § (1) bekezdésében meghatározott feladatait az energiapolitikáért felelős miniszterrel együttműködésben látja el.”
- (2) Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény 38. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(4) A miniszter az állam nevében ESD-egységeket értékesíthet és – az energiapolitikáért felelős miniszterrel együttműködésben – vásárolhat e törvény céljának hatékonyabb elérése érdekében. Az értékesítés az állami vagyronról szóló törvény, az Nvtv. és az értékesítés részletszabályait meghatározó, e törvény végrehajtására kiadott jogszabály rendelkezéseinek megfelelően, árverésen, versenyeztetés mellőzésével vagy közvetetten végezhető.”
- 102. §** Az üvegházhatású gázok közösségi kereskedelmi rendszerében és az erőfeszítés-megosztási határozat végrehajtásában történő részvételtől szóló 2012. évi CCXVII. törvény
- a) 4. § (5) bekezdés f) pontjában, 24. § (1)–(3) és (6) bekezdésében, 34. § (4) bekezdésében, 38. § (1) bekezdésében, 39. § (1) bekezdés e) pontjában az „a magyar” szövegrész helyébe az „az” szöveg,
- b) 10. § (5) bekezdésében az „az energiapolitikáért felelős miniszternek (a továbbiakban: miniszter)” szövegrész helyébe az „az államháztartásért felelős miniszternek (a továbbiakban: miniszter) és az energiapolitikáért felelős miniszternek” szöveg,
- c) 12. § (3) bekezdésében, 13. § (1) és (3) bekezdésében, 25. § (2)–(4) bekezdésében, 38. § (3) bekezdésében az „A magyar” szövegrész helyébe az „Az” szöveg,
- d) 18/G. § (3) bekezdésében a „minisztérium” szövegrész helyébe a „miniszter által vezetett minisztérium” szöveg,
- e) 25. § (1) bekezdésében az „A magyar” szövegrészek helyébe az „Az” szöveg,
- f) 26. § (1) bekezdésében a „magyar állam” szövegrészek helyébe az „állam” szöveg,
- g) 29. § (1) bekezdésében az „a miniszternél” szövegrész helyébe az „az energiapolitikáért felelős miniszternél” szöveg, az „A miniszter” szövegrész helyébe az „Az energiapolitikáért felelős miniszter” szöveg,
- h) 30. § (3) bekezdésében a „miniszter” szövegrész helyébe a „miniszter és a 29. § tekintetében az energiapolitikáért felelős miniszter” szöveg,
- i) 39. § (2) bekezdés a) pontjában az „az adópolitikáért felelős miniszterrel egyetértésben kiadott rendeletben” szövegrész helyébe a „rendeletben” szöveg lép.

53. A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény módosítása

- 103. §** A felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény 20. § (13) bekezdésében az „a vidékfejlesztési miniszter” szövegrész helyébe az „az agrárpolitikáért felelős miniszter” szöveg lép.

54. Az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény módosítása

- 104. §** Az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény 3. § 29. pont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
- (E törvény alkalmazásában:
pénzforgalmi közvetítői tevékenység.)

„a) pénzforgalmi intézménnyel, elektronikuspénz-kibocsátó intézménnyel kötött megbízási szerződés alapján, a pénzforgalmi intézmény, elektronikuspénz-kibocsátó intézmény nevében, javára és kockázatára történő pénzforgalmi szolgáltatási szerződés megkötése,”

55. Záró rendelkezések

105. § Ez a törvény a kihirdetését követő napon lép hatályba.

106. § A 86. § az Alaptörvény 12. cikk (5) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

Áder János s. k.,
köztársasági elnök

Kövér László s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1. melléklet a 2014. évi XXXV. törvényhez

„1. melléklet a 2001. évi XX. törvényhez

Az MFB Zrt. a 3. § (5) bekezdése alapján az állam nevében a következő gazdálkodó szervezetekben gyakorol tulajdonosi jogokat:

1. Garantiqa Hitelgarancia Zártkörűen Működő Részvénytársaság
2. Diákhitel Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság
3. Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zártkörűen Működő Részvénytársaság
4. Corvinus Nemzetközi Befektetési Zártkörűen Működő Részvénytársaság
5. Hungarofest Nemzeti Rendezvényszervező Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság
6. Regionális Fejlesztési Holding Zártkörűen Működő Részvénytársaság
7. Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság”

2. melléklet a 2014. évi XXXV. törvényhez

„2. melléklet a 2001. évi XX. törvényhez

Az MFB Zrt. a 8. § (3) bekezdés b) pontja alapján a következő gazdálkodó szervezetekben rendelkezhet tulajdoni részesedéssel:

1. MFB-Ingatlanfejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
2. CORVINUS Kockázati Tőkealap-kezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
3. Corvinus Nemzetközi Befektetési Zártkörűen Működő Részvénytársaság
4. Kisvállalkozás-fejlesztő Pénzügyi Zártkörűen Működő Részvénytársaság
5. MKK Magyar Követeléskezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
6. MFB Invest Befektetési és Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
7. MV-Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zártkörűen Működő Részvénytársaság
8. Informatikai Kockázati Tőkealap-kezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
9. MMBF Földgáztároló Zártkörűen Működő Részvénytársaság
10. EHPSZ Első Hazai Pénzügyi Szolgáltatásfejlesztési Korlátolt Felelősségű Társaság
11. Garantiqa Hitelgarancia Zártkörűen Működő Részvénytársaság”

3. melléklet a 2014. évi XXXV. törvényhez

„1. melléklet a 2009. évi XXXVII. törvényhez

A miniszter az állam nevében a következő gazdasági társaságok tekintetében gyakorol tulajdonosi jogokat:

1. Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság
2. DALERD Délalföldi Erdészeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság
3. ÉSZAKERDŐ Erdőgazdasági Zártkörűen Működő Részvénytársaság
4. Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság
5. Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zártkörűen Működő Részvénytársaság
6. IPOLY ERDŐ Zártkörűen Működő Részvénytársaság
7. Kisalföldi Erdőgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság
8. KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság
9. EGERERDŐ Erdészeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság
10. Mecsekerdő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
11. NEFAG Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság
12. NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság
13. Pilisi Parkerdő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
14. SEFAG Erdészeti és Faipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság
15. Szombathelyi Erdészeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság
16. TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság
17. VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zártkörűen Működő Részvénytársaság
18. Vértesi Erdészeti és Faipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság
19. Zalaerdő Erdészeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság
20. Budapesti Erdőgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság
21. KASZÓ Erdőgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság
22. VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság”

4. melléklet a 2014. évi XXXV. törvényhez

„1. melléklet a 2011. évi LXXVII. törvényhez

A világörökségi helyszínekkel összefüggő állami feladatokat a kulturális örökség védelméért felelős miniszterrel egyetértésben ellátó miniszterek

	A	B
1	Világörökségi helyszín	Egyetértő miniszter
2	Budapest – a Duna-partok, a Budai Várnegyed és az Andrássy út	állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter
3		építésügyért felelős miniszter
4		európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
5		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
6		természetvédelemért felelős miniszter
7		területrendezésért felelős miniszter
8		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
9		turizmusért felelős miniszter

10	Hollókő ófalú és környezete	agrárpolitikáért felelős miniszter
11		építésügyért felelős miniszter
12		európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
13		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
14		természetvédelemért felelős miniszter
15		területrendezésért felelős miniszter
16		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
17		turizmusért felelős miniszter
18	Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai	európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
19		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
20		természetvédelemért felelős miniszter
21		területrendezésért felelős miniszter
22		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
23		turizmusért felelős miniszter
24	Az ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete	építésügyért felelős miniszter
25		európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
26		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
27		természetvédelemért felelős miniszter
28		területrendezésért felelős miniszter
29		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
30		turizmusért felelős miniszter
31	Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta	agrárpolitikáért felelős miniszter
32		építésügyért felelős miniszter
33		európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
34		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
35		természetvédelemért felelős miniszter
36		területrendezésért felelős miniszter
37		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
38		turizmusért felelős miniszter
39	Pécs (Sopiana) ókeresztény temetője	építésügyért felelős miniszter
40		európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
41		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
42		területrendezésért felelős miniszter
43		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
44		turizmusért felelős miniszter

45	Fertő/Neusiedlersee kultúrtáj (röviden: Fertő-táj)	agrárpolitikáért felelős miniszter
46		építésügyért felelős miniszter
47		európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
48		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
49		természetvédelemért felelős miniszter
50		területrendezésért felelős miniszter
51		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
52		turizmusért felelős miniszter
53	Tokaj-hegylajai történelmi borvidék kultúrtáj	agrárpolitikáért felelős miniszter
54		építésügyért felelős miniszter
55		európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter
56		közigazgatás-szervezésért felelős miniszter
57		természetvédelemért felelős miniszter
58		területrendezésért felelős miniszter
59		településfejlesztésért és településrendezésért felelős miniszter
60		turizmusért felelős miniszter

"

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A nemzeti fejlesztési miniszter 33/2014. (VII. 15.) NFM rendelete a hajózási hatósági eljárások díjairól szóló 29/2001. (IX. 1.) KöViM rendelet módosításáról

A víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (2) bekezdés 20. pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 109. § 13. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 90. § 1. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) A hajózási hatósági eljárások díjairól szóló 29/2001. (IX. 1.) KöViM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.
 (2) Az R. 2. számú melléklete a 2. melléklet szerint módosul.
 (3) Az R. 3. számú melléklete a 3. melléklet szerint módosul.
- 2. §** Az R. 1. számú melléklet 20. pontja nyitó szövegrészében a „hajóúton” szövegrész helyébe a „víziúton” szöveg lép.
- 3. §** Hatályát veszti az R.
 a) 1. § d) pontja,
 b) 4. számú melléklete.
- 4. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Seszták Miklós s. k.,
 nemzeti fejlesztési miniszter

1. melléklet a 33/2014. (VII. 15.) NFM rendelethez

1. Az R. 1. számú melléklet 3. pont a)–c) alpontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
(úszólétesítmények üzembe helyezési, időszakos, önkéntes üzemképességi vizsgálata, vagy a hajónak vízből kiemelt, illetve partra vont állapotú vizsgálata)

„a) nagyhajónál, önjáró úszómunkagépnél, személyszállításra vagy nagyhajók továbbítására szolgáló kishajónál, valamint gazdasági célú úszóműveknél	151 000
b) gépnélküli nagyhajónál, nem önjáró úszómunkagépnél, felépítménnyel rendelkező úszóműnél	96 000
c) az a) pontba nem tartozó kishajónál, felépítmény nélküli úszóműnél, kompnál	65 000”

2. Az R. 1. számú melléklet 18. pont a)–c) alpontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:
(hajózási engedély esetében)

„a) hajózási engedély kiadásának alapdíja	86 000
továbbá vízkiszorítási tonnánként	20
b) hajózási engedély meghosszabbításának alapdíja	3 000
továbbá vízkiszorítási tonnánként	20
c) a hajózási engedély módosításának alapdíja	83 000
továbbá vízkiszorítási tonnánként	20”

3. Az R. 1. számú melléklet 25. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„25.	hajóokmányok és egyéb engedélyek pótlása, cseréje	10 000”
------	---	---------

4. Az R. 1. számú melléklet 28. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„28.	a hatósági nyilvántartásban szereplő adatokban (kivéve lajstrom) bekövetkezett változások átvezetése (például tulajdonjog-változás, üzemeltetői jog, átalakulás, névváltozás)	10 000”
------	---	---------

5. Az R. 1. számú melléklet 32. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„32.	úszólétesítmények előírttól eltérő feltételekkel közlekedésének, illetve igénybevételének ideiglenes engedélyezése	60 000”
------	--	---------

6. Az R. 1. számú melléklet 40. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„40.	szakhatósági díj	
	a) 10 m ² -nél kisebb alapterületű víziállás engedélyezésével, víziközlekedési korlátozással nem járó rendezvények engedélyezésével, fürdőhely kijelöléssel, továbbá telekalakítással kapcsolatos eljárás esetén	10 000
	b) az a) pontban nem tartozó eljárás esetén	40 000”

7. Az R. 1. számú melléklet 44. és 45. pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„44.	az engedélyezés során szükségessé váló szemle, továbbá a helyszíni felülvizsgálat díja alkalmanként	27 000
45.	úszólétesítmények üzemképességi vizsgálatához és tanúsításához, úszólétesítményeken alkalmazott felszerelések, berendezések alkalmasságának megállapításához szükséges külön vizsgálatok hatósági szemléje	46 500”

2. melléklet a 33/2014. (VII. 15.) NFM rendelethez

1. Az R. 2. számú melléklet 1. pont a) és b) alpontja a helyébe a következő rendelkezések lépnek:
(új úszólétesítmény lajstromozásakor vagy a tulajdonjogban bekövetkezett változás bejegyzésekor)

„a) tengeri hajó esetében a hajó minden bruttó tonnája után	300
b) belvízi nagyhajók és úszómunkagépeknél	50 000”

2. Az R. 2. számú melléklet 2. pont b) és c) alpontja a helyébe a következő rendelkezések lépnek:
(a lajstromba bejegyezhető jogok, és feljegyezhető tények [198/2000. (XI. 29.) Korm. rendelet IV. és V. fejezet]; bejegyzésre kerülő jogonként és feljegyezhető tényenként, külön-külön be- vagy feljegyzési, módosítási és törlési eljárásonként, valamint bejegyzési ranghely előzetes biztosítási kérelemmel kapcsolatos eljárás díja)

„b) belvízi nagyhajók és úszómunkagépeknél	31 000
c) belvízi kompok, gazdasági célból üzemeltetett úszóművek és kishajónál	15 000”

3. melléklet a 33/2014. (VII. 15.) NFM rendelethez

- Az R. 3. számú melléklet 2. pont d) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(egyéb eljárások)

„d) a hajózási hatóság nyilvántartásában szereplő adatok módosítása, igazolása	7 000”
--	--------

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

Az Alkotmánybíróság 21/2014. (VII. 15.) AB határozata a Kúria Mellett Működő Másodfokú Szolgálati Bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozata, valamint a Fővárosi Ítéltábla Mellett Működő Elsőfokú Szolgálati Bíróság SZF.1/46/2011. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Mellett Működő Másodfokú Szolgálati Bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozata, valamint a Fővárosi Ítéltábla Mellett Működő Elsőfokú Szolgálati Bíróság SZF.1/46/2011. számú határozata alaptörvény-ellenes, mivel az eljáró bíróságok határozataikat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértő módon hozták meg. Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes bírósági határozatokat – az eljárás során hozott végzésekre is kiterjedő hatállyal – megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 118. § (1) és (3) bekezdései, 119. §-a, valamint 124. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó a Csongrád Megyei Bíróság bírájaként 2011. április 9-én, 11-én és 12-én egy internetes hírportálon három írást tett közzé.
- [3] Az indítványozó írásaiban egyrészt saját polgári peres ügyei kapcsán, – amelyekben mint felperes szerepelt – kritizálta a perben eljáró bírók ítélezési tevékenységét, másrészt általánosságban is bírálta a bírói kart. Az indítványozó fenti megnyilvánulásai során kifejtette, hogy: 1. A bírósági szervezetrendszer mély válságban van, amely már a jogállamiságot is veszélyezteti; 2. A felsőbb bírói beosztásokba szakmailag felkészületlen, befolyásolható; a pozíció ellátására alkalmatlan személyek kerültek; 3. A felsőbb bíróságokat határozataik meghozatalakor esetenként politikai vagy egyéb érdekek vezérlik; 4. A bírói kar egy része még a Kádár-korszakban szocializálódott („kádárista bírók”), egy másik része idomult hozzájuk, döntéseik meghozatalakor ezek a bírák hajlamosak a felsőbb hatalmak érdekeit kiszolgálni; 5. Az ítélező bírót sokszor informálisan, baráti beszélgetéseken orientálják a kívánatos döntés irányába; 6. A fentiekre tekintettel a bírói kar megtisztítása érdekében el kellene távolítani a kádárista bírót, épp ezért támogatja a 62 éves bírói nyugdíjkorhatár bevezetését.
- [4] Még ugyanebben a hónapban az indítványozó lényegében azonos tartalmú írásokat publikált egy országos napilapban, szerepelt a Magyar Televízió és a Magyar Rádió műsoraiban, ahol a publikációi kapcsán fejtette ki véleményét a bírói karról, a bírósági szervezetrendszerrel.
- [5] A fentiekre reagálva az Országos Bírói Etika Tanács 2011. május 11-én kelt I/2011. OBET számú állásfoglalásában megállapította, hogy: „Az a bírói magatartás, mely szerint a bíró a sajtóban megjelentetett cikkeiben és nyilatkozatokban általánosítva azt állítja, hogy a felsőbb bíróságok másodfokú-, és felülvizsgálati tanácsait vezető és a tanácsokba beosztott idősebb bírák nem függetlenül, hanem politikai-, és/vagy igazgatási vezetői ráhatásra, saját egzisztenciális érdekeik által vezérelve ítéleznek, majd állításait az általa indított, és számára kedvezőtlenül lezárult polgári per adatait saját szemszögéből értelmezve próbálja alátámasztani, etikátlan.”

- [6] Ezt követően 2011. július 5-én a Csongrád Megyei Bíróság elnöke fegyelmi eljárást kezdeményezett az indítványozó ellen a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény (a továbbiakban: régi Bjt.) alapján. A fegyelmi jogkör gyakorlójának álláspontja szerint az indítványozó publikációival, sajtómegnyilvánulásaival egyrészt megsértette a régi Bjt. 22. § (1) bekezdését, mivel politikai tevékenységet végzett, másrészt a 28. § (1) bekezdését is, mivel kijelentései alkalmasak voltak arra, hogy csorbítsák a bíróság tekintélyét, a bírósági eljárásba vetett bizalmat.
- [7] 2011. szeptember 29-én elrendelték az előzetes vizsgálat lefolytatását, a kijelölt vizsgálóbiztos október 18-án adta le jelentését a Fővárosi Ítéltábla Mellett Működő Elsőfokú Szolgálati Bíróságnál (a továbbiakban: elsőfokú szolgálati bíróság). 2011. november 2-án pedig a kijelölt fegyelmi tanács elrendelte a fegyelmi eljárás megindítását. Az elsőfokú szolgálati bíróság 2012. január 23-án hozott, SZF.1/46/2011. számú határozatával megállapította, hogy az indítványozó a fentiekben ismertetett tevékenységével fegyelmi vétséget követett el, azaz a szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségeit megszegte, és magatartásával a bírói hivatás tekintélyét is megsértette [rég. Bjt. 63. § a) és b) pontja]. A szolgálati bíróság a legsúlyosabb fegyelmi büntetést szabta ki az indítványozóval szemben, amikor kezdeményezte a bírói tisztségből való felmentését.
- [8] Az indítványozó e határozat ellen fellebbezést nyújtott be, amelyet a Kúria Mellett Működő Másodfokú Szolgálati Bíróság (a továbbiakban: másodfokú szolgálati bíróság) bírált el Szf.F.II.1/2012/9. számú határozatával. A másodfokú szolgálati bíróság nem találta megalapozottnak a fellebbezést, ezért hatályában fenntartotta az elsőfokú határozatot.
- [9] A köztársasági elnök az indítványozót IV-4/01607-3/2012. számú határozatával 2012. május 24-ei hatállyal – a fegyelmi vétségre tekintettel – felmentette a bírói tisztségből.
- [10] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozva eredetileg az elsőfokú szolgálati bíróság SZF.1/46/2011. számú, és a másodfokú szolgálati bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozatát kérte megsemmisíteni.
- [11] Az Alkotmánybíróságra 2013. május 15-én érkezett indítvány-kiegészítésében az indítványozó már a fegyelmi eljárásban hozott összes határozat alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [12] Az indítványozó álláspontja szerint a szolgálati bíróságok a vele szemben lefolytatott fegyelmi eljárás során megsértették az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését (jogállamiság), a C) cikk (1) bekezdését (hatalommegosztás), T) cikkét (jogalkotás alapvető szabályai), VI. cikk (1) bekezdését (magánélet, jó hírnév védelme), IX. cikk (1) és (4) bekezdését (véleménynyilvánítás szabadsága), XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését (tisztességes eljárás és jogorvoslati jog), 25. cikk (1) bekezdését (a bíróság igazságszolgáltatási tevékenységet lát el), 28. cikkét (bírói jogértelmezés), ezért határozataik alaptörvény-ellenesek. Hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 6. cikk (1) bekezdésének (tisztességes eljárás jog) és 10. cikkének (véleménynyilvánításhoz való jog) sérelmére is.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapjogsérelmeket két nagy csoportra osztotta, egyrészt a fegyelmi eljárás szabályait, illetve azok alkalmazását tartotta alaptörvény-ellenesnek, másrészt „érdemi” alaptörvény-ellenesség megállapítását kérte a bírói döntésekben megjelenő bírói mérlegelés, jogszabály-értelmezés tekintetében az alábbiak szerint:
- [14] A) A fegyelmi eljárás alaptörvény-ellenessége körében
- [15] ad1) Alapjogi sérelmek az elsőfokú szolgálati bíróság előtti eljárásban
- a) A szolgálati bíróságok az adott időszakban nem rendelkeztek ügyelosztási tervvel, így a szolgálati bíróság elnöke által kijelölt bírák döntöttek az indítványozó fegyelmi ügyében. Ez az indítványozó álláspontja szerint sértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt, a tisztességes eljárás jog részét képező törvényes bíróhoz való jogát.
- [16] b) A régi Bjt. 129. §-a szerint a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 6–12. §-át alkalmazni kellett a bírók szolgálati viszonyára is. A régi Mt. 6. § (1) bekezdése szerint a munkaviszonnyal kapcsolatos nyilatkozat bármilyen formában megtehető, de ha a munkavállaló kéri, akkor azt írásban kell megtennie a munkáltatónak. Az indítványozót a fegyelmi eljárás megindításáról – az eljárás megindítását követő napon – 2011. július 6-án szóban értesítette a megyei bíróság elnöke, holott az indítványozó kifejezetten írásbeli értesítést kért. A fegyelmi jogkör gyakorlója szolgálati titokká minősítette a fegyelmi eljárással kapcsolatos adatokat, mivel az indítványozó nem volt hajlandó aláírni a titokvédelmi nyilatkozatot, így nem kaphatta meg írásban a fegyelmi eljárás elrendeléséről szóló határozatot. A titkosításra a régi Bjt. 74. §-a adott indokot, amely szerint az előzetes vizsgálatot és a fegyelmi eljárást a nyilvánosság kizárásával kell lefolytatni [jelenleg a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 119. §-a ugyanígy kizárja a nyilvánosságot]. A titkosítást 2011. július 11-én feloldották és a kezdeményezéséről szóló iratot nyomban megküldték az indítványozónak. Álláspontja szerint a fentiek miatt is sérelmés a tisztességes eljárás jog.

- [17] c) Az indítványozó fegyelmi ügyében a szolgálati bíróságok több esetben hivatkoztak a Szolgálati Bíróságok Ügyrendjére (a továbbiakban: SZBÜ). Az SZBÜ megalkotására azonban nem volt sem alkotmányos, sem jogszabályi felhatalmazásuk, elfogadásakor – az indítványozó állítása szerint – azt nem is hozták nyilvánosságra, azt kérésére sem küldték meg neki. (Az SZBÜ-t csak a fegyelmi eljárás ideje alatt, 2012. február 9-én tették közzé az interneten.) Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a bírót tisztségéből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretei között lehet elmozdítani [korábban az Alkotmány 48. § (3) bekezdése hasonlóképp rendelkezett]. Az indítványozó álláspontja szerint az, hogy nem (sarkalatos) törvény alapján, hanem egy nem nyilvános, quasi norma alapján jártak el fegyelmi ügyében, szintén sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát. Egyúttal kérte az SZBÜ, megalkotására visszamenőleges hatályú, megsemmisítését.
- [18] d) Ugyancsak a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét látja abban, hogy a törvényi előírás [régii Bjt. 75. § (1) bekezdése] ellenére a vizsgálóbiztos nem hallgatta meg az eljárás során, illetve nem biztosították számára az észrevételezési jogot, mivel a fegyelmi jogkör gyakorlójának beadványait részére nem küldték meg.
- [19] e) A tisztességes eljáráshoz való jog súlyos sérelmének tartja azt is, hogy a fegyelmi eljárás megindításáról szóló döntést a tanács tagjai – az eljárás megindítására vonatkozó határidő utolsó napján – nem tanácsülésein, hanem rövid úton (távbeszélőn) hozták meg, majd az írásba foglalt határozatot öt nappal később írták alá. Álláspontja szerint az eljárásjogi alapelvek szerint tanácsülésről csak akkor beszélhetünk, ha azon az eljáró tanács összes tagja jelen van. Úgy véli, azért került sor erre a megoldásra, mivel a fegyelmi eljárás megindítására nyitva álló határidő elmulasztása esetén a fegyelmi eljárást meg kellett volna szüntetni.
- [20] ad2) Alapjogi sérelmek a másodfokú szolgálati bíróság előtti eljárásban
- [21] a) A másodfokú eljárásban olyan bírók vettek részt, akik az elsőfokú eljárásban az indítványozó elfogultsági kérelmét bírálták el, holott a Bjt. egyértelműen kimondja, hogy a másodfokú eljárásban nem vehet részt az a bíró, aki az elsőfokú eljárásban részt vett [régii Bjt. 72. § (6) bekezdése, új Bjt. 116. § (3) bekezdése]. Ez egyértelműen sérti a pártatlan bírósághoz való jogát.
- [22] b) A másodfokú szolgálati bíróság nem bírálta el az indítványozó összes fellebbezési kifogását, mivel mérlegelés alapján úgy döntött, hogy az indítványozó visszautalása korábbi nyilatkozataira nem tekinthető fellebbezésnek. A bíróság ezzel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt jogorvoslathoz való jogát.
- [23] B) Az indítványozó véleménye szerint az ügy érdemét érintő alaptörvény-sértések az alábbiak
- [24] a) A régi Bjt. 28. § (2) bekezdése szerint a bíró a szolgálati viszonyán kívül nyilvánosan nem fogalmazhat meg véleményt bíróság előtt folyamatban lévő vagy folyamatban volt ügyről, különös tekintettel az általa elbíralt ügyekre. Az indítványozó álláspontja szerint ez a tiltás nem vonatkozhat azokra a peres ügyekre, amelyekben a bíró maga is félként vesz részt. A törvény ilyen irányú értelmezése sérti a véleménynyilvánítás szabadságát és a törvény előtti egyenlőség elvét.
- [25] b) Az indítványozó azt is vitatta, hogy a bíróság helyesen értelmezte a kijelentései tartalmát. Álláspontja szerint publikációiban, egyéb sajtó-nyilatkozataiban általánosságban beszélt a bírói karon belüli visszászágról, célja nem a bíróság tekintélyének rombolása, hanem épp erősítése volt. Véleménye szerint, csak egy olyan megtisztulási folyamat iránti igényt fogalmazott meg, amelynek véghezvitele esetén egy ténylegesen demokratikus, jogállami és megbecsülésre érdemes bírósági szervezet állna a polgárok rendelkezésére. Úgy véli, hogy csak véleménynyilvánítási szabadságával élt, amikor kritikát fogalmazott meg a magyar bíróságok működésével kapcsolatban. Álláspontja alátámasztására idézte az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) vonatkozó gyakorlatát, melyből azt a konklúziót vonta le, hogy a szolgálati bíróságok a véleménynyilvánításhoz való jogát jogellenesen korlátozták.
- [26] c) Véleménye szerint a megnyilvánulásaiban használt jelzők (kádárista, szocialista) nem a politikai hovatartozást jelzik, hanem egyfajta szocializációra, gondolkodásmódra utalnak. A szolgálati bíróság tehát helytelenül állapította meg, hogy a kijelentéseiből kikövetkeztethető lenne az indítványozó politika hovatartozása, vagy az, hogy politikai tevékenységet folytatott volna.
- [27] d) Előadta továbbá, hogy a bírói tisztségéből való felfüggesztése, illetve illetményének visszatartása sérti az embertelen, megalázó büntetés tilalmát [Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése]. A fegyelmi eljárás ugyanis hónapokig elhúzódhat, ami alatt a hivatalvesztéssel fenyegetett és felfüggesztett bíró fizikai léte is ellehetetlenülhet.
- [28] e) Végezetül azt is sérelmezte, hogy a Bjt. alapján a fegyelmi eljárás (illetve az azt megelőző vizsgálat) nem nyilvános. Álláspontja szerint a nyilvánosság kizárása csakis a fegyelmi eljárás alatt álló bíró védelemét szolgálhatja, amennyiben azonban a bíró azt nem igényli, az eljárást nyilvánossá kell tenni. Ellenkező esetben sérül a tisztességes eljáráshoz való jog és az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési szabály.

- [29] 2.2. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a Bjt. 118. § (1) és (3) bekezdései, 119. §-a, valamint 124. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is.
- [30] A Bjt. sérelmezett rendelkezései szerint a fegyelmi eljárást és az előzetes vizsgálatot a nyilvánosság kizárásával kell lefolytatni. A fegyelmi eljárásban a bírói tisztség felmentését indítványozó fegyelmi határozat meghozatalától annak jogerőre emelkedéséig a teljes illetményt vissza kell tartani, és a felmentéssel záruló eljárást követően sem kell kifizetni. Ugyanakkor a bírói tisztségből való felmentés indítványozása esetén a bírót tisztségéből fel kell függeszteni. Az indítványozó álláspontja szerint a Bjt. fenti rendelkezései sértik az Alaptörvény III. cikkének (1) bekezdését (embertelen, megalázó bánásmód tilalma), és a XXVIII. cikk (1) bekezdését (tisztes eljárásról való jog).
- [31] 2.3. Az indítványozó kérte annak megállapítását is, hogy a fegyelmi eljárás megszüntetésének, illetve lefolytatása megtagadásának lett volna helye, illetve hogy a terhére rótt fegyelmi vétségeket nem követte el. E körben indítványozta a fegyelmi határozatok végrehajtásának felfüggesztését.

II.

- [32] 1. Az Alaptörvénynek a panasszal érintett rendelkezései:
 „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
 „C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”
 „T) cikk (1) Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Sarkalatos törvény eltérően is megállapíthatja az önkormányzati rendelet és a különleges jogrendben alkotott jogszabályok kihirdetésének szabályait.
 (2) Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.
 (3) Jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.
 (4) A sarkalatos törvény olyan törvény, amelynek elfogadásához és módosításához a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”
 „III. cikk (1) Senkit nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgátságban tartani. Tilos az emberkereskedelem.”
 „IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.
 (4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”
 „XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
 (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”
 „25. cikk (1) A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el. A legfőbb bírósági szerv a Kúria.”
 „28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”
- [33] 2. A Bjt.-nek az alkotmányjogi panasszal érintett rendelkezései:
 „118. § (1) A bírói tisztségből való felfüggesztés idejére a bírót megilleti az illetménye, amelynek legfeljebb 50 százalékát egy hónapra vissza lehet tartani. A teljes illetményt vissza kell tartani a bírói tisztségből való felmentés indítványozását kimondó fegyelmi határozat meghozatalától annak jogerőre emelkedéséig. A visszatartásról a szolgálati bíróság tanácsa határoz, határozata ellen nincs helye fellebbezésnek.
 [...]”
 (3) A visszatartott illetményt a fegyelmi határozat jogerőre emelkedése után ki kell fizetni, kivéve, ha a fegyelmi eljárás a bírói tisztségből való felmentés indítványozását kimondó fegyelmi határozattal zárul. Ugyanígy kell eljárni, ha a bíróság szolgálati viszonya időközben a felmentése folytán szűnt meg.”
 „119. § A fegyelmi eljárást és az előzetes vizsgálatot a nyilvánosság kizárásával kell lefolytatni.”

„124. § (3) Bírói tisztségéből való felmentés indítványozása esetén a bírónak a tisztségéből való felfüggesztését fenn kell tartani vagy el kell rendelni. Más fegyelmi büntetés kiszabása esetében a fegyelmi határozatban a felfüggesztést meg kell szüntetni.”

III.

- [34] 1. A befogadási eljárás során az Alkotmánybíróságnak elsősorban azt kellett megvizsgálnia, hogy az indítványozó fegyelmi ügyében eljáró bíróságok az Alaptörvény szerinti bíróságnak minősülnek-e, így határozatuk az Abtv. 26. §-a és 27. §-a szerint vizsgálható-e.
- [35] Az Alkotmánybíróság a kérdés megítélésakor tekintettel volt a történeti alkotmányra. A 33/2012. (VII. 17.) AB határozat szerint a polgári átalakulást konstituáló törvények egyértelműen a történeti alkotmány vívmányai közé tartoznak, így a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikk is [Indokolás [75]–[76]]. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján – figyelemmel volt az 1869. évi IV. tc.-hez szorosan kapcsolódó, a bírák és a bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló 1871. évi VIII. törvénycikkre is. Az 1871. évi VIII. tc. – a hivatali büntettek mellett – a fegyelmi vétségek elkövetőit is büntetni rendelte. (A fegyelmi vétségek köre ugyan nem teljesen azonos a Bjt.-ben található szabályozással, de nagymértékben megfeleltethető egymásnak.) Mind az 1871. évi VIII. tc., mind a Bjt. a rendes bírósági szervezetrendszeren belül létrehozott fegyelmi/szolgálati bíróságra bízta/bizza a fegyelmi vétségek elbírálását. Egyértelműen megállapítható tehát, hogy a bírák fegyelmi felelősségének vizsgálata a magyar jogban hagyományosan a rendes bírói szervezetrendszeren belül (mellett) szervezett bíróság hatáskörébe tartozik.
- [36] Az Alkotmánybíróság a kérdés eldöntésekor figyelemmel volt továbbá a 32/2002. (VII. 4.) AB határozatra, amelyben az Alkotmánybíróság a közjegyzők fegyelmi eljárásának egyes rendelkezéseit vizsgálva megállapította, hogy a közjegyzők fegyelmi bírósága az Alkotmány 57. § (1) bekezdése szerinti (törvényes és pártatlan) bíróságnak minősül. E határozatában az Alkotmánybíróság összefoglalta a (törvényes és pártatlan) bíróság kritériumait: e szerint az a szerv minősül bíróságnak, amelyet (1) törvény hoz létre, (2) igazságszolgáltatási tevékenységet végez, amelynek keretében jogszabályokat alkalmaz, (3) eljárását törvény szabályozza, (4) a végrehajtó hatalomtól független, (5) eljárása nem titkos, (6) határozata kötelező érvényű. (ABH 2002, 153, 159–160.)
- [37] A Nemzeti hitvallás szerint a polgárnak és az államnak közös célja az igazság kiteljesítése, az Alaptörvény 25. cikke szerint pedig az igazságszolgáltatás monopóliuma a bíróságokat illeti meg. A bírák fegyelmi ügyeiben a történeti alkotmányunk részét képező fenti törvénycikkek szerint is bíróság járt el. Mindezekre tekintettel – figyelemmel a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatra is – az Alkotmánybíróság a 32/2002. (VII. 4.) AB határozatban a fegyelmi bíróság bírósági jellegére vonatkozó megállapításait a jelen ügyben alkalmazhatónak tekintette.
- [38] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a bírók fegyelmi ügyében eljáró szolgálati bíróságok az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdése szerinti független és pártatlan bíróságnak tekinthetőek, ezért határozatuk alkotmányjogi panasszal megtámadható.
- [39] 2. Az indítványozó a másodfokú szolgálati bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozatát 2012. április 6-án vette kézhez, ehhez képest a 2012. április 24-én előterjesztett alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos törvényi határidőn belül érkezett. Az alkotmányjogi panaszban mind a támadott bírósági határozatok, mind a sérelmezett jogszabályi rendelkezések megjelölésre kerültek.
- [40] Az indítványozó előadta, hogy miért és mennyiben tartja alaptörvény-ellenesnek a sérelmezett rendelkezéseket, határozatokat, illetve megjelölte az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét. Végezetül határozott – megsemmisítésre irányuló – kérelmet terjesztett elő. Az indítvány tehát formálisan eleget tett az Abtv. 51. és 52. §-aiban foglalt követelményeknek.
- [41] 3. Az Abtv. 56. §-a szerint az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az indítványozó a saját fegyelmi ügyében hozott szolgálati bírósági határozatok vizsgálatát kérte, így érintettsége nyilvánvalóan fennáll. A másodfokú szolgálati bíróság határozata ellen jogorvoslati lehetőség nem állt az indítványozó rendelkezésére, így a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [42] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. A fenti feltételek bármelyikének fennállása megalapozza az alkotmányjogi panasz befogadását.

- [43] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozónak a fegyelmi eljárás tisztességes voltát megkérdőjelező felvetései [törvényes bíróhoz való jog sérelme, a nem törvényen alapuló és nem nyilvános eljárási szabályok alkalmazása, észrevételezési jogának korlátozása, a fegyelmi tanács rövid úton (távbeszélőn) hozott döntése, a vizsgálóbiztos tevékenysége] összességében ésszerű kételyt keltettek a fegyelmi eljárás tisztességes voltával kapcsolatban.
- [44] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt 2013. június 24-én befogadta.

IV.

- [45] Az alkotmányjogi panasz részben megalapozott.
- [46] 1. Az Alkotmánybíróság először röviden áttekintette a bírák fegyelmi felelősségére vonatkozó – az alkotmányjogi panasz tekintetében releváns – szabályokat. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben a fegyelmi eljárás még a régi Bjt. hatálya alatt indult, de a fegyelmi felelősséget megállapító jogerős döntés már az új Bjt. hatálybalépését követően született, az Alkotmánybíróság figyelembe vette mind a régi, mind a hatályos Bjt. szabályait. Mivel mindkét jogállási törvény lényegében azonos módon szabályozza a fegyelmi eljárást, ezért az Alkotmánybíróság csak ott utal eltérésre, ahol az valóban fennáll és az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából releváns.
- [47] A bíró akkor követ el fegyelmi vétséget, ha (1) vétkesen megszegi a szolgálati viszonyával kapcsolatos kötelezettségeit, vagy (2) az életmódjával, magatartásával a bírói hivatás tekintélyét sérti vagy veszélyezteti. A bírák fegyelmi ügyeiben első fokon a Budapest területén működő ítélőtábla (Fővárosi Itélőtábla) mellett működő szolgálati bíróság, másodfokon a Kúria mellett működő szolgálati bíróság jár el. A szolgálati bíróság hivatásos bírákból áll, a bírók megbízatása 6 évre szól, az elsőfokú szolgálati bíróság tagjainak száma 75 fő, a másodfokú szolgálati bíróság bírának száma 15 fő. Fegyelmi eljárás csak a bírósági szervezetrendszeren belülről indítható, bírósági vezetővel szemben a kinevezési jogkör gyakorlója, vezetői kinevezéssel nem rendelkező bíró esetében az adott bíróság elnöke kezdeményezheti a fegyelmi eljárás megindítását az elsőfokú szolgálati bíróság elnökénél. A fegyelmi eljárást meg kell indítani, ha a bíróval szemben büntetőeljárás indult, mindazonáltal fegyelmi eljárás nem kezdeményezhető, ha a kezdeményezésre jogosult az ok tudomására jutásától számított 3 hónap alatt azt nem indítványozta, illetve a fegyelmi vétséget képező magatartás befejezése óta 3 év már eltelt.
- [48] Fegyelmi eljárás kezdeményezése esetén a fegyelmi eljárás megindításáról, megtagadásáról, előzetes vizsgálat elrendeléséről – az érintett bíró egyidejű értesítése mellett – a szolgálati bíróság kijelölt tanácsa dönt. A szolgálati bíróság eljárása során 3 tagú tanácsban jár el, amelyet a szolgálati bíróság elnöke alakít meg. A fegyelmi eljárás előkészítését, illetve az előzetes vizsgálatot a vizsgálóbiztos végzi, aki maga is a szolgálati bíróság tagja. A szolgálati bíróság bírái a szolgálati bíróság által előre meghatározott sorrendben, egymást váltva látják el a vizsgálóbiztosi teendőket. A fegyelmi eljárást és az előzetes vizsgálatot a nyilvánosság kizárásával kell lefolytatni. A vizsgálóbiztos köteles tisztázni a tényállás megállapításához szükséges valamennyi körülményt. Ennek érdekében meghallgatja az eljárás alá vont bírót, tanúkat hallgathat meg, szakértőt vehet igénybe, egyéb bizonyítást végezhet. A vizsgálóbiztos az eljárásáról a szolgálati bíróság eljáró tanácsa részére 15 napon belül írásbeli jelentést készít. A tanács pedig az előterjesztést követő 15 napon belül dönt a fegyelmi eljárás megindításáról, megtagadásáról vagy felfüggesztéséről. Az eljárás alá vont bíró képviselével megbízhat más bírót vagy ügyvédet. A bírót és képviselőjét, valamint az eljárás kezdeményezőjét meg kell idézni a fegyelmi tárgyalásra, az idézéssel együtt a vizsgálóbiztos jelentését is kézbesíteni kell. A tárgyaláson bizonyítás is felvehető, az eljárás alá vont bíró és képviselője, az eljárás kezdeményezője kérdéseket tehetnek fel, a határozathozatal előtt pedig mindannyian felszólalhatnak. A szolgálati bíróság tanácsa határozatával az eljárás alá vont bírót (1) felmenti, (2) vétkesnek mondja ki és fegyelmi büntetést szab ki, (3) a fegyelmi büntetés kiszabásától eltekint és a bíróval szemben figyelmeztetést alkalmaz az eljárás megszüntetése mellett, (4) megszünteti az eljárást. A fegyelmi ügyben eljáró tanács határozatát köteles megindokolni. A kiszabható fegyelmi büntetések: (1) feddés, (2) megrovás, (3) egy fizetési fokozattal való visszavetés, (4) bírói tisztségéből való felfüggesztés indítványozása. A büntetés kiszabásánál figyelembe kell venni a vétkesség fokát, a kötelességszegés súlyát és következményeit. Az elsőfokú szolgálati bíróság tanácsa a bírót a tisztségéből a fegyelmi eljárást kezdeményező elnök indítványára felfüggesztheti, ha a fegyelmi eljárás tárgyát képező kötelezettségszegés súlya és jellege a szolgálati helytől való távoltartást indokolja. A bírói tisztségéből való felmentés indítványozása esetén a bírónak a tisztségéből való felfüggesztését fenn kell tartani vagy el kell rendelni. A bírói tisztségéből való felfüggesztés idejére a bírót megilleti az illetménye, ugyanakkor a teljes illetményt vissza kell tartani a bírói tisztségéből való felmentés indítványozását kimondó fegyelmi határozat kézbesítésétől – az új

Bjt. szerint meghozatalától – annak jogerőre emelkedéséig. Az elsőfokú szolgálati bíróság határozatát, annak kihirdetésétől számított 8 napon belül kézbesíteni kell a fegyelmi eljárás alá vont bírónak és a fegyelmi eljárás kezdeményezőjének. A határozat ellen a kézbesítést követő 15 napon belül mind a bíró, mind a kezdeményező fellebbezést nyújthat be az elsőfokú szolgálati bírósághoz. A másodfokú szolgálati bíróság az elsőfokú fegyelmi határozatot helyben hagyja, megváltoztatja vagy megszünteti az eljárást. Ha olyan lényeges eljárási szabálysértés történt, amely a másodfokú eljárásban nem orvosolható, a határozatot hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. Egyebekben az elsőfokú eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni a másodfokú eljárás során is. A jogerős fegyelmi határozat ellen az eljárás alá vont bíró és képviselője, valamint a fegyelmi eljárás kezdeményezésére jogosult új eljárást kezdeményezhet, ha olyan tényre, bizonyítékra, illetve jogerős határozatra hivatkozik, amelyet a fegyelmi eljárásban nem bíráltak el, feltéve, hogy e körülmények más határozatot eredményeztek volna. Az új eljárás kezdeményezésére az elsőfokú szolgálati bíróság előtt van lehetőség.

- [49] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló fegyelmi ügyben a szolgálati bíróságok eljárása megfelelt-e a tisztességes és pártatlan bírósági eljáráshoz való jog követelményének.
- [50] 2.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
- [51] Az Alaptörvény negyedik módosítása 2013. április 1. napjával hatályon kívül helyezte az Alaptörvény 2012. január 1-jei hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatokat. Ezért az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett, hogy felhasználhatja-e a fenti időpontot megelőzően hozott határozatainak a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggő megállapításait.
- [52] Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában megállapította, hogy a hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányossági összefüggések felhasználhatóak az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések elbírálásakor is, „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntés indokolásába történő illesztése.” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}
- [53] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor – az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán – irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot.
- [54] 2.2. Jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak már csak azt kellett vizsgálnia, hogy az Alaptörvény értelmezési szabályai, és a konkrét ügy nem zárják-e ki a tisztességes és pártatlan bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazását, illetve szükséges-e azok felhasználása az alkotmányjogi kérdés eldöntéséhez.
- [55] Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése szerinti értelmezési szabályok alapján az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és a történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.
- [56] A Nemzeti hitvallás deklarálja, hogy: „népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi”. Ennek értelmében a demokratikus jogállammal szembeni elvárás, hogy polgárai számára biztosítsa a tisztességes eljárást, amelynek során az eljáró szerveknek részrehajlás nélkül, azaz pártatlanul és ésszerű határidőn belül kell döntenüik. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági ügyintézés során biztosítja, hogy a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül hozzák meg döntésüket. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése pedig a bírósági eljárásokkal szemben fogalmazza meg követelményként a pártatlanságot, a tisztességes és nyilvános eljárást, valamint a jogviták ésszerű határidőn belüli elbírálását.
- [57] A polgári átalakulást konstituáló törvények sorában a nagy eljárásjogi kódexek (1868. évi LVI. törvénycikk a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában, a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikk, a bünvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXII. törvénycikk) mindegyike biztosította a bírósághoz fordulás jogát, a bírák pártatlanságát és függetlenségét a kizárási és összeférhetetlenségi szabályokon keresztül, valamint a jogorvoslatihoz való jogot. A jelenleg alaptörvényi és alapelvi szinten szabályozott tisztességes eljáráshoz való jog tehát elemeiben jelen volt a chartális alkotmány előtti magyar jogrendszerben is. Az Alkotmány (az 1989. évi XXXI. törvénnyel módosított 1949. évi XX. törvény) ugyan a tisztességes eljárás fogalmát *expressis verbis* nem ismerte, azonban azt

az Alkotmánybíróság a jogbiztonságból fakadó eljárási garanciák [Alkotmány 2. § (1) bekezdése] és a pártatlan bírósághoz való jog [Alkotmány 57. § (1) bekezdése] egymásra vonatkoztatása révén levezette az Alkotmányból. Az Alkotmánybíróság ennek során figyelemmel volt az – Alkotmány 57. § cikkéhez egyébként mintát nyújtó – nemzetközi egyezményekre is, mind a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányának (a továbbiakban: Egyezségokmány) (14. Cikk), mind az EJEE (6. cikk) vonatkozó rendelkezéseire.

- [58] A tisztességes eljárás („fair trial”) elvét az 1976. évi 8. tvr.-el kihirdetett Egyezségokmány 14. cikkének (1) bekezdése úgy fogalmazza meg, hogy: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.”; az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett EJEE 6. cikkének (1) bekezdése szerint pedig: „Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”
- [59] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mindezek alapján nincs akadálya a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, de már hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatok egyes elvi megállapításai felhasználásának az Alaptörvény értelmezésekor, mivel azok összhangban vannak az Alaptörvény céljával és értelmező rendelkezéseivel is.
- [60] Az Abh. szerint ugyanakkor nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az Alkotmánybíróság tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlata (is) az absztrakt utólagos normakontroll talaján jött létre, ezért értelemszerűen a jogszabályi környezet alkotmányosságának vizsgálatára fókuszál. Az Alaptörvény az Alkotmánybíróság feladatává tette a bírósági döntések alkotmányossági felülvizsgálatát, e hatáskörében eljárva azonban továbbra is az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének orvoslása, végső soron az Alaptörvény védelme érdekében lép fel. Ebből következően a tisztességes eljáráshoz való jog követelményrendszerének alaptörvényi szabályai már nemcsak a jogszabályok, hanem az egyes bírói döntések számára is alkotmányos mércéül szolgálnak. {Abh., Indokolás [25]–[27]}
- [61] 3. A szolgálati bíróság döntéseinek vizsgálata során az Alkotmánybíróság – az Abtv. 27. §-ával kapcsolatban kialakított gyakorlatának megfelelően – tartózkodott a bíróság által megállapított tényállás, a bizonyítékok bírói értékelésének és mérlegelésének felülvizsgálatától. Az Alkotmánybíróság vizsgálódásának középpontjában a szolgálati bíróság eljárása állt, melynek során azt kellett megítélnie, hogy az eljárás összhangban volt-e az Alaptörvénnyel.
- [62] Az indítványozó az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a másodfokú szolgálati bíróság érdemi határozata ellen terjesztette elő, míg a vélt jogsérelmek nagyrészt a fegyelmi eljárás előkészítése és az első fokú eljárás során érték az indítványozót. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a másodfokú szolgálati bíróság vizsgálta a fegyelmi eljárás egészét, így az indítványozó által állított eljárási anomáliákat is, azonban jogsértést nem állapított meg. A másodfokú szolgálati bíróság érdemi határozatának megtámadása tehát alapot ad az Alkotmánybíróság számára a fegyelmi eljárás egészének felülvizsgálatára. Más oldalról közelítve meg a kérdést, a fegyelmi eljárás előkészítése és megindítása is felveti a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének kérdését, így az ott esetlegesen elkövetett alaptörvény-ellenesség megállapításának kihatással kell lennie az eljárás egészére.
- [63] Az Alkotmánybíróság eddigi következetes álláspontja szerint a pártatlanság, az elfogulatlan és tisztességes eljárás alkotmányos követelmény. A tisztességes eljárás pedig olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni (legutóbb összefoglaló jelleggel idézi az Abh., Indokolás [24]).
- [64] Az Alkotmánybíróság – a fentiekre is tekintettel – egyrészt azt vizsgálta, hogy a fegyelmi eljárás egyes elemei megfeleltek-e a tisztességes eljárás alkotmányos követelményeinek, másrészt az eljárás egészének alkotmányosságát is vizsgálat tárgyává tette.
- [65] 3.1. Az indítványozó sérelmezte, hogy az elsőfokú szolgálati bíróság tanácsa az előzetes vizsgálatot elrendelő (SZF1/18/2011.) és a fegyelmi eljárás megindítása tárgyában hozott (SZF1/25/2011.) határozatát úgy hozta meg, hogy a tanácsulésen a tagok nem voltak jelen. A szolgálati bíróság azon tanácsuléseiről, ahol fenti határozatok elfogadásra kerültek, jegyzőkönyv nem készült. A másodfokú szolgálati bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozata szerint azonban egy 2012. január 16-ai hivatalos feljegyzés alapján megállapítható, hogy az SZF1/25/2011. számú határozatot a tanács tagjai 2011. november 2-án rövid úton (telefonon) hozták meg, tekintettel arra, hogy szolgálati helyük egymástól távol fekszik (Miskolc, Pécs, Szeged). A 2011. november 2-i döntés írásba foglalására 2011. november 7-én került sor. A másodfokú szolgálati bíróság határozata szerint a tanács tagjainak egyező nyilatkozata alapján nem vonható kétségbe, hogy a fegyelmi eljárás megindítása tárgyában 2011. november 2-án

megszületett a döntés, annak néhány nappal későbbi írásba foglalásához pedig a törvény nem fűz szankciót. A határozat szerint – ellenkező bizonyításig – a fegyelmi eljárás megindítását elrendelő okirat (végzés) tehát nem tekinthető visszadátumozott, „hamisított okiratnak”. A szolgálati bíróság ugyanakkor azt is megállapította, hogy a régi Bjt. „76. § (1) bekezdése szerinti tizenöt napos határidő nem jogvesztő, ezért a határidő esetleges elmulasztása sem eredményezhette volna a fegyelmi eljárás megszüntetését”.

- [66] A régi Bjt. 76. § (1) bekezdése valóban nyitva hagyta azt a kérdést [ahogyan teszi azt a hatályos Bjt. 120. § (1) bekezdése is], hogy az ott előírt 15 napos határidő milyen jellegű (anyagi, eljárási, jogvesztő, elévülési). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az azonban tény, hogy egy olyan határidőről van szó, amelynek betartását törvény írta elő a szolgálati bíróság számára. Az egyértelműen megállapítható, hogy mind az első, mind a másodfokú szolgálati bíróság fontosnak tartotta indokolását arra is kiterjeszteni, hogy a fegyelmi eljárás kezdeményezésére – álláspontja szerint – a törvényi határidő megtartásával került sor. Az alábbiakban kifejtettek alapján azonban kétséges, hogy az SZF1/25/2011. számú végzést valóban a régi Bjt. 76. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül hozta meg a szolgálati tanács.
- [67] A Bjt. (mind a régi, mind az új Bjt.) szabályai szerint fegyelmi ügyekben a szolgálati bíróság 3 tagú tanácsban jár el, a tanács dönt az előzetes vizsgálat elrendeléséről, a fegyelmi eljárás megindításáról vagy megtagadásáról, elfogultság kérdésében, a fegyelmi eljárás alá vont bíró felfüggesztéséről, és a fegyelmi felelősség kérdésében. A régi Bjt. valóban nem szabályozta a tanácsülés módját, mint arra a másodfokú szolgálati bíróság is rámutatott. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy – speciális rendelkezés hiányában – a szolgálati bíróságnak alkalmaznia kellett volna a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) tanácsülésre vonatkozó általános szabályait. A tanácsülés rendjét illetően ugyan a Pp. sem tartalmaz részletes szabályokat, azt azonban egyértelművé teszi, hogy a tanácsülésen a tagok személyes jelenléte elengedhetetlen. A bíróság döntését a zárt tanácsülésen szavazás útján hozza meg, a határozat rendelkező részét írásba kell foglalni, azt a tagoknak alá kell írni, sőt főszabály szerint – a tárgyaláson hozott ítéletet vagy végzést – a határozathozatal napján ki is kell hirdetni. Értelemszerűen mindez csak abban az esetben valósulhat meg, ha a tanácsülésen a bírói tanács minden tagja ténylegesen jelen van.
- [68] Az Alaptörvény 27. cikke a társasbíráskodás elvét tekinti alapvetőnek, amikor megállapítja, hogy Magyarországon a bíróságok főszabály szerint – törvény eltérő rendelkezése hiányában – tanácsban ítéleznek. Természetesen a társasbíráskodás elve nem zárja ki azt, hogy törvényileg szabályozottan egyesbíró járjon el különböző eljárásokban, adott esetben korábbi szabályozás szerint tanácsülés elé tartozó ügyekben. Erre hatályos jogrendszerünk több ízben is lehetőséget ad, illetve kifejezetten egyesbíró elé utalja az adott ügytípust [pl. a Pp. 11. § (1) bekezdése kimondja, hogy az első fokon eljáró bíróság – bizonyos ügyek kivételével – egy hivatásos bíróból áll (egyesbíró)]. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás szabályainak vizsgálatával összefüggésben kifejtett álláspontja szerint a társasbíráskodás és a bírói függetlenség egymást kiegészítő és a tisztességes eljárás követelményével szoros összefüggésben lévő alkotmányos követelmények. Az Alkotmánybíróság azt is leszögezte, hogy a „bíróág függetlenségének ereje” és a „tisztességes eljárás fokozott garanciája” fejeződnek ki abban, hogy a – lelkiismeretüknek megfelelő – törvényes döntés meghozatalára feljogosított bírákból álló bírói tanács, mérlegelő tevékenységének eredményeképpen születik meg a döntés. A társasbíráskodás elvéből tehát az következik, hogy a ténymegállapítás, a jogértelmezés és a döntés a bírói tanács tagjait közösen illeti meg, és együttes tevékenységre kötelezi őket. [20/2005. (V. 26.) AB határozat, ABH 2005, 202, 220.]
- [69] A tanácsülés – mint döntési forma – tehát együttes tevékenységet feltételez, amelynek során a bírák közösen munkálkodva, együttműködve állapítják meg a tényállást, mérlegelik a rendelkezésre álló bizonyítékokat, értelmezik és alkalmazzák a jogszabályi rendelkezéseket, és véleményüket ütköztetve hozzák meg döntésüket. Az Alkotmánybíróság szerint ez a döntési forma azonban csak abban az esetben felel meg a társasbíráskodás elvének és a tisztességes eljáráshoz való jog követelményének, ha a tanács tagjai fizikailag is jelen vannak a tanácsülésen. Megjegyzendő, nem példa nélküli a magyar jogban, hogy egyes eljárási cselekményeket úgy folytatnak le, akár magát a tárgyalást úgy tartják meg, hogy a közvetlenséget távközlési eszköz útján teremtik meg, nem pedig személyes jelenlétre alapozva. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 211. §-a például lehetővé teszi, hogy a nyomozási bíró zártcélú távközlési hálózat keresztül tartsa meg az ülést, a Be. 244/A–244/D. §§-ai pedig a tárgyalás tartását is megengedik ily módon. A zártcélú távközlő hálózat útján történő kihallgatás során a tárgyalás helyszíne és a kihallgatott személy tartózkodási helye között az összeköttetés közvetlenségét a mozgóképet és a hangot egyidejűleg továbbító készülék biztosítja.
- [70] Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy a bíróság döntéseinek meghozatalakor az eljáró tanács tagjainak személyes jelenléte kötelező, és együttes jelenlétük még a zártcélú távközlő hálózat alkalmazása esetében sem mellőzhető.

- [71] Az Alkotmánybíróság továbbá rámutat, hogy a magyar jogrendszer ismeri az egyes eljárási cselekmények „rövid úton” történő foganatosítását. Ennek alkalmazására jellemzően akkor kerül sor, amikor az eljárási határidők rövideége azt megkívánja (pl. választási eljárásban határozat rövid úton történő közlése), vagy eleve az eljárás gyorsítása a cél (pl. polgári perben idézés rövid úton). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a fegyelmi eljárás megindíthatóságának kérdése azonban nem tekinthető ilyen eljárási cselekménynek.
- [72] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az, hogy az indítványozó fegyelmi ügyében eljáró szolgálati bíróság tanácsa úgy hozta meg a fegyelmi eljárás megindításáról szóló döntését, hogy a tanácsülés megtartására a törvényes határidőn belül ténylegesen nem került sor, megsértette a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményét.
- [73] 3.2. Az indítványozó álláspontja szerint sérült a törvényes és pártatlan bíróhoz való joga, mivel a vele szemben lefolytatott fegyelmi eljárás ideje alatt a szolgálati bíróságok nem rendelkeztek objektív automatizmuson alapuló ügyelosztási tervvel, így a szolgálati bíróság elnökének szubjektív döntése alapján került sor az eljáró tanács tagjainak kijelölésére.
- [74] Az Alkotmánybíróság – mint azt fentebb kifejtette – a jelen ügyben nem látta akadályát a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően hozott alkotmánybírósági határozatokban foglalt alkotmányossági érvek felhasználásának. Mivel a törvény által felállított bírósághoz való jog a tisztességes eljáráshoz való jog egyik fontos eleme, így az Alkotmánybíróság az e joggal összefüggő korábbi elvi megállapításait is alkalmazhatónak találta jelen ügyben.
- [75] Az Alkotmánybíróság a 993/B/2008. AB határozatában megállapította, hogy „a »törvényes bírótól való elvonás tilalma« [...] – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésekor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba – többek között – az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései. Az pedig éppen a törvény előtti egyenlőség érvényesülését szolgálja, hogy az említett jogszabályok mindenki számára olyan bíró közreműködését garantálják, akitől az ügy tárgyilagosa megítélése nyilvánvalóan elvárható”. {idézi a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [33]}
- [76] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bíróság járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. Ezen túlmenően a Bszi. ismeri a törvény által rendelt bíró fogalmát, aki pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés] [36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [77] Az Alkotmánybíróság fontosnak tartja kiemelni, hogy az indítványozó fegyelmi ügyében eljáró szolgálati tanács megalakításakor, tagjainak kijelölésekor a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: régi Bszi.) a törvényes bíró és az ügyelosztási rend tekintetében lényegében azonos tartalmú szabályokat tartalmazott (régii Bszi. 11. §).
- [78] Jelen ügyben az állapítható meg, hogy a kérdéses időpontban – a régi Bjt. 70. §-a szerint – a szolgálati bíróság elnökének hatáskörébe tartozott a szolgálati bíróság tanácsának megalakítása. Az indítványozó állítása szerint ügyében az eljáró tanács megalakítására mindenféle automatizmust nélkülöző – lényegében önkényes – módon került sor. A másodfokú szolgálati bíróság megállapította, hogy „az elsőfokú szolgálati bíróság elnöke a nyilvánosságra hozott szolgálati bírák közül jelölte ki az eljáró tanács tagjait és a vizsgálóbiztost, így a törvényes bíróhoz való jog nem sérült”.
- [79] Az adott időpontban valóban nem volt olyan, a szolgálati bíróságokra vonatkozó, speciális törvényi előírás, amely automatizmuson alapuló szignálási rendet írt volna elő a szolgálati bíróságok számára, ez azonban nem zárta ki egy ilyen ügyelosztási rend létét. Különös tekintettel arra, hogy a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló – a kérdéses időpontban hatályos – régi Bszi. 11. §-a szerint a bíróságoknak ügyelosztási tervvel kellett rendelkezniük.
- [80] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – egyetértve a Velencei Bizottság 2012. március 12-ei, CDL-AD(2012)001 számú véleményének 84. pontjában kifejtettekkel – az automatikus szignáláson alapuló ügyelosztási terv törvényi

- rendezésének hiánya valóban alkotmányos kételyeket ébresztett. Erre tekintettel módosította az Országgyűlés a 2012. évi CXI. törvénnyel (a továbbiakban: Bjt.m.) a Bjt.-t, előírva, hogy előre meg kell határozni a szolgálati bíróság tanácsainak összetételét, valamint az ügyelosztási rendet és azokat közzé kell tenni.
- [81] Arra nem került fel adat, hogy a tárgyi kijelölést valamely szolgálati érdek vagy a bíróság működését érintő fontos ok indokolta volna. Az Alkotmánybíróság mindezekre tekintettel megállapította, hogy az adott ügyben az elsőfokú szolgálati bíróság elnöke – függetlenül attól, hogy a szolgálati bíróság rendelkezett-e ügyelosztási tervvel – azzal, hogy saját mérlegelése alapján jelölte ki az elsőfokú szolgálati bíróság tanácsát és a vizsgálóbiztost, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét okozta.
- [82] 3.3. Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a fegyelmi eljárás során a szolgálati bíróságok alkalmazták az SZBÜ-t, amely megalkotására a szolgálati bíróságoknak nem volt törvényi felhatalmazása, továbbá elfogadása nélkülözötte a jogalkotás garanciális szabályait, így kihirdetésére, nyilvánosságra hozatalára nem került sor. Az SZBÜ-t az indítványozó quasi normaként írta le, mivel az ugyan nem tekinthető jogszabálynak, mindazonáltal belőle jogok és kötelezettségek fakadnak, ráadásul a jogorvoslatra vonatkozó egyes szabályai ellentétesek a Bjt. rendelkezéseivel. Az indítványozó álláspontja szerint az SZBÜ alkalmazása sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát. A fentiekre tekintettel az indítványozó kérte az SZBÜ – és az annak alapján lefolytatott fegyelmi eljárás – alaptörvényellenességének a megállapítását.
- [83] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az első és másodfokú szolgálati bírák együttes ülése 2011. június 20-án fogadta el az SZBÜ-t, amely kihirdetésre nem került, azt a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló fegyelmi eljárás ideje alatt, 2012. február 9-én tették közzé az interneten. Az elsőfokú szolgálati bíróság és a másodfokú szolgálati bíróság tagjai 2012. október 26-án új ügyrendet fogadtak el, amelyet az Országos Bírói Tanács a 85/2012. (XI. 19.) számú határozatában jóváhagyott, ám felhívta a szolgálati bíróságokat arra, hogy 2013. február 28. napjáig ügyrendjüket egészítsék ki úgy, hogy az ügyek szignálásának automatizmusa az ellenőrizhetőség és az átláthatóság követelményeinek is megfeleljen.
- [84] A Bjt.m. 25. §-a iktatta be a Bjt. 104/A. §-t, megteremtve a szolgálati bíróságok ügyrendjének törvényi alapját. A 2012. július 17-től hatályos rendelkezés szerint az OBT hagyja jóvá szolgálati bíróság által megállapított ügyrendet, amelynek tartalmaznia kell az eljáró tanácsok összetételét és az ügyelosztás szabályait is.
- [85] Egyértelműen megállapítható tehát, hogy sem a fegyelmi eljárás kezdeményezésekor, sem az elsőfokú szolgálati bíróság 2012. január 23-án kelt SZF1/46/2011. számú, sem a másodfokú szolgálati bíróság 2012. március 29-én kelt Szf.F.II.1/2012/9. számú határozatának meghozatalakor nem volt olyan törvényi rendelkezés, amely felhatalmazta volna a szolgálati bíróságot az SZBÜ megalkotására. Az is tény, hogy a fegyelmi eljárás során alkalmazott SZBÜ kihirdetésére elfogadásakor nem került sor, azt más módon sem hozták nyilvánosságra, sőt azt az indítványozónak kifejezett kérése ellenére sem küldték meg.
- [86] Az SZBÜ ráadásul nem csak tovább részletezte, pontosította a Bjt. szabályait, hanem esetenként ellentmondásban állt azokkal. Erre példaként hozható a régi Bjt. 73. § (2) bekezdése, amely az ügyszózat határozaton kívül egyértelműen csak a bírói tisztségből való felfüggesztés tárgyában hozott határozat ellen tette lehetővé a fellebbezést, mind a bíró, mind a fegyelmi eljárás kezdeményezője számára. Ugyanakkor a 2011. június 20-án elfogadott SZBÜ 9. § (3) bekezdése lehetővé tette a fegyelmi eljárás kezdeményezője számára a fegyelmi eljárást megtagadó határozat elleni fellebbezést. Ezzel szemben a fegyelmi eljárást elrendelő határozat ellen az érintett bíró számára az SZBÜ nem biztosított fellebbezési jogot [a hatályos SZBÜ 9. § (4) bekezdése is ugyanígy szabályozza a kérdést].
- [87] Az SZBÜ a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény és az azt felváltó 2011. évi CXXX. törvény alapján nem tekinthető sem jogszabálynak, sem közjogi szervezetszabályozó eszköznek (az állami igazgatás egyéb jogi eszközének), így abból jogok és kötelezettségek nem fakadhattak, normatív kötőerővel nem bírt. Ennek ellenére a gyakorlatban normaként hatályosult, azt a szolgálati bíróságok ítélezésük során alkalmazták. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény és az Abtv. alapján az Alkotmánybíróság hatásköre csak a jogszabályok és a közjogi szervezetszabályozó eszközök alkotmányossági felülvizsgálatára terjed ki, az Alkotmánybíróság a törvényi felhatalmazás nélkül kibocsátott SZBÜ alaptörvényellenességét nem állapíthatta meg.
- [88] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint ugyanakkor a jogállam legfontosabb eleme a jogbiztonság, amelynek ki kell terjednie a jog egészére és egyes részterületeire is. A jogbiztonság egyrészt megkívánja a normavilágosságot, másrészt követelményt támaszt az egyes jogintézmények irányában is, amely szerint működésüknek előre kiszámíthatónak és előreláthatónak kell lennie. A jogállam értékrendjének egyik legfontosabb pillére a jogállami garanciák érvényre juttatása a jogintézmények működése során. Ezek hiányában sérül a jogbiztonság, a jogszabályok következményeinek kiszámíthatósága, és esetlegessé válhat az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvető jogok érvényre jutása is.

- [89] A fentiek alapján az SZBÜ kiszámíthatatlanná tette a jogalkalmazást, mivel az a kihirdetés hiányában nem volt megismerhető, ugyanakkor a szolgálati bíróságok eljárásuk során alkalmazták.
- [90] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy sérült az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga azért, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló fegyelmi eljárásban alkalmazták az SZBÜ-t.
- [91] 3.4. Az indítványozó álláspontja szerint a fegyelmi ügyében másodfokon hozott érdemi döntés meghozatalában törvény által kizárt bírók vettek részt, ami sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát. A Bjt. szerint ugyanis nem vehet részt az ügy másodfokú elbírálásában az, aki az első fokú eljárásban részt vett [rég. Bjt. 72. §, Bjt. 116. § (3) bekezdés]. Az indítványozó e körben előadta, hogy a másodfokú szolgálati bíróság eljáró tanácsában olyan bírák kerültek kijelölésre, akik az elsőfokú szolgálati bíróság előtti eljárás során benyújtott elfogultsági kifogásait bírálták el korábban.
- [92] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a polgári eljárásjog általános szabályaihoz kötődő bírói gyakorlat azt mutatja, hogy az ügy első fokú elintézése alatt nemcsak a megtámadott érdemi határozat meghozatalában való részvételt, hanem minden olyan eljárási cselekményt érteni kell, amely az érdemi döntés meghozatalához vezetett, vagy arra kihatással lehetett. Ezt támasztja alá a BH1991.154., amely kimondja, hogy: „Az állandó bírói gyakorlat szerint az ügy első fokú elintézése alatt nemcsak a megtámadott érdemi határozat meghozatalában való részvételt, hanem minden olyan eljárási cselekményt érteni kell, amely az érdemi döntés meghozatalához vezetett, vagy arra kihatással lehetett.” (Ezen bírói gyakorlatot erősíti a BH1978.489., a BH1997.214., és a BH2002.461. is.) A Pp. által meghatározott – és a bírói gyakorlat által több szempontból behatárolt – kereteken túlmenően a hivatkozott törvényi szabály egyértelműen fogalmaz. A jelen esetre konkretizálva ez azt jelenti, hogy a Bjt. (mind a régi, mind a hatályos) kizárásra vonatkozó szabályai már magát az elsőfokú eljárásban való részvételt is tiltják, nem csak az ügy érdemi elintézésében való közreműködést. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a tárgyi ügyben a másodfokon eljáró bírói tanács tagjait is a szolgálati bíróság elnöke jelölte ki, – mivel ügyelosztási tervvel a szolgálati bíróság a kérdéses időpontban nem rendelkezett – így módja lett volna a kizárási okra figyelemmel lenni. Az Alkotmánybíróság visszautalva az Indokolás fenti [65]–[72] bekezdéseiben foglaltakra megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme e körben is megvalósult.
- [93] 3.5. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy a Bjt. előírásai ellenére a vizsgálóbiztos nem hallgatta meg őt a fegyelmi eljárás előkészítése során. Mind a régi, mind a hatályos Bjt. úgy rendelkezik, hogy a vizsgálóbiztos köteles a tényállás megállapításához szükséges összes körülményt tisztázni, ennek érdekében meghallgatja az eljárás alá vont bírót, tanúkat hallgathat meg, szakértőt vehet igénybe és egyéb bizonyítást is lefolytathat (rég. Bjt. 75. §, Bjt. 120. §). Mivel az előzetes vizsgálat során az indítványozó meghallgatására nem került sor, úgy vélte, hogy a vizsgálóbiztos törvénytől magatartásával megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [94] A törvényhely – nyelvtani és logikai értelmezése – alapján a vizsgálóbiztosnak egy kötelezettsége van, ez pedig a körülmények minél teljesebb feltárása annak érdekében, hogy a szolgálati bíróság kellően megalapozott döntést tudjon hozni a fegyelmi eljárás megindításáról vagy megtagadásáról. A vizsgálóbiztosnak viszonylag rövid 15 napos határidőn belül el kell készítenie írásbeli jelentését. A vizsgálati eljárás rövidege nyilvánvalóan a fegyelmi eljárás alá vont bíró érdekeit is szolgálja, hiszen számára is kedvezőbb, ha a függő jogi helyzet mielőbb megszűnik, ugyanakkor a vizsgálatnak kellően alaposnak és mélyrehatóknak kell lennie.
- [95] A szolgálati bíróságok ítéletéből kiderült, hogy a vizsgálóbiztos több időpontot is megjelölt a meghallgatásra, illetve felajánlotta, hogy annak megtartása az indítványozó szolgálati helyén, illetve lakásán kerüljön sor. Ugyanakkor, az indítványozó állítása szerint, egészségügyi állapota miatt nem tudott megjelenni a vizsgálóbiztos előtt. Az Alkotmánybíróság nem bocsátkozott annak vizsgálatába, hogy a vizsgálóbiztos meghallgatás kérdésében az indítványozó úgy járt-e el, ahogy az adott helyzetben elvárható lett volna, ugyanis az Alkotmánybíróság álláspontja szerint önmagában nem teszi tisztességtelenné az eljárást, ha a vizsgálóbiztos a fegyelmi eljárás alá vont bíró meghallgatását a rendelkezésére álló rövid időkeretben nem tudja foganatosítani, de a tényállás az egyéb bizonyítási eszközök révén is tisztázható. Nem szabad továbbá figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy egy előzetes vizsgálatról van szó, amelynek tétje a fegyelmi eljárás megindítása, a fegyelmi felelősség kérdésében a szolgálati bíróság tárgyalás tartását követően dönt, ahol az eljárás alá vont bírónak lehetősége van a megállapított tényállás vitatására.
- [96] 3.6. Az indítványozó sérelmezte, hogy az „észrevételezési joga” is sérült, mivel a fegyelmi eljárás megindítása előtt az eljárás kezdeményezője által tett indítványokat, észrevételeket az elsőfokú szolgálati bíróság nem küldte meg számára, ezzel szemben az ő beadványait a fegyelmi eljárás kezdeményezője kézhez kapta. A másodfokú szolgálati bíróság álláspontja szerint a fegyelmi eljárás kezdeményezője a fegyelmi eljárás alá vont bíró szolgálati viszonyával és munkáltatói intézkedésekkel kapcsolatos adatokat szolgáltatott, illetve olyan bírósági jegyzőkönyvet küldött meg a bíróságnak, amelyben bírósági eljárások szereplői hivatkoztak az eljárás alá vont bíró

sajtómegnyilvánulásaira. Egyebekben sem az indítványozó, sem az öt képviselő bírótársa iratbetekintési jogát nem korlátozták, a kért iratokat részére a bíróság megküldte, így a fegyverek egyenlőségének elve nem sérült. Az Alkotmánybíróság – tekintettel a fentebb kifejtettekre – a jelen ügyben nem látta akadályát a tisztességes eljáráshoz való jogot értelmező, az Alaptörvény hatálybalépését megelőzően hozott alkotmánybírósági határozatokban foglalt alkotmányossági összefüggések felhasználásának. Ezért a tisztességes eljáráshoz való jog immanens részét képező fél-egyenlőség, vagy más néven fegyver-egyenlőség elvével kapcsolatos megállapításokat is alkalmazhatónak találta.

- [97] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a fegyverek egyenlősége a tisztességes eljárás egyik meghatározó eleme, amely alapvetően a büntetőeljárásban biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson.
- [98] A fegyverek egyenlősége nem minden esetben jelenti a vád és a védelem jogosítványainak teljes azonosságát, de mindenképpen megköveteli, hogy a védelem a váddal összevethető súlyú jogosítványokkal rendelkezzen {legutóbb a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat erősítette meg, Indokolás [31]}.
- [99] Az Alkotmánybíróság a fegyverek egyenlőségének elvét ugyan alapvetően a büntetőeljárás kapcsán értelmezte, azonban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján alkalmazhatónak találta azt minden bírósági eljárás tekintetében, így polgári perek esetében is [15/2002. (III. 29.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz jogból fakadóan így a fegyelmi eljárás során sem hagyható figyelmen kívül a fegyveregyenlőség elve.
- [100] Az Alkotmánybíróságnak jelen ügyben azt a kérdést kellett tehát megválaszolnia, hogy megvalósul-e a fegyverek egyenlősége, ha a fegyelmi eljárás előkészítése során a felek egyikének rendelkezésére áll az eljárás összes irata, tekintettel arra, hogy azt a bíróság megküldte neki, míg a másik fél nem kapja meg azokat automatikusan, de lehetősége van azokba betekinteni, azokról másolatot készíteni, kapni.
- [101] Mind az indítványból, mind a másodfokú szolgálati bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozatából kitűnik, hogy az indítványozónak már az elsőfokú fegyelmi tárgyalás előtt rendelkezésére állt az összes olyan irat, amely az ügy eldöntése szempontjából releváns volt. A tárgyalás során az indítványozó tehát már birtokában volt az összes olyan dokumentumnak, amelyet a fegyelmi eljárás kezdeményezője osztott meg az elsőfokú szolgálati bírósággal. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a fegyelmi eljárás egészét tekintve nem állapítható meg a fegyverek egyenlőségének a sérelme. Az indítványozó már a fegyelmi tárgyalást megelőzően ismerte a fegyelmi eljárás kezdeményezőjének álláspontját, birtokában volt az azt tükröző dokumentumoknak, így semmi sem akadályozta abban, hogy hatékony védekezést terjesszen elő azzal szemben. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság nem találta megalapozottnak az indítványozó azon kérelmét, amely szerint a fegyelmi eljárás során sérült a fegyverek egyenlőségének elve.
- [102] 3.7. Az indítványozó azt is kifogásolta, hogy kérése ellenére a fegyelmi eljárás kezdeményezéséről írásban nem tájékoztatták. A vonatkozó szabályok alapján (mind a régi, mind az új Bjt. e körben alkalmazni rendeli a Munka Törvénykönyvének egyes rendelkezéseit) a szolgálati jogviszonnyal kapcsolatos nyilatkozat bármilyen formában megtehető, de ha a bíró kéri, akkor azt írásban kell megtennie a munkáltatónak. A munkáltató ebben az esetben köteles lett volna írásban nyilatkozni, azonban e helyett szolgálati titokká minősítette a fegyelmi eljárással kapcsolatos adatokat. A másodfokú szolgálati bíróság szerint a régi Bjt. 65. §-ának megfelelően az indítványozót a fegyelmi eljárás kezdeményezéséről – szóban – haladéktalanul értesítették, így sem az iratok (időleges) titkosítása, sem a fegyelmi eljárás kezdeményezéséről szóló okirat későbbi időpontban való átadása nem vet fel kétséget a tekintetben, hogy a kezdeményezés megtörtént. Az indítványozó szerint azonban a munkáltatói jogkör gyakorlója nem tett joghatályos nyilatkozatot, így a fegyelmi eljárás kezdeményezése jogszerűtlen volt. A tények önkényes bírói mérlegelésén, és a jogszabályok félreértelmezésén alapuló, ezzel ellentétes álláspontra helyezkedő bírói döntés az indítványozó szerint sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [103] 3.8. Végezetül az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a másodfokú eljárás során a fellebbezésének terjedelmét a bíróság félreértelmezte és ezzel elzárta attól, hogy jogorvoslattal éljen az elsőfokú határozat minden általa sérelmesnek vélt megállapításával szemben. Az indítványozó maga is úgy fogalmaz, hogy „a másodfokú szolgálati bíróság önkényes és jogellenes mérlegeléssel, Alaptörvény-ellenesen korlátozta” a jogorvoslati jogát.
- [104] Az Alkotmánybíróság e helyütt visszautal a 3. pontban kifejtettekre, miszerint a bírói mérlegelés felülbírálatára nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe, ezért fenti, a [102]–[103] bekezdésekben ismertetett indítványi elemek érdemi elbírálására nem volt lehetőség.
- [105] 3.9. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy a szolgálati bíróság eljárása sem egyes elemeit tekintve, sem egészében nem felelt meg a pártatlan és tisztességes eljáráshoz való jog követelményének. Az Alkotmánybíróság ma is irányadónak tekinti a 67/1995. (XII. 7.) AB határozatban megfogalmazottakat, amely szerint: „A pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog az eljárás alá vont személy iránti előítéletmentesség

és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében.” (ABH 1995, 346, 347.)

- [106] Ez utóbbi, azaz az eljárás tisztességességének objektív követelménye, mint alkotmányos elvárás – a fentebb kifejtettek szerint – a jelen ügyben nem valósult meg. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a pártatlanság látszatának hiánya [azaz a bírónak nemcsak pártatlannak kell lennie, hanem annak is kell látszania] a tárgyi ügy vonatkozásában elsősorban a szabályozási környezet hiányosságából eredeztethető.
- [107] 4. A fentiekben foglaltakra tekintettel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt a Kúria Mellett Működő Másodfokú Szolgálati Bíróság Szf.F.II.1/2012/9. számú határozatát – az Abtv. 43. § (4) bekezdése alapján a döntéssel felülvizsgált döntésekre is kiterjedő hatállyal – a rendelkező részben foglaltak szerint megsemmisítette.
- [108] Az alaptörvény-ellenesség megállapítására és a bírói döntések megsemmisítésére tekintettel az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlatát követve – az indítványozó által felhívott további alaptörvényi rendelkezések tekintetében az Alaptörvénynek való megfelelést már nem vizsgálta. Az Alkotmánybíróság eljárása során tehát – mint arra korábban is utalt – nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az indítványozó magatartásával megvalósította-e a terhére rótt fegyelmi vétséget, ebből következően a bírói döntések megsemmisítését csak és kizárólag az eljárással szemben támasztott alaptörvényi követelmények megsértése indokolta.

V.

- [109] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésre alapján kérte a Bjt. 118. § (1) és (3) bekezdései, 119. §-a, valamint 124. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is.
- [110] 1. Az indítványozó álláspontja szerint a Bjt. 119. §-a – amely kizárja a nyilvánosságot a bírák fegyelmi ügyében – egyértelműen csak a bírók védelmét szolgálja, nem ad azonban lehetőséget a bírónak arra, hogy kérjék az eljárás nyilvánossá tételét. Az indítványozó szerint ez sérti a tisztességes (bírói) eljáráshoz való jogát és az Alaptörvény 28. cikkét. Az Alkotmánybíróság az indítványokat nem elnevezésük, hanem tartalmuk alapján bírálja el. Az indítványozó egyértelműen mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását kérte. Az Alkotmánybíróságnak azonban sem az Alaptörvény, sem az Abtv. nem ad ilyen hatáskört. Az alaptörvény-ellenes jogalkotói mulasztást az Alkotmánybíróság csak egyes hatásköreiben eljárva, jogkövetkezményként állapíthatja meg. Mivel az indítvány a Bjt. 119. §-a tekintetében olyan kérelmet tartalmazott, amelynek elbírálására az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, ezért azt az Abtv. 64. § a) pontja alapján visszautasította.
- [111] 2. Az indítványozó kérte a Bjt. 118. § (1) és (3) bekezdése, valamint a 124. § (3) bekezdése alkotmányossági vizsgálatát is.
- [112] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 31. §-a alapján nem ítélt dologról van-e szó, mivel a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban a testület már vizsgálta a Bjt. 118. § (1) bekezdését, illetve a 4/2014. (I. 30.) AB határozatban olyan bírói döntést semmisített meg, amely a Bjt. 118. § (1)–(2) bekezdésén alapult.
- [113] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó egyrészt a Bjt. 118. § (1) bekezdésén túl a 118. § (3) bekezdése és a 124. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását is kérte, másrészt az indítványozó olyan alapjogra hivatkozott [Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése], amelynek tükrében a Bjt. támadott rendelkezéseinek vizsgálatára még nem került sor. Mindezekre tekintettel az indítvány nem tekinthető ítélt dolognak.
- [114] Az indítványozó előadta, hogy a bírói tisztségből való felfüggesztése, illetve illetményének visszatartása sérti a tisztességes bírói eljáráshoz való jogát, valamint az embertelen, megalázó büntetés tilalmát, mivel a fegyelmi eljárás elhúzódása elvezethet odáig, hogy a hivatalvesztéssel fenyegetett és felfüggesztett bíró fizikai léte is ellehetetlenül. A bíró szolgálati viszonya ugyanis a felfüggesztés időtartama alatt is fennáll, emiatt más keresőtevékenységet csak nagyon szűk körben (Bjt. 40. §) végezhet.
- [115] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítvány többek között akkor tekinthető határozottnak, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.

[116] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának megfelelő indokolást nem terjesztett elő, panaszában alkotmányjogilag értékelhető érveléssel nem támasztotta alá a támadott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét. Ezért az Alkotmánybíróság az indítványt e részben az Abtv. 64. § d) pontja alapján –, mivel az nem felelt meg a törvényi feltételeknek – visszautasította.

[117] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt egyebekben az Abtv. 64. § a) és d) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2014. július 7.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2868/2012.

**Az Alkotmánybíróság 22/2014. (VII. 15.) AB határozata
a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 531. § (5) bekezdése egyes szövegrészei
alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa egyedi ügyben alkalmazott jogszabály, valamint bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz alapján meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 531. § (5) bekezdése „tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, valamint – ha szükséges – a vádlott által indítványozott további bizonyítást vesz fel. A másodfokú bíróság az eljárás eredményétől függően [...] helybenhagyja, megváltoztatja, vagy” szövegrészei alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései és XV. cikk (2) bekezdése vonatkozásában elutasítja, az I. cikk (3) bekezdése vonatkozásában pedig visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.444/2012/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.444/2012/31. számú ítélete végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmet elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdés szerinti és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 531. § (5) bekezdése meghatározott szövegrészei, valamint a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.444/2012/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességét állította.
- [2] Az indítványozó kérelme elsődlegesen arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg a Be. 531. § (5) bekezdése „tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, valamint – ha szükséges – a vádlott által indítványozott további bizonyítást vesz fel. A másodfokú bíróság az eljárás eredményétől függően [...] helyben hagyja, megváltoztatja, vagy” szövegrészeit. A megsemmisítés következtében az érintett rendelkezés a következő szöveggel maradna hatályban: „Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek eredményre, a másodfokú bíróság az első fokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja.”
- [3] Ezen felül az indítványozó az Abtv. 43. § (1) bekezdésére hivatkozással kérte az ügyben született másodfokú döntés, a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.444/2012/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, egyúttal az Abtv. 61. § (1) bekezdésére hivatkozással kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot a döntés végrehajtásának a felfüggesztésére.
- [4] 2. A Be. 531. § (5) bekezdés hatályos szövegét az indítványozó azért tartja az Alaptörvénnyel ellentétesnek, mert úgy véli, az utalt rendelkezés alkalmazása következtében az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített követelmények teljesülése nélkül, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével ellentétes módon nyílik lehetőség az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben biztosított alapvető jogok korlátozására.
- [5] 2.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog megsértését az indítványozó az alábbiak szerint magyarázza.
- [6] A támadott szabályozás álláspontja szerint alkalmatlan arra, hogy adott eljárásban ellensúlyozza a tisztességes eljárás és a védelemhez való jog egyik lényeges részeleme, a terhelt személyes joggyakorlása és védekezése hiányából fakadó hátrányokat. A szabály alkalmatlanságát abban látja, hogy nem írja elő az első fokú eljárási szakasz kötelező megismétlését, holott azt teljes egészében és bizonyosan a terhelt távollétében folytatták le. A másodfokú eljárásban ugyanis a tisztességes eljáráshoz való jog egyes garanciális elemei – az adott eljárási szakasz sajátosságaiból, jellegéből fakadóan – nem érvényesíthetők, továbbá nem biztosít a jogszabály semmiféle garanciát arra, hogy az egyébként érvényesíthető garanciák alkalmazására ténylegesen is sor kerül. A szabályozás további hiányossága az indítvány értelmében az is, hogy nem rögzít semmiféle útmutatást a másodfokú bíróság számára a kasszációs és a reformatórius jogkörök közötti választáshoz.
- [7] Álláspontjának alátámasztására az indítványozó utal rá, hogy a Be. eredeti, hatályba nem lépett szövegében az 531. § (4) bekezdése a következőképpen rendelkezett: „[h]a a vádlott tartózkodási helye a másodfokú vagy a harmadfokú eljárásban válik ismertté, a bíróság az ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja.” Az eredeti szövegváltozat tehát a hatályos szabályozással ellentétben – és az indítvány érveivel összhangban – kötelezően előírta az első fokú eljárás megismétlését arra az esetre, ha a terhelt a másodfokú eljárás folyamán kerül elő.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti követelményt érintően az indítvány lényegét összefoglalva az indítványozó azt állítja, hogy „a tisztességes másodfokú eljárás – annak általános és speciális szabályozásának sajátosságai folytán – nem képes kompenzálni az első fokú eljárásból hiányzó garanciális elemeket.”
- [9] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog megsértését az indítványozó a következőképpen indokolja.

- [10] Nem felel meg a támadott rendelkezés az indítványozó szerint a jogorvoslathoz való jog alkotmányos követelményeinek, mivel alkalmazása következtében az eljárás alá vont személy adott esetben elesik az első fokú eljárás lezárásakor egyébként igénybe vehető rendes jogorvoslat lehetőségétől. „[A] bíróság tehát minél inkább úgy értelmezi a Be. 531. § (5) bekezdését, hogy az – az első fokú eljárást másodfokon megismételve – a tisztességes eljárás részvételi jogosultságát megpróbálja biztosítani, szükségképpen elvonja a terhelttől a hatékony rendes jogorvoslat lehetőségét.” A másodfokú határozat ellen ugyanis a Be. csak szűk, az első fokú döntéshez mérten igen korlátozott körben biztosítja a rendes (Be. 386. §) és a rendkívüli (Be. 416. §) jogorvoslat lehetőségét. Amennyiben tehát a másodfokú bíróság úgy ítéli meg, hogy nincs helye az első fokú eljárásra utalásnak, a terheltet nem csupán az első fokú eljárásban alkalmazható garanciális elemek védelmétől, hanem az első fokú döntéssel szemben igénybe vehető rendes jogorvoslati lehetőségtől is megfosztja.
- [11] 2.3. További érvként szerepel az indítványban a támadott rendelkezéssel szemben az is, hogy a Be. 531. § (5) bekezdése nem illeszkedik bele a törvényhely (2)–(3) és (6) bekezdései által kialakított rendszerbe. Utóbbi rendelkezések ugyanis kötelezően előírják azon eljárási szakaszok megismétlését, amelyeket a terhelt távollétében folytattak le, ezzel szemben a vitatott (5) bekezdés a döntést a bíróság mérlegelésére bízta. Mivel az indítványozó álláspontja szerint a személyes jelenlét hiánya miatt bekövetkezett hátrányokat csak az eljárási szakasz megismétlése és azon a terhelt jelenlétének a biztosítása képes kiküszöbölni, a Be. 531. § (5) bekezdésében alkalmazott megoldás az eljárási garanciák érvényesülését minimum kétségessé teszi. Ezen okfejtés alapján az indítványozó a Be. vitatott rendelkezésével kapcsolatban az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének a megsértését is állítja.
- [12] 2.4. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének jelen esetre történő alkalmazása kapcsán az indítvány az alábbiakat rögzíti.
- [13] Az a jogalkotói elgondolás, amely a Be. 531. § (5) bekezdésében rögzített megoldás mögött húzódik – nevezetesen, hogy nem minden esetben kell a bíróságnak az eljárást első fokra visszautalnia –, és aminek célja az eljárás mielőbbi befejezése, és ezzel az ésszerűség követelményeinek való minél teljesebb megfelelés, az indítványozó meglátása szerint nem teljesül. Abban az esetben ugyanis, ha az ügyben a terhelt tartózkodási helyének ismertté válását követően a másodfokú eljárásban további bizonyításra van szükség, nem jelent olyan jelentős időbeli nyereséget az eljárás másodfokon történő folytatása, amely képes lenne kompenzálni azoknak a garanciáknak a hiányát, amelyek az első fokú eljárásra történő visszautalás elmaradása eredményeként előáll a terhelt oldalán.
- [14] Nem érvényesül továbbá a hatályos szabály alapján az Alkotmánybíróság korábbi, 14/2004. (V. 7.) AB határozatában megfogalmazott azon követelmény sem, hogy a külön eljárás szabályozásának az átmenetiséget a lehető leghatékonyabban kell biztosítani és a külön eljárásról minél hamarabb vissza lehessen térni az általános eljárás szabályaira. Hangsúlyozza továbbá, hogy az általános eljárásba való visszatérésnek csak az lehet hatékony eszköze, ami az eljárás azon szintjére történik, ahol a bekövetkezett jogsérelem orvoslásra szorul.
- [15] 3. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban kifogásolt bírói döntés is ellentétes az Alaptörvény fent utalt rendelkezéseivel, vagyis annak XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, továbbá I. cikk (3) bekezdésével, így a döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kezdeményezte.
- [16] Az indítványozó ellen folytatott büntetőeljárásban a bíróság alkalmazta a támadott jogszabályhelyet, vagyis a Be. 531. § (5) bekezdését. Annak alapján a bírói tanács nem rendelkezett az ügy másodfokról első fokra való visszautalásáról, hanem a másodfokú eljárást folytatva hozta meg az indítványozó felelősségét megállapító ítéletét. Ennek következtében az indítványozó elesett a tisztességes eljárás nélkülözhetetlen alkotóelemeként jelentkező személyes részvételi jogosítványok gyakorlásának a lehetőségétől. Az ebből fakadó hátrányokat nem tudta ellensúlyozni az indítvány megállapítása szerint a másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás sem, ekkorra ugyanis a bizonyítékok mérlegelése bizonyos körben már lezajlott. A helyzet megfelelő orvoslására csakis a korábbi eljárási szakasz megismétlésével lett volna lehetőség.
- [17] A vitatott jogszabályhely tehát azáltal eredményezett jogsérelmet az indítványozó oldalán, hogy nem írta elő a bíróság számára azon eljárási szakasz kötelező megismétlését, amelyet első fokon az indítványozó távollétében folytattak le.
- [18] A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme mellett továbbá a jogorvoslathoz való jog sérelme is bekövetkezett az indítványozó oldalán, hiszen az első fokú eljárás megismétlésének elmaradása miatt csak a másodfokú döntéssel szemben igénybe vehető, jóval szűkebb körű jogorvoslati lehetőségekkel tudott élni. Úgy véli továbbá, hogy ezek a lehetőségek nem biztosították számára olyan hatékony jogorvoslatot, amely alkalmas lett volna a bizonyítékok mérlegelésével és a tényállás megállapításával összefüggésben első fokon elkövetett jogalkalmazói hibák orvoslására.

- [19] 4. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján eljárva hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának a felfüggesztésére.

II.

- [20] Az Alkotmánybíróság eljárása során a következő jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe:
- [21] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:
- „I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”
- „XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”
- „XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
- [...]
- (7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [22] 2. A Be. indítvánnyal érintett rendelkezései:
- „531. § (5) Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek eredményre, a másodfokú bíróság tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, valamint – ha szükséges – a vádlott által indítványozott további bizonyítást vesz fel. A másodfokú bíróság az eljárás eredményétől függően az első fokú bíróság ítéletét helyben hagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja.”

III.

- [23] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz befogadható-e, vagyis megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [24] 1. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány megfelel az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelményeknek.
- [25] 1.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Jelen esetben az indítványozó jogi képviselője a támadott ítéletet 2013. október 14-én vette át, az alkotmányjogi panaszt pedig 2013. december 10-én, határidőben adta postára.
- [26] 1.2. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [az Abtv. 26. § (1) bekezdését és 27. §-át] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [I. cikk (3) bekezdés, XV. cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés], azokkal összefüggésben a sérelem lényegét. Meghatározza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést és a konkrét bírói döntést, okfejtést tartalmaz azok alaptörvény-ellenességéről, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg az érintett jogszabályhely és a bírósági ítélet megsemmisítésére.
- [27] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 26. § (1) bekezdés és az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [28] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése és az Abtv. 27. §-a, illetve az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy az alapul szolgáló büntetőeljárásban terheltként szerepelt,

- továbbá arra, hogy vele szemben a bíróság – a fellebbezési nyilvános tárgyalásról felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint – az eljárásban alkalmazta a Be. 531. § (5) bekezdését, nyilvánvalóan érintett is.
- [29] 2.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pontja és az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel és az abban alkalmazott jogszabállyal szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincsen számára biztosítva. Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panaszt fellebbezési lehetőségének kimerítését követően, a Fővárosi Ítéltábla másodfokú, jogerős ítéletével szemben terjesztette elő, így az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 26–27. § e körben előírt feltételeinek.
- [30] 2.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [31] A jelen alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt jogszabályhely arra az esetre tartalmaz előírásokat a másodfokú bíróság számára, ha a folyamatban lévő büntetőeljárásban a vádlott felkutatására tett intézkedések a másodfokú eljárás során vezettek eredményre. A Be. kifogásolt 531. § (5) bekezdése értelmében ilyenkor a másodfokú bíróság tárgyalást tűz ki, és azon a vádlottat kihallgatja, valamint – ha szükséges – a vádlott által indítványozott további bizonyítást vesz fel. A másodfokú bíróság ezt követően az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja. Az a körülmény tehát, hogy a terhelt tartózkodási helye a másodfokú eljárás folyamán válik ismertté, vagyis ő ténylegesen csak ezt követően válik az eljárás résztvevőjévé, nem feltétlenül eredményezi az első fokú eljárás megismétlését, az arról való döntéshozatal ugyanis a bíróság szabad mérlegelésére van bízva.
- [32] A panaszos előadása kétséget ébresztett az iránt, hogy a Be. kifogásolt szabálya azzal, hogy az első fokú eljárás megismétléséről való döntéshozatal nem kötelezően írja elő, hanem a bíróság diszkrecionális döntési jogkörébe tartozónak tekinti, megfelel a tisztességes eljárás, valamint a jogorvoslatihoz való jog alkotmányos követelményeinek és nem ellentétes a hátrányos megkülönböztetés tilalmával. Ezen kérdések vizsgálata érdemi alkotmánybírói eljárást igényel, az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálat eredménye alapján válaszolhatja meg a támadott jogszabályhely és a bírói döntés alaptörvény-ellenessége kapcsán felmerült kételyeket.
- [33] Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy jelen alkotmányjogi panasz felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét. Erre figyelemmel és az Ügyrend 31. § (6) bekezdését alkalmazva az alkotmányjogi panasz befogadásáról és az érdemi alkotmányosságai vizsgálatról döntött.
- [34] 3. Az alkotmányjogi panasz azonban – az alábbiakban részletezettek szerint – nem minden indítványi elemében felel meg a törvényi feltételeknek.
- [35] Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésére hivatkozással is kérte a vitatott rendelkezés megsemmisítését.
- [36] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése azonban önállóan nem szabályoz az indítványozó számára biztosított alapjogot, helyette az Alkotmánybíróság gyakorlatában kikristályosodott általános alapjogvédelmi tesztet deklarálja. Funkciója az, minthogy garanciális szabályként rögzítse az alapvető jogok korlátozhatóságának általános kereteit.
- [37] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ezen indítványi elem vonatkozásában az Abtv. 64. § d) pontja és az Ügyrend 65. § (1) bekezdése alapján visszautasította.

IV.

- [38] Az indítvány többi eleme nem megalapozott.
- [39] 1. Az Alkotmánybíróság az indítvány érdemi vizsgálata keretében elsőként röviden áttekintette az alapul fekvő büntetőeljárás jogintézmény, a távollévő terhelttel szembeni eljárás történeti előzményeit.
- [40] 1.1. Az 1896. évi XXXIII. tc., a Büntető Perrendtartás (a továbbiakban: I. Bp.) nem engedte meg a távollévő terhelttel szembeni ítélethozatalt. Az indokolás szerint az ilyen ítélet célszerűtlen és ütközik a büntetőeljárás általánosan elismert alapelveivel, így a közvetlenség és a szóbeliség elvével. Később, meghatározott állam elleni és gazdasági bűncselekmények esetén a szabályozás lehetővé tette a terhelt távollétében a tárgyalás megtartását és az ítélethozatalt, az ítélet azonban a bűnösség megállapításáról és vagyoni elégtétel kiszabásáról rendelkezhetett.

A II. világháborút követően a bíróságok arra kaptak felhatalmazást, hogy háborús és népellenes bűncselekmények, továbbá a demokratikus államrend elleni cselekmények esetén a főbüntetésről is rendelkező ítélet hozzanak a terhelt távollétében. Végül az 1951. évi III. tv., vagyis a II. Bp. tette lehetővé bármely bűncselekmény miatti eljárásban a tárgyalás megtartását a terhelt távollétében. Szűkítette a szabály alkalmazását az a kitétel, amely szerint a terhelt távollétében történő eljárásnak csakis akkor volt helye, ha igazolható volt, hogy a terhelt a jogszabályok megszegésével vagy kijátszásával külföldre távozott. A döntés ellen perújítással lehetett jogorvoslatot keresni. Ezt a szabályozást vették át a későbbi büntetőeljárás jogszabályok, így az 1954. évi V. tv., az 1962. évi 8. tv. és az 1973. évi I. tv. (a továbbiakban: régi Be.) is. Ugyan a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvényt (a továbbiakban: régi Btk.) módosító 1987. évi III. tv. időlegesen megváltoztatta a szabályozást, ugyanis beiktatta a régi Btk. rendelkezései közé a 87/A. §-t, amely a jogszabály megszegésével külföldön tartózkodó terhelt elleni eljárás szabályait tartalmazta, rövidesen valamennyi kapcsolódó szabály a régi Be.-ben kapott helyet. A következő büntetőeljárás kódex, az 1998. évi XIX. tv. hatálybalépése kiszélesítette a terhelt távollétében történő eljárások lehetőségét és önálló fejezetként iktatta be ezt az eljárástípust. A szabályozás a 2002. évi I. tv., illetve a 14/2004. (V. 7.) AB határozat nyomán nyerte el ma is hatályos tartalmát.

- [41] 1.2. A 14/2004. (V. 7.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) az Alkotmánybíróság a terhelt távolléte esetén alkalmazható eljárási szabályok széles körét vonta vizsgálat alá.
- [42] A döntésben az Alkotmánybíróság a jogintézmény történeti előzményeit, valamint az Európa Tanács és az Európai Unió fórumainak releváns megállapításait figyelembe véve megállapította: „a terhelt távollétében történő eljárás és határozathozatal lehetősége – mint jogintézmény – nem alkotmányellenes, nem ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében normatívan meghatározott jogállamiság és az alkotmányos büntetőjog követelményeivel. Az államnak a jogrend védelmére, valamint a bűncselekmény áldozatává vált személyek, illetve szervezetek jogainak és érdekeinek védelmére is irányuló alkotmányos kötelezettsége alapján indokolt, hogy a törvényhozó lehetőséget teremtsen az ismeretlen vagy az állam hatóságai számára nem elérhető helyen tartózkodó terhelttel szemben is a büntető igény ténybeli alapjainak és – a bűnösség megállapítása esetén – a szankcióknak jogerős bírósági ítéletben történő rögzítésére.” (Abh., ABH 2004, 241, 253.)
- [43] Az Abh. indoklásában szereplő megállapítások közül az ügyek tárgybeli azonossága okán az alábbiak felhívása is indokolt.
„Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az államnak a társadalommal szembeni alkotmányos kötelezettsége a büntető igény késedelem nélküli érvényesítése. [...] Az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás egyszerűsítését szolgáló jogintézmények [...] alkotmányossági vizsgálata kapcsán [...] megfogalmazta, hogy a büntetőeljárás szabályozásával szemben a jogállamiság normatív tartalmából és a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapjogból levezethető alkotmányos követelmény az állami büntető igény megfelelő időn belüli érvényesítése és elbírálása. Ezekben a döntésekben hangsúlyt kapott az a tapasztalat, hogy a büntető igény elbírálásának elhúzódása károsan befolyásolja a büntető igazságszolgáltatás működését és tekintélyét.” (Abh., ABH 2004, 241, 254.) [Lásd továbbá: 67/1995. (XII. 7.) AB határozat, ABH 1995, 346, 349.; 49/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 372, 377–378.]
- [44] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban rögzített döntés kialakítása során két további szempontot is figyelembe vett.
„Egyrészt a társadalomnak a bűnözéssel szembeni védelme megköveteli annak számításba vételét, hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozással a határok átjárhatósága, az emberek térbeli mobilitásának megnövekedése nagymértékben fokozza a büntető felelősségre vonás alóli kibúvás lehetőségét. Másrészt a bűnözéssel szembeni nemzetközi együttműködés növekvő intenzitása – megteremtve a büntető ítéletek kölcsönös elismerésének és végrehajtásának feltételeit – kifejezetten értelmet ad az olyan büntetőeljárásnak, amely a terhelt kézrekerítésének időleges sikertelensége esetén is késedelem nélkül bírósági ítéletben állapítja meg a büntető felelősség ténybeli és jogi alapjait, valamint – bűnösség esetén – a bűncselekmény jogkövetkezményeit.” (Abh., ABH 2004, 241, 254.)
- [45] Az Abh.-nak jelen ügyben is fontos megállapítása szerint továbbá „[a] jogállamiság normatív tartalma, valamint az alkotmányos büntetőjog garanciális követelményei ugyanakkor megkívánják, hogy az állam a távollévő terhelttel szembeni büntető igény érvényesítésére olyan szabályokat alkosson, amelyek egyensúlyt teremtenek a terhelt alkotmányos jogainak védelme és a büntető igazságszolgáltatás megfelelő működésével kapcsolatos társadalmi elvárások között.” (Abh., ABH 2004, 241, 255–256.)
- [46] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsődlegesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt követelmény megsértésére hivatkozott. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a támadott jogszabályi rendelkezés szerinte azzal idézi elő, hogy nem teszi kötelezővé az első fokú eljárási szakasz megismétlését. A másodfokú eljárásban ugyanakkor a tisztességes eljáráshoz való jog egyes garanciális elemei – az adott eljárási

szakasz sajátosságaiából, jellegéből fakadóan – nem érvényesíthetők, és a szabályozás nem biztosít garanciát arra sem, hogy az egyébként érvényesíthető garanciák alkalmazására ténylegesen sor kerül. További hiányosságként jelöli meg azt is, hogy a Be. vitatott rendelkezése nem rögzít semmiféle útmutatást a másodfokú bíróság számára a kasszációs és a reformatórius jogkörök közötti választáshoz.

- [47] 2.1. Az Alkotmánybíróság először a tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszere kapcsán kialakított korábbi gyakorlatát tekintette át. Ennek során az Alkotmánybíróság az Alaptörvény negyedik módosítására (2013. március 25.), valamint a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatában a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően rögzített szempontokra is tekintettel járt el.
- [48] Figyelemmel volt arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor – az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán – a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban az Alkotmánybíróság irányadónak tekintette a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Ezért jelen ügy kapcsán is arra a megállapításra jutott, hogy a korábbi határozataiban szereplő érvek és megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya.
- [49] 2.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok. Ezek különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága (ami nem garantálja a döntés igazságosságát), a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, továbbá az ésszerű időn belüli elbírálás. A szabály de facto nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége.
- [50] Ahogyan arra az Abh. is utal, az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze. A tisztességes eljárás (fair trial) az Alkotmánybíróság ezen döntésében kimunkált alkotmányos mérce szerint „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.] A tisztességes eljárás követelménye által meghatározott garanciák, „[...] a bírósághoz való jog megannyi konkrét feltételét tartalmazzák, amelyek nem abszolútak abban az értelemben mint például az említett ártatlanság védelme, de amelyek az általános szabály szerinti mérlegelésnek mégis abszolút korlátai. Nincs olyan szükségesség, amely miatt a tárgyalás tisztességes voltát arányosan ugyan, de korlátozni lehetne; hanem a tisztességes tárgyalás fogalmán belül alakítandó ki olyan ismérrendszer, amely annak tartalmát adja, s csak ezen belül értékelhető bizonyos korlátozások szükséges és arányos volta.” [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 99.]. Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság korábbi döntésére visszautalva megerősítette: „[a]z Alkotmánybíróság az Abh.-ban [értsd: 6/1998. (III. 11.) AB határozatában] utalt arra, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye.” (Abh., ABH 2004, 241, 266.)
- [51] Az Abh. fontos megállapításokat rögzít az annak alapjául szolgáló és egyúttal a jelen eljárás vizsgálatának is a fókuszában álló jogintézmény vonatkozásában. Értelmezése szerint „[a] terhelt távollétében lefolytatott eljárás a büntetőeljárás általános szabályaitól bizonyos elemeiben eltérő, ún. különeljárás. Az eljárás alkotmányossági megítélése szempontjából fontos sajátossága, hogy az eljárás egyes szakaszaiban vagy az egész eljárás folyamán hiányzik a tisztességes eljárás és a védelemhez való jog egyik lényeges részleme: a terhelt személyes joggyakorlásának és személyes védekezésének lehetősége. Ennek ellensúlyozására a különeljárásra való áttéréstől kezdve kötelező a védő közreműködése, az eljárás jogerős befejezése előtt – kérelemre – az első fokú tárgyalás megismétlése, az eljárás jogerős befejezése után pedig – kérelemre – a perújítás elrendelése. [A]hhoz, hogy az eljárás tisztességes minősége megmaradjon, továbbá a védelem jogának szükségképpen – a büntető igény érvényesítésének alkotmányos kötelezettsége által indokolt – korlátozása pedig arányos legyen, a terhelt távollétében történő eljárás szabályaiban a kivételesség és az átmenetiség követelményeinek kell érvényesülniük.” (Abh., ABH 2004, 241, 258.)
- [52] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság maga is elismerte, hogy „[a] terhelt személyes közreműködése, joggyakorlása nélküli eljárás fokozott kockázatot jelent az igazság megállapítása, a hiánytalan és teljes tényállás feltárása és bizonyítása tekintetében.” (Abh., ABH 2004, 241, 267.). Valamennyi releváns szempont értékelését követően az Alkotmánybíróság döntésében mégis indokoltnak találta, hogy a jogalkotó gondoskodjon egy olyan jogintézmény működtetéséről, amely az ismeretlen vagy az állam hatóságai számára nem elérhető helyen tartózkodó terhelttel szemben is lehetőséget teremt a büntető igény érvényesítésére. Mérlegelése során hangsúlyozta az állam azon alkotmányos kötelezettségét, amely a jogrend védelme, valamint

- a bűncselekmény áldozatává vált személyek, illetve szervezetek jogainak és érdekeinek védelme kapcsán fennáll. Az Alkotmánybíróság a terhelt távollétében történő eljárás és döntéshozatal lehetőségét összességében alkotmányosnak, a jogállamiság és az alkotmányos büntetőjog követelményeivel összhangban állónak minősítette.
- [53] 2.3. A fentebb utalt ellensúlyozó mechanizmusok hatékonyságát és alkalmasságát kérdőjelezi meg az indítványozó az adott külön eljárás egyik vetülete kapcsán, amikor alkotmányossági aggályainak ad hangot amiatt, hogy a jogszabály nem írja elő az első fokú eljárás kötelező megismétlését abban az esetben, ha a terhelt tartózkodási helye a másodfokú eljárás során válik ismertté, hanem annak csak a lehetőségét biztosítva a döntést a bíróság mérlegelésére bízta. A jelen vizsgálatban a felmerülő alapvető alkotmányossági kérdés ennek megfelelően az, hogy a hatályos szabályozás, illetőleg az abban lefektetett garanciális eszközök képesek-e kellően ellensúlyozni ezt a fokozott kockázatot akkor, ha a terhelt előkerülésével a másodfokú eljárás folyása során kell számolni.
- [54] Az Alkotmánybíróság vizsgálata során szem előtt tartotta a távollévő terhelttel szembeni eljárás általános garanciarendszere kapcsán korábbi döntéseiben, különösen az Abh.-ban tett megállapításait. Ugyanakkor jelen eljárásában azon speciális garanciális elemekre koncentrált, amelyek a másodfokú büntetőeljárásban érvényesülő szabályozás alkotmányosságának megítélése szempontjából relevanciával bírnak. Mindezt megelőzően szükségesnek tartotta áttekinteni a büntetőeljárás másodfokú szakaszával kapcsolatos szabályozás sajátosságait is.
- [55] 2.3.1. A hatályos magyar büntetőeljárásban a bírósági fórumrendszer négy szintű, ennek megfelelően az eljárás rendszerint háromfokú, a fellebbezés pedig kétfokú. Rendes jogorvoslattal, vagyis fellebbezéssel a még jogerőre nem emelkedett első fokú és másodfokú bírósági határozatokat lehet megtámadni, míg a jogerős döntésekkel szemben a rendkívüli jogorvoslatok különböző típusai kezdeményezhetők.
- [56] A büntetőeljárás egyes eljárási szakaszainak hatályos szabályozását, egyúttal az egyes eljárási szakaszok szerepét, funkcióját legutóbb a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) alakította ki, amely – egyéb rendelkezések mellett – 2006. július 1-jével bevezette a harmadfokú eljárást. A Módtv. indokolásának (a továbbiakban: Indokolás) általános része vázlatosan ismerteti és magyarázza a Be. másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó szabályozásának a koncepcióját.
- [57] Az Indokolás rögzíti, hogy a másodfokú bíróság a teljes revízió elve alapján – amely alól bizonyos kivételek vannak – az első fokú bíróság ítéletének minden rendelkezését és az azt megelőző bírósági eljárást teljes terjedelmében felülvizsgálja. A teljes revízió körében a másodfokú bíróság először azt vizsgálja, hogy az első fokú bíróságnak egyáltalán jogilag lehetősége volt-e érdemi határozatának meghozatalára. Ha megállapítása nemleges, az ítélet hatályon kívül helyezése mellett az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja.
- [58] Ha az első fokú bíróság nem követett el ún. feltétlen eljárási szabálysértést, akkor ezt követően kerül sor az ítélet megalapozottságának vizsgálatára, amely után eldönthető, hogy alapítható-e a másodfokú határozat az első fokú bíróság határozatára, vagy az olyan ténybeli hiányosságokban szenved, amelyet orvosolni szükséges. Az orvoslásnak két módja van: a másodfokú bíróság az iratok alapján, helyes ténybeli következtetés útján vagy a fellebbezési tárgyaláson felvett kisebb bizonyítás alapján maga helyesbíti a határozatot, vagy ha ez nem lehetséges, akkor az eljárás újból történő lefolytatására (teljesebb bizonyítás felvételére) az ügy visszakerül az első fokú bírósághoz. Ekkor az első fokú bizonyítási eljárást – bizonyos korlátok között – teljes terjedelmében előlről kell kezdeni.
- [59] Ha az első fokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, vagy a kisebb hiányosság pótlására a másodfokú bíróságnak lehetősége volt, akkor ez a tényállás alapul szolgál a másodfokú bíróság érdemi jogi eljárására, amelyben először vizsgálja, hogy a vádlott bűnösségének megállapítása (vagy felmentése, illetve az eljárás megszüntetése) törvényes volt-e. A másodfokú bírósági eljárás e szakaszában kell vizsgálni, hogy a megállapított történeti tényállás egyáltalában alapot ad-e valamely Büntető Törvénykönyv szerinti bűncselekmény megállapítására, nincs-e olyan ok, amely a büntetőjogi felelősségre vonást kizárja, vagy a cselekmény jogi megítélését bármely más módon befolyásolja.
- [60] Ha a bűnösség megállapítása (vagy a felmentés, illetve az eljárás megszüntetése) törvényes, akkor következik a cselekmény jogi minősítésének felülvizsgálata. Ekkor vizsgálja a másodfokú bíróság, hogy a megállapított tényállás ténylegesen a Különös Rész azon szakasza alá vonható-e, amelynek elkövetésében a vádlott bűnösségét az első fokú bíróság kimondta.
- [61] Ezt követi a büntetés (jogkövetkezmény) kiszabásának felülvizsgálata.
- [62] A másodfokú bíróság reformatórius jogköre (vagyis az a jogosítványa, hogy az első fokú bíróság határozatát megváltoztassa) tehát attól függ, milyen természetű hiba az, amelyben az első fokú bírósági határozat szenved. Ténybeli (megalapozottság-béli) hibák esetén a másodfokú bíróságnak az általános szabályok szerint – bár széles revíziós joga van – reformatórius joga szűk. Az anyagi jogi jogszabálysértések esetén a másodfokú bíróságnak szinte teljes reformációs joga van, természetesen csak az első fokú bíróság által megállapított tényállás alapján, és

- a súlyosítási tilalom korlátai között. A különböző eljárási szabálytalanságok esetén a másodfokú bíróság jogköre – szinte kizárólag – kasszációs jellegű.
- [63] 2.3.2. A hatályos szabályozásban a Be. 348. § (1) bekezdése rögzíti a revízió általános szabályát. Eszerint a másodfokú bíróság az ítélet valamennyi büntetőjogi fő- illetve járulékos kérdésben hozott rendelkezését felülbírálja a megelőző bírósági eljárással együtt, a fellebbező személyétől és a fellebbezés okától függetlenül. Ez azt jelenti, hogy akár a terhelt javára, akár a terhére jelentettek be bármilyen okból fellebbezést, a másodfokon eljáró bíróság az első fok határozatát és az azt megelőző eljárást is teljes egészében felülvizsgálja. A főszabálytól a bíróság csak szűk körben meghatározott esetekben térhet el: a revízió nem terjed ki az ítélet fellebbezéssel nem támadott felmentő, illetve eljárást megszüntető rendelkezéseire; továbbá nem érvényesül az általános szabály akkor, ha a fellebbezés nem vitatja az ítélet büntetőjogi főkérdéseket érintő egyetlen rendelkezését sem, pusztán valamely járulékos kérdésben elfoglalt bírói álláspontot tartja sérelmesnek. (Ez utóbbi esetben kizárólag a kifejezetten kifogásolt rendelkezés felülvizsgálatára nyílik törvényes lehetőség.)
- [64] A másodfokú eljárásban érvényesülő garanciák körének meghatározása szempontjából lényeges kérdés, hogy másodfokon a bíróság milyen eljárási formában hozza meg döntését. A bíróság eljárásának formáit általános jelleggel a Be. 234. § határozza meg. Négy típusa: a tárgyalás, a nyilvános ülés, az ülés és a tanácsülés. A Be. támadott 531. § (5) bekezdése alapján a bíróság a terhelt eljárásba történő bevonását követően tárgyalást tűz ki.
- [65] A tárgyalás tipikusan az az eljárási forma, ahol döntés születik a büntetőjogi főkérdésekben. A bíróság tárgyaláson vizsgálja, hogy a vád tárgyává tett cselekmény bűncselekmény-e; ha igen, miként minősül; megállapítja a tényállást; dönt a büntetőjogi felelősségről és a büntetés kiszabásáról, továbbá számos járulékos kérdéstről. Ezen döntések meghozatalához a bizonyítás nélkülözhetetlen, az kellő garanciák mellett tárgyaláson folytatható le. Ez az egyetlen olyan eljárási forma, amely megteremti a kereteket az eljárási garanciák teljes körének érvényesüléséhez.
- [66] Alkalmazása első és másodfokon is főszabály. A tárgyalásoz képest a további eljárási formáknak a törvény értelmében másodlagos szerepe van. [Lásd bővebben: 14/2002. (III. 20.) AB határozat (ABH 2002, 101.), illetve 20/2005. (V. 26.) AB határozat (ABH 2005, 202.)]
- [67] 2.3.3. Az Alkotmánybíróság számos korábbi határozatában, többféle megközelítésben foglalkozott a tisztességes eljárás egyik markáns garanciális elemével, a bírói függetlenség alapelveivel, amelynek érvényesülése a másodfokú eljárás alkotmányosságának megítélése szempontjából is különös jelentőséggel bír. Az alapelv garanciális tartalmának meghatározásakor az Alkotmánybíróság különbséget tesz a bírói függetlenség külső és belső aspektusai között. A 20/2005. (V. 26.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi éllel állapította meg, hogy „[a] bírósági jogalkalmazásnak egyaránt része a tényállás és az alkalmazandó jog megállapítása, valamint a jogkövetkezmények meghatározása. Ezen összetett folyamat, eljárási periódusoktól függetlenül magában foglalja a jogilag releváns tények objektív feltárását, összegezését, értékelését és a jogkérdések megismerését. A bíró belső meggyőződése, amely lehetővé teszi számára – a bírói függetlenség alkotmányos elve által oltalmazott – a lelkiismeretének megfelelő döntés meghozatalát, ezen tényezők hatására alakul ki. A büntetőeljárási törvénynek tehát az ehhez szükséges eljárási kereteket és módszereket biztosítani kell valamennyi bíró számára.” (ABH 2005, 202, 219–220.)
- [68] A jelen ügyben különösen relevánsak továbbá azok a megállapítások, amelyeket az Alkotmánybíróság – összegezve addigi gyakorlatát – a bírói függetlenség és a törvényi alávetettség összefüggéséről a 19/1999. (VI. 25.) AB határozatban kifejtett [ABH 1999, 150, lásd még: 13/2002. (III. 20.) AB határozat (ABH 2002, 85.) és 54/2001. (XI. 29.) AB határozat (ABH, 2001, 421.)] Ennek értelmében „a bírói hatalom, amelyhez a bírói függetlenség kapcsolódik, döntően az ítékezésben ölt testet. A bírói függetlenség az ítékezésre vonatkozik; a további státusbeli és szervezeti garanciák is a független ítékezéshez szükségesek. A bírónak mindenkitől – más bírótól is – függetlennek kell lennie, függetlenségét garanciáknak kell biztosítani minden befolyásolás ellen, származzék akár az külső hatalmi jogkör gyakorlásától, akár a bírósági szervezeten belülről. Ez azonban természetesen nem jelenti a bírói hatalom korlátatlanságát. [...] A bírói függetlenség egyedi aspektusában [...] a bíró szervezeti és státusbeli szabadságának garanciáját jelenti, annak érdekében, hogy az egyedi ügyekben a jogviták eldöntése és a jogséremlmek orvoslása tárgyában hozott kötelező erejű és végrehajtható döntését mindenféle befolyásolástól mentesen, a törvények, illetve általában a jogszabályok alapján, belső meggyőződése szerint hozza meg. (ABH 1999, 150, 153.)
- [69] 2.3.4. A távollévő terhelttel szembeni eljárásban érvényesülő garanciális elemek között kiemelkedő szerep jut az eljárások ésszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő érdek érvényesítésének is. Ezt az elgondolást megerősítve rögzíti a 49/1998. (XI. 27.) AB határozat Indokolása, hogy „[a]z eljárási szabályok megsértésének az új első fokú eljárás elrendelésével párosuló kasszáció útján történő szankcionálása, illetve orvoslása szükségképpen nyújtja az eljárás időtartamát.” (ABH 1998, 372, 378.) A döntés iránymutatása szerint az ésszerű idő

követelményének érvényesülésével összefüggő alkotmányossági vizsgálatban a mérlegelés szempontjai egyrészt a büntető felelősségre vonás egyszerűsítéséhez és gyorsításához fűződő alkotmányos érdekek, másrészt pedig az alkotmányban kifejezetten biztosított, a büntető igény érvényesítése esetén az egyéneket megillető alapvető jogok, illetőleg az egyéb garanciális eljárási szabályok megtartásához fűződő érdekek. „A pergazdaságosság és az ésszerűség azt követeli, hogy az ítéletet nem, vagy csak lényegtelen módon befolyásoló eljárási szabálysértés ne vezessen a lényegében helyes határozat megsemmisítésére. Azokban az esetekben, amikor az eljárási szabály olyan alapvető követelményeket biztosít, mint azok, amelyeknek sérelme [az] abszolút hatályon kívül helyező okok alapjául szolgál, a törvény kizárja a perökonómiai szempontok érvényesülését.” (ABH 1998, 372, 379–380.)

- [70] 2.4. Amennyiben a büntetőeljárást a terhelt távollétében folytatják, és az érintett tartózkodási helyének felkutatására tett intézkedések a másodfokú bírósági eljárásban vezettek eredményre, a hatályos szabályok értelmében a bíróságnak arra keletkezik kötelezettsége, hogy tárgyalást tűzzön ki és azon a vádlottat kihallgassa. Ezen felül saját belátása szerint dönthet a vádlott által indítványozott további bizonyítás felvétele mellett, valamint az eljárás eredményétől függően az első fokú bíróság ítéletét helybenhagyhatja, megváltoztathatja, vagy hatályon kívül helyezheti, ez utóbbi esetben az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja. Nem keletkezik ugyanakkor kötelezettsége arra, hogy az ügyet az első fokon eljárási bíróság elé visszautalja.
- [71] A szabály alkotmányosságának megítélése keretében az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a tisztességes eljárásnak az adott büntetőeljárás korábbi szakaszaiban hiányzó részelemeit – így a terhelt személyes joggyakorlásának és személyes védekezésének hiányát – a másodfokú eljárás sajátosságait figyelembe véve ez a jogalkotói megoldás képes-e olyan módon ellensúlyozni, hogy érvényesüljön a kivételesség és az átmenetiség követelménye, ezáltal megőrizhető legyen az eljárás tisztességes minősége.
- [72] Döntésének kialakítása során az Alkotmánybíróság a tisztességes eljárás követelménye kapcsán korábban megfogalmazott azon elvi tételt vette alapul, amely szerint a tisztességes eljáráshoz való jog abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Nincs továbbá olyan szükségesség, amely miatt a tárgyalás tisztességes voltát arányosan ugyan, de korlátozni lehetne; hanem a tisztességes tárgyalás fogalmán belül alakítandó ki olyan ismérvszisztéma, amely annak tartalmát adja, s csak ezen belül értékelhető bizonyos korlátozások szükséges és arányos volta.
- [73] A jogalkotó azzal, hogy a vitatott rendelkezés értelmében csupán a lehetőségét biztosította, de nem tette kötelezővé a másodfokon zajló eljárás első fokú bíróság elé történő visszautalását, és mindössze azt írta elő, hogy a másodfokú bíróság tárgyalást tűzzön ki, azon álláspontjának adott hangot, amelynek értelmében az eljárás tisztességességét biztosító garanciális elemek mind egy megismételt első fokú eljárásban, mind pedig az adott eljárási szakaszban, vagyis a másodfokú bíróság előtt biztosíthatók. Ez azt is jelenti, hogy az eljárás másodfokon történő folytatása esetén a kivételesség és különösen az átmenetiség követelménye ugyanúgy nem sérül, mintha az általános eljárási szabályokra történő áttérés a megismételt első fokú eljárás keretei között történe meg.
- [74] Az Alkotmánybíróság a másodfokú eljárás sajátosságait számba véve megállapította, hogy a jogalkotó által választott megoldás kellően átgondolt és megalapozott. A Be. által a másodfokú bíróságra ruházott jogosítványok ugyanis mind jogkérdésben, mind ténykérdésben lehetővé teszik az első fokon lefolytatott teljes eljárásnak, valamint első fokú bíróság döntésének a felülvizsgálatát. A tárgyalás eljárási forma előírása pedig megteremti azokat a kereteket, feltételeket, amelyek között a felülvizsgálat alaposságát biztosító eszközök (így különösen a terhelt nyilatkoztatása, a terhelt indítványa alapján további bizonyítás felvétele) alkalmazhatók. Mindez összességében azt eredményezi, hogy a támadott szabály alkalmas a tisztességes eljárás garanciarendszerének az eljárás azon szakaszában keletkezett hiányosságai ellensúlyozására, amelyet a terhelt tartózkodási helyének eredményes felkutatását megelőzően folytattak le.
- [75] Nyilvánvaló, hogy a terhelt tartózkodási helyének ismertté válását követően szükséges intézkedések alkotmányossági vizsgálata más mérlegelést követel meg, mint azon eljárási megoldásoké, amelyek a terhelt távolléte esetén alkalmazhatóak. Az eljárás ezen eltérő szakaszaiban a tisztességes eljárás garanciarendszerének egyes elemei eltérő súllyal esnek latba. A terhelt eljárásba történő belépését követően indokolt és alkotmányosan is igazolható követelmény, hogy őt az eljáró hatóságok olyan helyzetbe próbálják hozni, mintha az eljárás korábbi szakaszaiban is részt vett volna. Ennek a kívánalomnak ugyanakkor épp a tisztességes eljárás garanciarendszere szab határt azzal, hogy a terhelt érdekei mellett a büntető igazságszolgáltatás megfelelő működésével kapcsolatos elvárásokat (különösen a bírói függetlenséget és az ésszerű idő követelményét) is érvényre juttatja.
- [76] Ahogyan azt az Alkotmánybíróság fentebb megállapította: a távollévő terhelttel szembeni eljárás esetében az eljárás tisztességessége nem csak akkor biztosított, ha az érintett alapjog garanciarendszerének valamennyi eleme maximálisan érvényesül. Az eljárás megőrző tisztességes jellegét akkor is, ha ezen elemek arányos érvényesítésével kialakítható egy olyan garanciarendszer, amely által az eljárás korábbi szakaszában

- szükségszerűen, a terhelt távolléte okán fennállt hiányosságok, az annak következtében előállt hátrányok ellensúlyozhatók. Ez a lehetőség a másodfokú eljárásban a hatályos szabályok alapján biztosított.
- [77] Lerontaná a garanciarendszer részét képező ésszerű időn belüli eljárás követelményének az érvényesülését, ha a jogalkotó valamennyi ilyen típusú eljárásban kötelezővé tenné az első fokú eljárás megismétlését, attól függetlenül, hogy a terhelt eljárási jogosítványainak érvényesítéséhez, az azzal összefüggésben távolléte következtében beállt sérelmek orvoslásához a másodfokú eljárásban is valamennyi feltétel biztosított. Ilyen esetben nem csupán a büntető felelősségre vonás gyorsításához és egyszerűsítéséhez fűződő igény, hanem a terhelt bizonytalan jogi helyzetének mielőbbi rendezéséhez fűződő terhelti igény is sérelmet szenvedne.
- [78] Ellentétes lenne továbbá a bírói függetlenség követelményével, ha a jogalkotó a különjárássok érintett körére vonatkozóan, a bíróság mérlegelési jogkörét korlátozva meghatározná a szükséges és elégséges bizonyítási cselekmények körét. Hasonló következménnyel járna továbbá az is, ha a törvény ugyanezen körben – a másodfokú bíróság határozathozatalára vonatkozó általános szabályoktól (lásd: Be. 370–384. §) eltérően – az eljáró bíróság mérlegelésétől függetlenül meghatározott esetekben kötelező jelleggel írná elő a kasszációs és a reformatórius jogkörök gyakorlását. Az ilyen szabályozás épp a tisztességes eljárás követelményének érvényesülése ellen hatna.
- [79] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére irányuló, a Be. 531. § (5) bekezdésével összefüggő indítványt a fentiekre tekintettel elutasította.
- [80] 3. Az indítványozó másodsorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog megsértésére hivatkozott. Legfőbb érvként ennek kapcsán előadta, hogy a támadott rendelkezés alkalmazása következtében a terhelt bizonyos esetekben eselik az első fokú eljárás lezárásakor egyébként igénybe vehető rendes jogorvoslat előterjesztésétől, ezáltal jogorvoslati lehetőségei jelentősen szűkülnek.
- [81] 3.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog mindenkinek jogot biztosít ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti.
- [82] Az Alkotmánybíróság állandósult gyakorlata értelmében a jogorvoslathoz fűződő jog általános értelemben azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. A jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékonyságához pedig az szükséges, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége [22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az Alkotmánybíróság a 2/2013. (I. 23.) AB határozatában rámutatott arra is, hogy a jogorvoslathoz való jog érvényesülésének két eleme van: egyrészt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják-e jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljes körűsége, illetve korlátozottsága (Indokolás [35] és [37]).
- [83] Az alaptörvényi rendelkezés értelmezésekor az Alkotmánybíróság figyelembe vette a 3064/2014. (III. 26.) AB határozatban tett megállapítását, mely szerint tekintettel arra, hogy a jogorvoslathoz való jog kapcsán az Alaptörvényben rögzített szabályok megegyeznek az Alkotmányban foglaltakkal, az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban szereplő érvek és megállapítások a 13/2013. (VI. 17.) AB határozat (Indokolás [32]) alapján jelen ügyben is alkalmazhatók.
- [84] Az Alkotmánybíróság 49/1998. (XI. 27.) AB határozatában végezte el a jogorvoslathoz való alapjog értelmezését a büntetőeljárás jogorvoslati rendszerével összefüggésben. (ABH 1998, 372, 382.) A döntés a perorvoslat definiálása kapcsán az alábbiakra hivatkozik. A perorvoslat az a jogi eszköz, amelynek segítségével a vád és a védelem az első fokú bíróság határozatát és eljárását kifogásolhatja úgy, hogy a magasabb bírói fórum annak felülvizsgálatára és az arról való döntésre kötelezett. Sem a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalma, sem a jogorvoslati jogosultságnak a Be.-ben rögzített garanciális eljárási alapelve nem biztosít alanyi jogot arra, hogy a büntető felelősségre vonás alapjául szolgáló tényállás-megállapítást minden esetben az első fokú bíróság végezze, illetve hogy tényállási hiba esetén a másodfokú bíróság korrigáló döntése ellen újabb jogorvoslati lehetőség nyíljon, avagy ténykérdésekben a másodfokú bíróság csupán korlátozott reformatórius jogkörrel vagy azzal sem rendelkezzen.
- [85] Az Alkotmánybíróság határozatában hivatkozik azon korábbi megállapítására, hogy a jogorvoslathoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat [9/1992. (I. 30.) AB határozat ABH 1992, 59, 68.]. A konkrét döntés kapcsán is érvényesnek tartja továbbá a Polgári Perrendtartás tekintetében kifejtett álláspontját, amely szerint a hatályosnál sokkal részletesebb

- és bonyolultabb perrendtartási szabályozás sem tud garanciát adni arra, hogy minden eseti bírósági döntés tökéletesen megfeleljen az anyagi igazság követelményének (1437/B/1996. AB határozat, ABH 1998, 672, 674.).
- [86] Döntésének kialakításakor az Alkotmánybíróság figyelemmel volt az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) következetes álláspontjára is, amelynek értelmében az igazságszolgáltatással kapcsolatos alapvető jogokat megfogalmazó 6. Cikk nem foglalja magába a jogorvoslati jogot. (Így pl. EJEB, Delcourt kontra Belgium (2689/65), 1970. január 17., EJEB, Monnel és Morris kontra Egyesült Királyság (9818/82), 1987. március 2., EJEB, Campbell kontra Egyesült Királyság (13590/88), 1992. március 25.). Az Európai Emberi Jogi Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) eredetileg nem is szólt a jogorvoslatról, azt a Strasbourgban, 1984. november 22-én kelt Hetedik Kiegészítő Jegyzőkönyv 2. Cikke biztosítja. E szerint:
- „1. Annak, akit bíróság bűncselekmény miatt elítélt, joga van arra, hogy a bűnössége megállapítását, illetőleg a büntetés kiszabását tartalmazó ítéletet felsőbb bírósággal felülbíráltassa. E jog gyakorlását, ideértve azokat az okokat is, melyekre alapítva a jogok gyakorolhatók, jogszabályban kell szabályozni.
2. E jogot korlátozni lehet a jogszabályok által meghatározott kisebb jelentőségű bűncselekmények esetében, vagy abban az esetben, amikor a szóban forgó személy ügyét első fokon a legfelső bírói fórum tárgyalta, vagy amikor a felmentő ítélet ellen benyújtott jogorvoslat folytán hoztak bűnösség megállapítását tartalmazó ítéletet.”
- [87] A döntés megjegyzése szerint a Hetedik Kiegészítő Jegyzőkönyv 2. Cikkének strasbourgi értelmezését az Emberi Jogok Európai Bizottságának döntései világítják meg. E szerint a szerződő államok bizonyos mérlegelési lehetőséget élveznek az e rendelkezés által garantált jogorvoslat módozatainak kialakításában. A Bizottság döntései elismerik az államok jogát a sajátos és egymástól eltérő jogorvoslati rendszer működtetésére [Például: Næss kontra Svédország (18066/91), 1994. április 6., Hauser kontra Ausztria (26808/95), 1996. január 16.].
- [88] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Egyezmény Hetedik Kiegészítő Jegyzőkönyve 2. Cikkének strasbourgi értelmezése kapcsán szükségesnek tartotta áttekinteni az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: Bíróság) gyakorlatát is.
- [89] A Krombach kontra France ügyben [(29731/96), 2001. február 13., 96–100. bekezdés] a Bíróság megállapította, hogy ellentétes a hivatkozott cikkel a terhelt távolmaradása esetén hozott ítélet, ha a bíróság úgy alakította ki döntését, hogy a terhelt jogi képviselője az eljárásban nem volt biztosított. Ezzel szemben nem állapított meg jogsérelmet a Bíróság azon indítványozó kérelme alapján, aki kifogásolta, hogy megfosztották a jogkérdésben való jogorvoslat igénybevételének a lehetőségétől [Papon kontra Franciaország (54210/00), 2002. július 25., 101–106. bekezdés]. A Bíróság ezen döntésében figyelembe vette, hogy a terhelt jogi képviselője az eljárásban biztosítva volt, továbbá azt is, hogy jogorvoslat igénybevételétől való megfosztás hivatkozási alapja szerint a terhelt kivonta magát a fogvatartás alól.
- [90] 3.3. Az Alkotmánybíróság a Be. hatályos jogorvoslati rendszerének értelmezésekor – csakúgy, mint a másodfokú eljárás jellemzőinek feltárása kapcsán – figyelembe vette a Módtv. indoklásában foglaltakat.
- [91] Az Indokolás általános része utal az Európai Emberi Jogi Egyezmény Hetedik Kiegészítő Jegyzőkönyvének 2. Cikkében foglalt követelményekre, valamint arra, hogy az Alkotmánybíróság már a kilencvenes évek elején felhívta a figyelmet a jogorvoslati rendszer felülvizsgálatának a szükségességére. Ezen döntésében az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a törvényességi óvás megszűnése különösen sürgetővé teszi, hogy a törvényhozó kiküszöbölje az egyfokú jogorvoslati rendszer és a másodfokú eljárás szabályaiból adódó olyan helyzeteket, amelyek – elsősorban a büntetőeljárásban – a fellebbezéssel nem teszik megoldhatóvá bizonyos törvénysértések orvoslását [9/1992. (I. 30.) AB határozat]. Ugyanezen döntésében az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy a jogorvoslati jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat.
- [92] Az Indokolás elvi megállapítása szerint a harmadfokú bírósági eljárás bevezetésének elvi alapját az a tény adja, hogy a Be. alapján a másodfokú bíróság – akár a tényállás kisebb-nagyobb korrekciójával, akár anélkül – eltérően foglalhat állást a vádlott büntetőjogi felelősségének kérdésében, mint az az első fokú bíróság, amely a tényállást – általában – döntően megállapította. A törvény kizárólag abban az esetben teszi lehetővé a harmadfokú bírósági eljárást, ha az eljárás két bírói fórum a terhelt bűnösségét ítélte meg eltérően. Ennek megfelelően harmadfokú eljárásnak a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével történt bűnösség-megállapítás, kényszergyógykezelés-elrendelés, felmentés, illetve eljárás-megszüntetés miatt van helye. Önmagában az alkalmazott büntetőjogi joghátrány miatt nincs lehetőség a második jogorvoslat igénybevételére, mint ahogy akkor sem, ha mind az első fokú, mind a másodfokú bíróság a bűnösség (felmentés, illetve az eljárás megszüntetése) kérdésében azonos döntést hozott. Ha akár az ügyész, akár a védelem megítélése szerint mind a két bírói fórum határozata törvénysértő, a törvény a felülvizsgálat, mint rendkívüli jogorvoslat lehetőségét tartja fenn.

- [93] A harmadfokú eljárás az Indokolás jellemzése szerint mind a terhelt terhére, mind a terhelt javára használható perorvoslat, amelynek elbírálására alapvetően a másodfokú bíróság nyilvános ülésére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság jogbíróság, ami azt jelenti, hogy a harmadfokú eljárásban túlnyomóan jogkérdések vizsgálatára van lehetőség, bizonyításnak nincs helye, az első fokú és a másodfokú eljárás eredményeként megállapított tényállás az irányadó. A harmadfokú bíróság azonban hatályon kívül helyezheti akár az első, akár a másodfokú bíróság ítéletét, és új eljárást rendelhet el, ha az ítéletet a megalapozatlansága miatt nem lehet felülbírálni. A harmadfokú eljárásban – bár a fellebbezés terjedelme korlátozott – a teljes revízió érvényesül, tehát a harmadfokú bíróság hivatalból is túlterjeszkedhet a felek indítványán, így az abszolút eljárási szabálysértéseket a harmadfokú bíróság is hivatalból köteles észlelni, illetve, ha a fellebbezés alapos, a törvénynek megfelelő határozatot a harmadfokú bíróság maga hozza meg. Kivételt képeznek ez alól az eljárási szabálysértések, amelyeket a harmadfokú eljárásban már nincs lehetőség orvosolni, ezért ilyen esetekben a megtámadott ítéletet a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyezi.
- [94] 3.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (7) bekezdése alapján – összhangban Egyezmény Hetedik Kiegészítő Jegyzőkönyve 2. Cikkének követelményével – a terhelt távollétében folyó eljárások tekintetében az a kívánalom fogalmazható meg, hogy a terhelt, miután a tartózkodási helye ismertté vált és az eljárás folytatásában már személyesen is részt vesz, felsőbb bírósághoz jogorvoslattal tudjon élni az olyan döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti. Az Alkotmánybíróság vizsgálata során nem volt figyelmen kívül hagyható az alapul fekvő alkotmányossági probléma azon sajátossága, hogy az igény a jogorvoslati jog személyes, közvetlen gyakorlása iránt az érintett terheltek vonatkozásában elsőként a másodfokú eljárásban merül fel.
- [95] 3.4.1. Az Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslat rendszere. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatosan sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz.
- [96] Figyelembe véve a Bíróság fent utalt gyakorlatát és az Alkotmánybíróság szintén idézett megállapításait, általános érveléssel kijelenthető, hogy a másodfokú bíróság ítéletével szemben a további jogorvoslat biztosítása nem alkotmányos elvárás.
- [97] A hatályos büntetőeljárás szabályok ennek ellenére biztosítják a rendes jogorvoslat, vagyis a fellebbezés lehetőségét a büntető bíróság másodfokú döntésével szemben. A harmadfokú bíróság a teljes revízió elve alapján az első fokú és a másodfokú bíróság döntéseit és eljárását egészében felülvizsgálhatja. Ez a lehetőség az első és a másodfok döntésének tartalmától függően korlátozott. A másodfokú ítélettel szemben ugyanis csak abban az esetben lehet további fellebbezéssel élni, ha az eljárás két bírói fórum a terhelt bűnösségét eltérően ítélte meg, vagyis míg az egyik fórum nem állapította meg a büntetőjogi felelősségét, addig a másik fórumon a felelősséget megállapító döntés született.
- [98] A konkrét alkotmányossági problémára vetítve ez azt jelenti, hogy két ellentétes tartalmú döntés esetén a terhelt attól függetlenül terjeszthet elő fellebbezést a másodfokú bíróság ítélete ellen, hogy az első fokú eljárásban személyesen nem volt jelen. Más a helyzete annak a terheltnek, aki mind az első, mind pedig a másodfokú bíróság felelősségre vont. Számára nincs biztosítva az újabb fellebbezés joga. Ilyen esetben a terhelt utóbb egy másik jogi eszközzel, a perújítás lehetőségével élhet (természetesen az adott jogintézményre a Be.-ben meghatározott szabályok szerint).
- [99] A perújítás rendeltetése az alapügy befejezése után megállapítható hibák orvoslása, amelyek az alaphatározatra lényegesen kihatottak. Ez a rendkívüli perorvoslat a ténybeli hibák korrigálására szolgál, amelyet követően lehetőséget teremt a helyes következtetések levonására és a megfelelő jogkövetkezmények alkalmazására. Perújítási indítvány a jogerőre képes és jogerős határozattal szemben nyújtható be. A perújítás elrendelése a perújítási eljárásban felvett bizonyítás alapján a bíróság az alapügyben hozott határozatot részben vagy egészben hatályon kívül helyezi, és új határozatot hoz. A perújítási eljárásban hozott határozatok ellen a rendes eljárási szabályok szerint van helye jogorvoslatnak.
- [100] Látható, hogy az első fokú ítélettel szembeni rendes jogorvoslati jogosítvány és a másodfok ítélete elleni fellebbezés, illetőleg perújítás igénybevételének feltételrendszerei között jelentős eltérés mutatkozik abban az irányban, hogy a másodfokon érvényesíthető jogorvoslati lehetőségek köre ténylegesen szűkebb. Kérdés az, hogy az alapjog korlátozása – a törvényben biztosított garanciális elemek érvényesülése mellett – megfelelő-e az Alaptörvény mércéjének.

- [101] 3.4.2. A vitatott szabályozás Alaptörvénybe ütköző jellegét az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelmény értelmében – miszerint „[a]laptervő jog más alaptervő jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alaptervő jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható” – a szükségesség és arányosság általános tesztjét alkalmazva értékelte.
- [102] A jogkorlátozás szükségességének értékelésekor az Alkotmánybíróság utal az Abh. azon megállapítására, amelynek értelmében a büntetés joga kizárólag az államot, mint közhatalmat illeti (Abh., ABH 241, 253.). A büntető igazságszolgáltatás állami monopóliumból a büntető igény érvényesítésének kötelezettsége következik. Ez az alkotmányos kötelezettség indokolja, hogy az állami büntető hatalmat gyakorló szervek hatékony eszközöket kapjanak feladataik teljesítéséhez, még ha ezek az eszközök, lényegüket tekintve, súlyosan jogkorlátozóak is.
- [103] Kétségtelen tény, hogy azon eljárásokban, amelyeket a terhelt távolléte mellett folytatnak le a büntető ügyekben eljáró hatóságok a terhelti jogok széles köre esik korlátozás alá (pl. indítvány és észrevétel előterjesztésének a joga, a jogorvoslathoz való jog), bizonyos jogosítványok gyakorolhatósága pedig teljes mértékben hiányzik (pl. a személyes joggyakorlás és személyes védekezés lehetősége). A korlátozások indokaként számos alkotmányos érv sorakoztatható fel. Ezek: a jogrend védelme; a bűncselekmény áldozatává vált személyek, illetve szervezetek jogainak és érdekeinek védelmére irányuló állami kötelezettség; a büntető felelősségre vonás egyszerűsítéséhez és gyorsításához fűződő érdekek; és legfőképpen az állami büntető igény érvényesítéséből fakadó jogállami kötelezettség. Mindezen érvek és kívánalmak legitim igényt teremtenek a terhelti alapjogok korlátozására. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a távollévő terhelttel szembeni eljárásban a jogorvoslathoz való jog korlátozását szükségesnek minősítette.
- [104] Ahhoz ugyanakkor, hogy az alapjog-korlátozás megtartsa alkotmányos jellegét, azt is vizsgálni szükséges, hogy az általa okozott joghátrány hogyan viszonyul, milyen súlyúnak tekinthető az abból fakadó előnyös következményekhez mérten. A korlátozás szükségességén túl tehát a jogkorlátozásnak az okozott hátrányhoz mért arányossága is az alkotmányossági vizsgálat részét képezi.
- [105] Az alkotmányos büntetőjog garanciális követelményei azt kívánják meg, hogy az állam a távollévő terhelttel szembeni büntető igény érvényesítésére olyan szabályokat alkosson, amelyek egyensúlyt teremtenek a terhelt alkotmányos jogainak védelme és a büntető igazságszolgáltatás megfelelő működésével kapcsolatos társadalmi elvárások között. Az, hogy a jogorvoslathoz való jog korlátozásának hatályos szabályozása ennek a követelmények mennyiben felel meg és az arányosság kívánalmával mennyiben összeegyeztethető, a jog gyakorlásához kapcsolódó garanciális szabályok alapján ítéltető meg.
- [106] Való igaz, hogy a terhelt az első fokú döntéssel szemben jogorvoslati jogát közvetlenül és személyesen nem gyakorolhatja, mivel ő maga fellebbezést objektív okból – jelenlét hiányában – nem tud előterjeszteni. A távolmaradásából fakadó hátrányokat azonban a jogalkotó – nem csupán a jogorvoslat tekintetében, hanem valamennyi eljárási jogosítványra kiterjedően – a védő kötelező részvételével ellensúlyozza. A Be. pontosan meghatározza a védő kötelezettségeit, a védő mulasztása esetén alkalmazható eljárási szankciókat, és mivel védőként csak ügyvéd járhat el, érvényesül hivatásbeli felelőssége is. A védő funkciójának önálló tartalma és önálló szakmai felelőssége megfelelő biztosítéka annak, hogy a terhelttel való személyes kontaktus hiánya esetén se üresedjen ki a védelmi funkció. (Lásd részletesebben: Abh., ABH 2004, 241, 255–256.) Az első fokú döntéssel szemben a terhelt érdekében a jogorvoslat jogát a védő gyakorolja.
- [107] Az érintett alapjog korlátozása kapcsán érvényesül továbbá az átmenetiség követelménye is, mivel az eljárásba történő csatlakozását követően a terhelt élhet jogorvoslati lehetőségeivel: a másodfokú ítélet ellen fellebbezést vagy perújítást terjeszthet elő. Ezek a jogorvoslati fórumok a fentiek szerint hatékony jogorvoslatot jelentenek a bizonyítékok mérlegelésével és a tényállás megállapításával összefüggésben esetlegesen elkövetett jogalkalmazói hibák orvoslására.
- [108] Az eljárásba másodfokon becsatlakozó terhelt tehát azon túl, hogy a másodfokú bíróság eljárásában – a tisztességes eljárás garanciális elemeinek érvényesülése következtében – lehetőséget kap a bizonyítási eljárás alakítására, a másodfokú ítélet meghozatalát követően sincs elzárva attól, hogy ezen döntéssel szemben hatékony, a döntést érdemben befolyásoló jogalkalmazói hibák kiküszöbölésére alkalmas jogorvoslattal éljen.
- [109] A jogorvoslathoz való jog érvényesíthetőségének valamennyi kontextusát áttekintve, a jogkorlátozás mértékét és az eljárási garanciákat összességükben értékelve az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy a jogkorlátozás mértéke nem aránytalan. Ennek megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértését a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben a Be. 531. § (5) bekezdése kapcsán nem állapította meg.
- [110] 4. További érvként szerepel az indítványban a támadott rendelkezéssel szemben az is, hogy a Be. 531. § (5) bekezdése nem illeszkedik bele a törvényhely (2)–(3) és (6) bekezdései által kialakított rendszerbe, aminek

következtében a másodfokú eljárás ideje alatt ismertté vált tartózkodási helyű terhelteket hátrányosabb helyzetbe kényszeríti azon terheltekkel szemben, akik az eljárás más szakaszában kerültek elő. Ezen okfejtés alapján az indítványozó a Be. vitatott rendelkezésével kapcsolatban az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének a megsértését is állítja.

- [111] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény hatálybalépése óta többször, így a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatában is megerősítette azt a korábbi gyakorlatot, mely szerint „[...] az azonos szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra nézve eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába ütközik, kivéve, ha az eltérésnek ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka van, azaz az nem önkényes. [...] Nem lehet viszont hátrányos megkülönböztetés tilalmáról beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket.” (Indokolás [28])
- [112] A jelen eljárásban vizsgált jogintézmény, a távollévő terhelttel szembeni eljárás szabályait tekintve azok a terheltek minősülnek homogén csoportba tartozónak, akiknek a tartózkodási helye az eljárás megindulását követően vált a hatóságok előtt ismertté, vagyis az ellenük folyó büntetőeljárást legalább részben a távollétükben folytatták. Az azonos szabály alkalmazásának a követelménye rájuk nézve érvényesül. Ők ugyanis a valamennyi terhellet magába foglaló személyi kör azon csoportja, akiknek nem volt lehetőségük az ellenük folyó büntetőeljárásban terhelti jogosítványukat személyesen gyakorolni. Velük szemben egységes a jogalkotó kötelezettsége olyan szabályok megalkotására, amelyek képesek kiküszöbölni az eljárásból való távolmaradásuk miatt beállt joghátrányt.
- [113] Ezen kötelezettségét a jogalkotó a Be. 531. §-ában teljesítette. A rendelkezés számba veszi azon lehetséges helyzeteket, amelyek a terhelt tartózkodási helye ismertté válásának időpontjától függően kialakulhatnak, és valamennyi esetre korrekciós megoldást kínál. Ezen megoldások körén belül érzi indokolatlanul hátrányosnak az indítványozó a többi érintett terhelthez viszonyítva azon terheltek helyzetét, akiknek a tartózkodási helye a másodfokú eljárás folyása alatt, a másodfokú döntés meghozatala előtt vált ismertté.
- [114] Az Alkotmánybíróság az érintett törvényhely egyes rendelkezéseinek vizsgálata alapján megállapította, hogy a jogalkotó valóban eltérően szabályozza a terheltek jogait és lehetőségeit attól függően, hogy feltalálásuk az eljárás mely szakaszára esik. Ennek megfelelően, ha a vádlott felkutatására tett intézkedések az első fokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatala előtt eredményre vezettek, a bíróság köteles a tárgyalást a korábbi tárgyalás anyagának ismertetésével folytatni, szükség esetén a bizonyítási eljárást újra megnyitni. Ha a vádlott felkutatására tett intézkedések az első fokú ügydöntő határozat meghozatala után vezettek eredményre, a vádlott a fellebbezésre nyitva álló határidőn belül, a fellebbezés bejelentése helyett az első fokú bíróságnál indítványozhatja a tárgyalás megismétlését. Az indítvány alapjául szolgáló esetben, vagyis ha a terhelt a másodfokú eljárás alatt, a másodfokú döntés meghozatala előtt kerül elő, a másodfokú bíróság kötelessége az, hogy tárgyalást tűzzön ki, és azon a vádlottat kihallgassa, valamint szükség esetén a vádlott által indítványozott további bizonyítást vegyen fel. Ítéletében a másodfokú eljárás eredményétől függően az első fokú bíróság döntését helybenhagyja, megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja. Amennyiben a vádlott tartózkodási helye a harmadfokú bírósági eljárásban válik ismertté, a harmadfokú bíróság az első és a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és az első fokú bíróságot új eljárásra utasítja. Végül, ha a terhelt tartózkodási helye a jogerős határozat meghozatala után válik ismertté, a javára perújítási indítványt lehet előterjeszteni.
- [115] Az Alkotmánybíróságnak – következetes gyakorlatát fenntartva – ezt követően arról kellett állást foglalnia, hogy ezen különbségtételnek van-e kellő súlyú alkotmányos indoka.
- [116] A Be. 531. §-ában rögzített szabályok közös célja a terheltek távollétéből fakadó hátrányok kiküszöbölése, az eljárási garanciák – lehetőségekhez mért – utólagos érvényesítése. A büntetőeljárás különböző szakaszai azonban eltérő eljárási szabályok szerint folynak. Így természetszerű, hogy az egyes eljárási szakaszokban különböző jogalkotói megoldások alkalmazására nyílik lehetőség. A helyes megoldás kiválasztására és a fenti cél érvényesítésére annál nagyobb az esély, minél szélesebb körben, minél teljesebb mértékben van lehetőség a terhelt eredményes felkutatása időpontjában fennálló körülmények figyelembe vételére. Ez az igény teremt alapot ahhoz, hogy a jogalkotó eltérő szabályozási megoldásokat alkalmazzon a terheltek egyes csoportjait érintően attól függően, hogy részvételük az eljárásban mikortól, mely eljárási szakasztól kezdve valósul meg. A szabályozás ennek következtében indokoltan nem egységes, a differenciálás elősegíti a terheltek eljárási jogainak érvényre juttatását.
- [117] A támadott jogszabályhelyet és annak jogszabályi környezetét vizsgálva az Alkotmánybíróság továbbá nem tárt fel olyan egységes szabályozási koncepciót, amelyhez képest a támadott (5) bekezdés rendelkezései hátrányosnak lennének minősíthetők. A jogalkotó valamennyi eljárási szakot érintően egyedi, az adott eljárásjogi helyzetre reflektáló, annak sajátosságait érvényre juttató megoldást alkalmaz, figyelembe véve a terhelti jogok érvényesíthetőségének kereteit.

- [118] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Be. 531. § (5) bekezdésében rögzített szabályozás nem ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével.
- [119] 5. Az indítványozó ezen kívül az Abtv. 27. §-a alapján kezdeményezte a Fővárosi Ítéletábrla 1.Bf.444/2012/31. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, amelyben az eljáró bíróság a Be. kifogásolt szabályát alkalmazta.
- [120] Az alkotmányjogi panasz az ítélet alaptörvény-ellenessége tekintetében alapvetően a Be. támadott rendelkezésének alaptörvény-ellenességére hivatkozik. Az annak kapcsán kifejtett alkotmányossági indokok egyediesítése keretében csupán azt adja elő, hogy mivel esetében a másodfokú bíróság nem rendelkezett az első fokú eljárás megismétlésétől, terhelti jogosítványait nem tudta teljes körűen gyakorolni. Az első fokú eljárásban való személyes joggyakorlás és személyes részvétel hiányában nem érvényesíthette védelemhez való jogát az első fokon elhangzott állításokkal kapcsolatosan. Sérelmei orvoslására a másodfokú bíróság előtt lefolytatott bizonyítás nem volt alkalmas. Ennek következtében a tisztességes eljárás bizonyos garanciális elemei az eljárásban nem érvényesülhettek.
- [121] Az Alkotmánybíróság szerint a bírói ítélet önálló vizsgálatára irányuló indoklás nem tartalmaz olyan szempontot vagy körülményt, amely szükségessé tenné a jogszabályhely alaptörvény-ellenessége kapcsán tett megállapításait meghaladó, további vizsgálat lefolytatását. A panaszos azon előadása, hogy a vele szemben folytatott eljárásban a tisztességes eljárás garanciarendszerének elemei nem érvényesültek maradéktalanul, nem hozott fel további, új indokokat az Alaptörvény-ellenesség megállapítására.
- [122] Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasznak a bírói döntés megsemmisítésére irányuló részét szintén elutasította.
- [123] 6. Az indítványozó mindezekon kívül kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján eljárva hívja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának a felfüggesztésére.
- [124] Az utalt jogszabályhely értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívhatja fel a bíróságot. Erre a döntésre akkor kerülhet sor, ha az alkotmánybírósági eljárás várható tartamára vagy a várható döntésre tekintettel, súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében, vagy más fontos okból indokolt, és a bíróság az 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel.
- [125] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy nem kellett tartani olyan súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány bekövetkezésétől, és nem állt fenn egyéb olyan fontos ok sem, ami az alkotmányjogi panasz eljárás tartamára és a döntés tartalmára is figyelemmel indokoltá tette volna a bíróság felhívását a Fővárosi Ítéletábrla kifogásolt ítélete végrehajtásának a felfüggesztésére.
- [126] Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt ebben a részében is elutasította.
- [127] 7. Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2014. július 8.

Dr. Lévy Miklós s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1962/2013.

**Az Alkotmánybíróság 23/2014. (VII. 15.) AB határozata
a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos
85. § (4) bekezdésének folyamatban lévő ügyben történő alkalmazása kizárásáról, a Büntető
Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapításáról
és megsemmisítéséről, valamint a jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatának
elrendeléséről**

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezések tárgyában – *Dr. Dienes-Oehm Egon* és *Dr. Pokol Béla* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 2010. július 23-tól 2013. június 30-ig hatályos 85. § (4) bekezdésének alkalmazása alaptörvény-ellenes, így az a Fővárosi Törvényszék előtt a 11.B.972/2011. szám alatt folyamatban lévő ügyben, valamint a Fővárosi Ítéltábla előtt a 6.Bf.230/2012. szám alatt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazható.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenes, ezért azt a hatálybalépésére, 2013. július 1-jére visszaható hatállyal megsemmisíti.
3. Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 45. § (6) bekezdése alapján elrendeli a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 85. § (4) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdésének alkalmazásával meghozott, jogerős határozattal lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Ítéltábla tanácsa bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 85. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint a folyamatban lévő ügyben történő alkalmazási tilalom kimondását kérte.
- [2] A kifogásolt rendelkezés értelmében bűnhalmazatban lévő, legalább három, meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetése esetén a büntetési tételkeret felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha az így felemelt tételkeret a húsz évet meghaladná, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni.
- [3] Az indítványozó bírói tanács álláspontja szerint a régi Btk. támadott rendelkezése több tekintetben sem egyeztethető össze az Alaptörvénnyel. A tanács indítványában kifejti, hogy a régi Btk. 85. § (4) bekezdése ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, mert az abban halmazati büntetésként kötelezően alkalmazandó életfogytig tartó szabadságvesztés feltételei – figyelemmel a régi Btk. és a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) egyéb rendelkezéseire – nem egyértelműek, és pontosan nem kiszámíthatók. A szabályok lehetőséget teremtenek arra, hogy egyes elkövetők ugyanolyan bűncselekmény miatt lényegesen eltérő büntetőjogi fenyegetettséggel nézzenek szembe attól függően, hogy ügyüket egy eljárásban, vagy különböző eljárásokban bírálják-e el. A halmazati büntetés kiszabásának lehetősége csak akkor merül fel, ha a terhelt cselekményei bűnhalmazatot alkotnak, azonban a bűnhalmazat megállapításához az is szükséges, hogy a cselekményeket egy eljárásban bírálják el. Az ügyek egyesítésére vagy elkülönítésére vonatkozó szabályok nem kötelezően alkalmazandók, hanem az a hatóság célszerűségeen alapuló mérlegelésének következménye. Az az elkövető, akinek a harmadik személy elleni erőszakos bűncselekményét más eljárásban tárgyalják, kedvezőbb elbírálásra számíthat, mint az, akinek a cselekményeit egy eljárásban bírálják el, és mérlegelés nélkül életfogytig tartó szabadságvesztésre kell ítélni. A terhelt cselekményeinek időbeli és térbeli elkülönülése esetén a büntetőeljárás tényei véletlenszerűvé, kiszámíthatatlanná tehetik, hogy az elkövetővel szemben kell-e alkalmazni a régi Btk. 85. § (4) bekezdését.
- [4] Az indítványozó bírói tanács hivatkozik továbbá arra, hogy a kötelező életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem teszi lehetővé a büntetékiszabási szempontok vizsgálatát és érvényesülését, amely ellentétes a jogbiztonságból

fakadó azon követelménnyel is, miszerint a büntetőjog egésze, ezen belül a büntetés kiszabási rendszer nem lehet ellentétes önmagával. Az indítványozó bírói tanács véleménye szerint a terheltek oldaláról nézve sérül az Alaptörvény XV. cikkében foglalt egyenlő elbánás elve, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalma azáltal, hogy az azonos cselekményeket elkövető személyek közül egyeseket előnyösen, másokat hátrányosan érint pusztán eljárási helyzetüktől függően az, hogy cselekményüket egy vagy több eljárásban bírálják el.

- [5] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése és II. cikke alapján úgy véli, hogy az első alkalommal nem életfogytig tartó szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményeket megvalósító elkövetővel szemben a kötelező életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem felel meg az alkotmányos büntetőjogtól elvárt arányosság követelményének. Ezzel kapcsolatban az indítvány utal arra is, hogy a jelenlegi szabályozás kapcsán reális a veszélye annak, hogy – mint az alapul fekvő büntetőeljárás is mutatja – az eddig büntetlen előéletű vádlottnak a büntetőeljárásban nem lesz lehetősége arra, hogy vele szemben a bíróság a súlyosító és enyhítő körülmények figyelembevételével, az elkövetett cselekmények tényleges tárgyi súlyához igazodó halmazati büntetést szabjon ki. Ez a körülmény olyan mértékben sérti az alapvető jogok szükséges és arányos korlátozásának követelményét, hogy az egyben az emberi méltóság sérthetlenségének tilalmába is ütközik.
- [6] A bírói tanács a bíróságok működésének alapjait meghatározó alaptörvényi rendelkezésekkel, az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés a) pontjával, a 26. cikkel és a 28. cikkel sem tartja összeegyeztethetőnek a régi Btk. 85. § (4) bekezdését, mert az indokolatlanul korlátozza a bíróságok alkotmányos működését a büntetőjog területén azzal, hogy elvonja a bírói mérlegelést, és ezáltal nem teszi lehetővé a bírói egyéniesítést. A legsúlyosabb büntetés kötelező kiszabásával kiüresedik a bíróságok ítélező tevékenysége, amely súlyosan sérti a bírói függetlenség elvét.
- [7] 2. A régi Btk. 85. § (4) bekezdése, továbbá a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 81. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezte egy másik bírói indítványban a Fővárosi Törvényszék tanácsa az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben.
- [8] Az indítványozó bírói tanács álláspontja szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezésekben foglalt büntetés kiszabási szabály, amely egy pontosan nem rögzített eljárásjogi intézményre (egyesítés) épül, nem tesz eleget annak az alapvető jogállami követelménynek, miszerint a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. A bírói tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az összbüntetés létjogosultságát is éppen az a helyzet teremtette meg, hogy az egy eljárásban való elbírálással az elkövető kedvezőbb helyzetbe kerül, és a terheltet az ennek esetleges elmaradása miatt ért hátrányt kívánták utólag az összbüntetéssel kiküszöbölni. Mindezek alapján úgy véli, hogy a régi Btk. 85. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés, valamint ugyanezen indokok alapján a Btk. 81. § (4) bekezdése is alaptörvény-ellenes.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 58. § (2) bekezdése, valamint az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.
- [10] 4. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés alapján az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja. A Btk. 2. § (1) és (2) bekezdése értelmében a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni, azonban ha a cselekmény az elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.
- [11] Az alapul fekvő ügyekben eljáró bíróságok mind a régi Btk., mind a Btk. kifogásolt rendelkezései alkotmányossági vizsgálatát kérték arra tekintettel, hogy a bíróság kizárólag az ügydöntő határozat meghozatalakor kerül abba a helyzetbe, hogy döntsön arról, a terheltre nézve melyik büntető törvény a kedvezőbb. Az Alkotmánybíróság ezért a régi Btk. 85. § (4) bekezdése, valamint a Btk. 81. § (4) bekezdése tekintetében is lefolytatta eljárását.

II.

- [12] Az Alkotmánybíróság eljárása során a következő jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe:
- [13] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:
 „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
 „I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„25. cikk (2) A bíróság dönt

a) büntetőügyben, magánjogi jogvitában, törvényben meghatározott egyéb ügyben;”

„26. cikk (1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

[14] 2. A régi Btk. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„85. § (4) Ha a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább három a 137. § 17. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladná, vagy a törvény szerint bármelyik bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni.”

[15] 3. A Btk. indítvánnyal érintett rendelkezése:

„81. § (4) Ha a bűnhalmazatban levő bűncselekmények közül legalább három különböző időpontokban elkövetett befejezett személy elleni erőszakos bűncselekmény, a (2) bekezdés szerinti büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Ha a büntetési tétel így felemelt felső határa a húsz évet meghaladná, vagy a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények bármelyike életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, az elkövetővel szemben életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni. Ha azonban e törvény Általános Része lehetővé teszi, a büntetés korlátlanul enyhíthető.”

III.

[16] Az indítvány megalapozott.

[17] 1. Az Alkotmánybíróság először áttekintette a magyar szabályozáshoz hasonló tartalmú, az Amerikai Egyesült Államokban, valamint Szlovákiában a közbiztonság javítása érdekében bevezetett rendelkezéseket.

[18] 1.1. A visszaeső, életmódszerű bűnelkövetőkre vonatkozó ún. „Three Strikes” („Három csapás”) törvényt először 1993-ban Washington államban fogadták el. A törvény szerint a harmadik bűncselekmény elkövetéséért kötelezően életfogytiglani szabadságvesztést kell kiszabni, amelyből huszonöt év után helyezhető feltételesen szabadlábra az elítélt. 2004-re az ötven államból huszonhat fogadott el a visszaeső bűnözőkre vonatkozó „Three Strikes” törvényt. Az amerikai törvények közös jellemzője, hogy a törvényben nincsenek időkorlátok a bűncselekmények elkövetésére vonatkozóan, a szabály kizárólag többes elítélés esetén alkalmazható, ha az újabb elkövetés a korábbi elítélés után történt, valamint harmadszorra akár csekély súlyú bűncselekmény miatt is kiszabható az életfogytiglani szabadságvesztés büntetés. Az Amerikai Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága két ügyben vizsgálta a „Three Strikes Law” alkotmányosságát, és mindkét ügyben arra jutott, hogy az nem ütközik a VIII. alkotmány-kiegészítésbe, tehát nem minősül „kegyetlen és szokatlan” büntetésnek vagy bánásmódnak. [Ewing v. California, 538 U.S. 11 (2003); Lockyer v. Andrade, 538 U.S. 63 (2003).]

[19] 1.2. Szlovákiában 2004-ben vezették be, hogy amennyiben a törvényben meghatározott, külön felsorolt bűncselekmények valamelyikéért ítélik el a vádlottat úgy, hogy korábban ilyen bűncselekményért már kétszer

szabadságvesztésre ítélték, és büntetéseit legalább részben letöltötte, életfogytig tartó szabadságvesztést kell vele szemben kiszabni. A kötelező életfogytiglani szabadságvesztés alkalmazásának általános feltétele volt, hogy a bűncselekmény veszélyességi foka nagyon magas legyen, tekintettel a különösen visszataszító elkövetési módra, az indítékra, vagy a különösen súlyos következményekre. A törvényt később szigorították, amelynek értelmében már az általános feltételeknek nem kell teljesülniük. A 2010. január 1-jei módosítást követően az életfogytiglani szabadságvesztés csak azon bűncselekmények esetén alkalmazható, amelyek a különös részben is ezzel a büntetéssel sújthatók. Az életfogytiglani szabadságvesztés kiszabásának további feltétele, hogy ezen büntetés alkalmazását a társadalom hatékony védelme indokolja, valamint, hogy az elkövető megjavítására már nincs remény. Fontos azonban kiemelni, hogy a szigorúbb szabályok alkalmazásának feltétele a többes elítélés, halmazati büntetés esetén nem lehet alkalmazni a „három csapás” szabályát.

- [20] 1.3. A magyar jogban a bűnismétlő elkövetői csoporttal szembeni szigorúbb szankcionálásnak, valamint a három elkövetést követő kötelezően alkalmazandó szabadságelvonásnak vannak jogtörténeti előzményei. A közveszélyes munkakerülőkről szóló 1913. évi XXI. törvénycikk, az ún. „dologházi törvény” a közveszélyes munkakerülők mellett a bűnismétlő elkövetőkre is súlyosabb szabályokat vezetett be, amennyiben kétszer már voltak büntetve, és az utolsó büntetés kiállításától számítva két év még nem telt el. A dologház intézménye azokkal a bűnelkövetőkkel szemben volt alkalmazható, akiket az élet, testi épség, szemérem vagy vagyon ellen elkövetett büntett vagy vétség miatt fegyházra, börtönre vagy legalább három havi fogházra ítélték, és a bűnelkövetés a terhelt munkakerülő életmódjával volt összefüggésben.
- [21] Az 1928. évi X. törvénycikk már kifejezetten a „megrögzött” bűnelkövetők szigorúbb szankcionálása érdekében vezette be a szigorított dologház intézményét. A bíróság határozott tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabása nélkül szigorított dologházba utalta azt a bűnelkövetőt, aki az élet, a szemérem vagy a vagyon ellen különböző időben és egymástól függetlenül legalább három büntetett követett el, ha az utolsó és az azt közvetlenül megelőző büntetést öt éven belül követte el, valamint a bűncselekményeket üzletszerűen követte el, vagy bűncselekmények elkövetésére „állandó hajlamot mutatott.” A szigorított dologház legrövidebb időtartama három év volt, felső határa nem volt, így akár élethossziglan is tarthatott. Szabadulásra az igazságügyi miniszter döntése alapján volt lehetőség. A szigorított dologház alkalmazásának tehát – ellentétben a dologházzal – nem volt feltétele a korábbi elítélés, hanem a bűncselekmények elkövetését kellett figyelembe venni.
- [22] Az 1974. évi IX. törvény a társadalom fokozottabb védelméről a közrendre és a közbiztonságra különösen veszélyes visszaeső bűnözők elleni hatékonyabb fellépés érdekében bevezette a szigorított őrizet intézményét. Ezt a büntetőjogi intézkedést azzal a legalább háromszor elítélt, különös visszaesővel szemben lehetett alkalmazni, akit többek között élet, testi épség, egészség, nemi erkölcs, hivatalos személy, közbiztonság vagy vagyon elleni szándékos bűncselekmény miatt korábban legalább háromszor, egyenként egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre ítélték. A szigorított őrizet bekerült az 1978. évi Btk.-ba, majd a Büntető Törvénykönyv módosításáról szóló 1989. évi LVI. törvény helyezte hatályon kívül 1989. december 29-től.
- [23] A szigorított őrizet bevezetésének célja az volt, hogy sajátos végrehajtási rendjével, intenzív nevelési módszerek és eszközök igénybevételével kialakítsa a törvények megtartása, a becsületes életmód folytatása iránti igényt és ezzel elősegítse az elítéltek társadalomba való visszailleszkedését. A szigorított őrizet azonban nem érte el a kívánt hatást, mert a gyakorlatban nem tettek különbséget a büntetés és az intézkedés között, a szigorított őrizetet mind az elítéltek, mind a büntetésvégrehajtási testület tagjai tulajdonképpen büntetésnek tekintették. Végrehajtása sem a formai, sem a tartalmi elemeit tekintve nem különbözött a szabadságvesztés végrehajtásától, így a szigorított őrizet valójában a bűnelkövetők egy csoportjának a társadalomtól való elkülönítését valósította meg, és a szeparáció tartamának meghosszabbításával éppen a sikeres társadalmi beilleszkedés esélyeit csökkentette. A jogintézmény hatástalanságát mutatta a szigorított őrizetből elbocsátottak gyakori visszaesése is. Mindezekre tekintettel a jogalkotó indokoltnak tartotta a szigorított őrizet intézményének a megszüntetését.
- [24] 2. A régi Btk. kifogásolt rendelkezését a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról szóló 2010. évi LVI. törvény iktatta be. A módosító törvénynek alapvetően három újítása volt: a középérték visszaállítása, a halmazati büntetés súlyosítása, valamint az erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó szabályozás módosítása.
- [25] Az amerikai és szlovák szabályozásban ismertetett „három csapás” rendelkezésének a magyar jogban az erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó szabály feleltethető meg. Eszerint aki harmadik alkalommal követ el (visszaesést megalapozó) személy elleni erőszakos bűncselekményt – azaz már kétszer elítélték –, azzal szemben a büntetési tétel felső határa a kétszeresére emelkedik. Amennyiben ez meghaladja a húsz évet, vagy egyébként a cselekmény életfogytiglani szabadságvesztéssel is büntethető, akkor életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni. [Btk. 90. § (2) bekezdés].

- [26] Jelen ügy tárgya nem az erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó „három csapás”, hanem a halmazati büntetés súlyosításával összefüggő jogszabályi rendelkezések alkotmányosságának vizsgálata. A bírói indítványokban támadott szigorúbb halmazati szabályok értelmében, ha valaki legalább három személy elleni erőszakos bűncselekményt követ el, és azokat egy eljárásban bírálják el, akkor ezek közül a legsúlyosabb cselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik. Amennyiben ez meghaladná a húsz évet, vagy egyébként a halmazatban lévő cselekmények közül valamelyik életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető, akkor életfogytig tartó szabadságvesztést kell kiszabni.
- [27] A halmazati szabályok és az erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó szabályok között az az alapvető különbség, hogy a halmazati szabályok olyan bűnelkövetőre is vonatkozhatnak, aki első alkalommal követett el egyszerre, vagy rövid időn belül három személy elleni erőszakos bűncselekményt, de korábban még soha nem volt büntetve. Az erőszakos többszörös visszaesők azonban már büntetett előéletűek, korábban már két alkalommal elítélték őket.
- [28] A Btk. hatályos szabályai pontosítják a szigorúbb halmazati büntetéskiszabási szabályok alkalmazásának lehetőségét. A bírói indítványokban kifogásolt Btk. 81. § (4) bekezdése értelmében a legalább három személy elleni erőszakos bűncselekményt különböző időpontokban kell elkövetni. További pontosítást jelent, hogy a szabály csak a befejezett bűncselekményekre vonatkozik, tehát a kísérlet és az előkészület nem alapozza meg a szigorúbb szabályok alkalmazását. Lehetővé vált emellett a Btk. Általános Részében meghatározott feltételek fennállása esetén a büntetés korlátlan enyhítése.
- [29] Az 5/2013. (XII. 11.) BK vélemény (a továbbiakban: Bkv.) részletesen kifejti és elemzi, hogy mit jelentenek a Btk. szabályainak változásai, hogyan szűkült a szigorúbb halmazati büntetéskiszabási szabályok alkalmazásának lehetősége. Az, hogy a súlyosabb büntetés kizárólag a különböző időpontban elkövetett, befejezett bűncselekmények esetén alkalmazható, azt jelenti, hogy annak kizárólag valódi anyagi halmazat esetén lehet helye. Ennek megfelelően a halmazati büntetésre vonatkozó súlyosabb büntetéskiszabási rendelkezések nem alkalmazhatók abban az esetben, ha a terhelt cselekményei törvényi, vagy természetes egységet alkotnak. Kizárt az alkalmazás az alaki halmazatban álló bűncselekmények miatt is, valamint abban az esetben is, ha egymással részben alaki, részben anyagi halmazatban lévő bűncselekményeket kell elbírálni, de azok közül nem állapítható meg legalább három, anyagi halmazatot alkotó, befejezett személy elleni erőszakos bűncselekmény. Emellett kizárt a súlyosabb rendelkezések alkalmazása akkor is, ha a három személy elleni erőszakos bűncselekmény egyike tekintetében a halmazati büntetés kiszabására próbára bocsátás megszüntetése folytán került sor. (Bkv. I. pont)
- [30] A régi Btk. rendelkezéseihez képest további szűkítést jelent, hogy a súlyosabb halmazati büntetés kiszabására kizárólag befejezett bűncselekmények esetén kerülhet sor. Ennek megfelelően akkor, ha a bűnhalmazatban lévő, egyébként különböző időpontban elkövetett személy elleni erőszakos bűncselekmények közül nem állapítható meg három bűncselekmény esetén a befejezettség, a rendelkezés alkalmazása kizárt. Ez akkor is irányadó, ha a három bűncselekmény közül a legmagasabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény kísérletnek minősül. Abban az esetben sem alkalmazhatók a súlyosabb halmazati büntetéskiszabási rendelkezések, ha a súlyosabb bűncselekmény kísérlete magában foglalja egy másik, önmagában is személy elleni erőszakos bűncselekmény minősített befejezett alakzatát. (Bkv. II. pont)
- [31] Az előzőekből is kitűnik, hogy a Btk. jelenleg hatályos rendelkezései a régi Btk.-hoz képest jóval szűkebb körben teszik lehetővé a súlyosabb halmazati büntetés kiszabását. Az Alkotmánybíróság ennek figyelembevételével folytatta le a régi Btk. és a hatályos Btk. kifogásolt rendelkezései tekintetében az alkotmányossági vizsgálatot.
- [32] 3. Az alapvető jogok biztosa 2014 februárjában készült AJB-5138/2013. számú jelentésében részletesen elemezte a „három csapás” szabályait. A Btk. 81. § (4) bekezdésében foglalt halmazati három csapással összefüggésben a jogbiztonság és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét állapította meg, ezért szükségesnek találta a jogszabály Alaptörvénynek megfelelő tartalmú módosítását. (<http://goo.gl/OhgcMF>)
- [33] 4. A bűncselekménnyé nyilvánításnál és a büntetési rendszer kialakításánál a törvényhozó szabadsága széles körben érvényesül. Bizonyos bűnelkövetői csoportok külön kezelése, súlyosabb megbüntetésük elvi lehetőségének biztosítása büntetőpolitikai kérdés. Az Alkotmánybíróságnak nem feladata a büntetőpolitikai célok, követelmények helyességéről és indokairól, így különösen azok célszerűségéről és hatékonyságáról dönteni, azt azonban vizsgálhatja, hogy a büntetéskiszabás rendjével kapcsolatos szabályok megállapítására vonatkozó diszkrecionális jogával összefüggésben a jogalkotó mérlegelési jogának gyakorlása során nem került-e ellentétbe az Alaptörvény valamely rendelkezésével.

- [34] Az Alkotmánybíróságnak tehát arra van jogosítványa, hogy a büntetőpolitikát az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései alapján vizsgálja meg, ennek során pedig különös tekintettel legyen az alapvető jogok védelmének alkotmányos büntetőjogi garanciáira. Alkotmányjogilag az nem kérdőjelezhető meg, hogy egy adott büntetőjogi szankció alkalmas-e a büntetőpolitikai célok elérésére, de a szankció alkalmazás jogszabályi feltételeinek alkotmányossága vizsgálható.
- [35] 5. Az indítványozó bírói tanácsok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben hivatkoztak arra, hogy a Btk. kifogásolt rendelkezése ellentétes a jogállamiságból levezetett jogbiztonság elvével, mert a halmazati büntetésként kötelezően alkalmazandó életfogytiglani szabadságvesztés feltételei nem egyértelműek és nem kiszámíthatóak. Az indítványok alaptörvény-ellenesnek tartják a szabályozást a B) cikk (1) bekezdése alapján az okból kifolyólag is, hogy a kötelező életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása nem teszi lehetővé a büntetéskiszabási szempontok vizsgálatát és érvényesülését, amely ellentétes a jogbiztonság követelményéből fakadó azon elvvel, miszerint a büntetőjog egésze, ezen belül a büntetéskiszabás rendszere nem lehet ellentétes önmagával.
- [36] Az Alkotmánybíróság a régi Btk. 85. § (4) bekezdésének, valamint a Btk. 81. § (4) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata során a szabályozást két szempontból vetette össze a B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonsági kritériumokkal. Egyrészt azt vizsgálta, hogy mennyiben kiszámítható és előrelátható a régi Btk. 85. § (4) bekezdésében, valamint a Btk. 81. § (4) bekezdésében meghatározott büntetőjogi jogkövetkezmény alkalmazása (Indokolás [43]–[54]), másrészt azt, hogy az életfogytiglani szabadságvesztés kötelező alkalmazása mennyiben egyeztethető össze a jogállami büntetési rendszerrel kapcsolatos alkotmányossági/alaptörvényi kritériumokkal (Indokolás [55]–[64]).
- [37] Az Alkotmánybíróság Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontjára tekintettel úgy foglalt állást, hogy „az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény jogbiztonságra vonatkozó B) cikk (1) bekezdésének és az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális megfelelése, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján arra jutott, hogy a büntető jogszabályok alkotmányosságára vonatkozó korábbi megállapításai alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükséges azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése.
- [38] 5.1. Az Alkotmánybíróság először röviden áttekintette a hatályos büntetési rendszer általános jellemzőit, a büntetés célját, valamint a szankciók meghatározásának módját.
- [39] Az állami büntetőhatalom monopóliumból egyértelműen következik a társadalmilag káros cselekményekkel szembeni büntetőjogi kontrollrendszer megteremtésének, a büntető igény érvényesítésének, a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás alkotmányos feltételek szerinti működtetésének kötelezettsége. Ez az alkotmányos kötelezettség indokolja, hogy az állami büntetőhatalmat gyakorló szervek hatékony eszközöket kapjanak feladataik teljesítéséhez, még akkor is, ha ezek az eszközök lényegüket tekintve súlyosan jogkorlátozók. {61/1992. (XI. 20.) AB határozat, ABH 1992, 280, 281.; 31/1998. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1998, 240, 247.; 13/2002. (III. 20.) AB határozat; legutóbb: 3025/2014. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [58]}.
- [40] A büntetőjogi szankciók az állampolgárok alapvető jogainak legsúlyosabb korlátozását jelentik, ezért különösen fontos, hogy a büntetőjogi jogkövetkezményeket megfelelő garanciák mellett lehessen alkalmazni. Az egyik legfontosabb garancia, hogy a jogkövetkezményeket kizárólag a törvényalkotó határozhatja meg, a konkrét esetben történő alkalmazás esetén a kompetencia azonban megoszlik a jogalkotó és a jogalkalmazó között.
- [41] Ennek a feladatmegosztásnak történetileg többféle megoldása alakult ki. Az abszolúte határozott szankciórendszer esetében, amely a büntetőjog korai szakaszaiban volt jellemző, a bíróságnak a szankciót mérlegelés nélkül, kötelezően kellett alkalmaznia. Ennek a rendszernek az volt a legnagyobb hátránya, hogy egyáltalán nem tette lehetővé az egyéniesítést. Az abszolúte határozott szankciórendszer ellenpontja az abszolúte határozatlan szankciórendszer, amelyben a törvény pusztán annyit írt elő, hogy az adott magatartás büntetendő, és a bíró szabadon választhatta meg a büntetőjogi szankció nemét és mértékét. Ez a rendszer teljes mértékben lehetővé teszi az egyéniesítést, azonban a jogalkalmazás túlzottan tág mérlegelése lehetőséget ad az önkényre és a jogbizonytalanságra. A jogalkotó és a jogalkalmazó közötti feladatmegosztás jelenik meg a relatíve határozott és határozatlan szankciórendszerben.

A relatíve határozott szankciórendszerben a törvényalkotó meghatározza a vonatkozó büntetőjogi szankció nemét, valamint mértékének alsó és felső határát, és ezen tételkereten belül a jogalkalmazó feladata lesz – az eset körülményeihez, az elkövető személyiségéhez igazodó – konkrét jogkövetkezmény kiszabása. A relatíve határozatlan rendszerben a jogalkotó az alkalmazandó szankciót, és mértékének vagy az alsó, vagy a felső határát határozza meg. (A magyar jog relatíve határozatlan szankciókat az intézkedések körében ismer, ilyen például a kényszergyógykezelés.) A hatályos Btk. büntetőjogi jogkövetkezményeinek rendszere a relatíve határozott modellnek felel meg, amelyben a törvényi keretek megteremtik az elbírálás során az egyéniesítés lehetőségét.

- [42] Az egyes bűncselekmények természetéhez és súlyához igazodó büntetési rendszer és a büntetéskiszabás normatív előírásai együttesen szolgálják a jogállami büntetés funkcióját, a társadalom védelmét, a szankcióval történő arányos és megérdemelt viszonzást, valamint a speciális és a generális prevenciót. (1214/B/1990. AB határozat, ABH 1995, 571, 577.) A büntetés kiszabása során figyelembe kell venni a bűnelkövető személyi körülményeit, többek között az elkövető előéletét, a bűnismérlést, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményeket. A büntetőjog az elkövetés tekintetében különös, felelősségfokozó jelentőséget tulajdonít az ismételt elkövetésnek.
- [43] 5.2. Az Alkotmánybíróság a Btk. és a régi Btk. kifogásolt rendelkezéseivel kapcsolatban először azt vizsgálta, hogy a Btk. 81. § (4) bekezdésében, valamint a régi Btk. 85. § (4) bekezdésében foglalt büntetéskiszabási rendelkezés alkalmazásának feltételei megfelelnek-e a jogállamiság részét képező jogbiztonság követelményéből fakadó előreláthatóság, kiszámíthatóság kritériumainak.
- [44] Az Alkotmánybíróság már a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában megállapította – és ma is irányadónak tekinti –, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak legyenek. (ABH 1992, 59, 65.) A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága, a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogi normák, jogintézmények egyértelműsége. [38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [84]; 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [13] és [16]; 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]; 24/2013. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [48]].
- [45] A jogbiztonság szempontjából különösen fontosak az olyan jogszabályi rendelkezések, amelyek garantálják, hogy alappal lehessen számítani a törvény előírásainak megfelelő jogalkalmazói magatartásra. A jogbiztonság és az alapjogok védelme ezért megköveteli a büntetéskiszabási rendelkezések részletes és differenciált szabályozását. Mindez nem teljesül akkor, ha a jogszabály megfogalmazása nem egyértelmű, többféle értelmezést tesz lehetővé, amelynek következtében a jogintézmény kiszámítható működése nem biztosítható.
- [46] 5.2.1. A Btk. 81. § (4) bekezdésében, valamint a régi Btk. 85. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezések alkalmazhatóságának alapvető feltétele, hogy a legalább három személy elleni erőszakos bűncselekmény elbírálása egy eljárásban történjen. A Btk. 81. § (4) bekezdése a régi Btk.-tól részben eltérően szabályozza a szigorúbb halmazati szabályok alkalmazhatóságát. Először is szűkíti az elkövetési magatartások körét, ugyanis a szigorúbb szankció alkalmazására legalább három különböző időpontokban elkövetett befejezett személy elleni erőszakos cselekmény együttes elbírálása esetén kerülhet sor. Emellett engedi alkalmazni az általános rész korlátlan enyhítést lehetővé tevő rendelkezéseit is. Ugyan a Btk. hatályos szabályai eltérően határozzák meg a súlyosabb halmazati büntetéskiszabási szabályok alkalmazhatóságát, abban a tekintetben azonban, hogy bűnhalmazatban lévő cselekményekről van szó, így azokat egy eljárásban kell elbírálni, nincs eltérés a jelenlegi és a korábbi szabály között. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a kifogásolt rendelkezések tekintetében nem külön-külön, hanem együttesen folytatta le az Alaptörvénnyel való összhang vizsgálatát.
- [47] Azt, hogy a bűncselekmények elbírálására egy eljárásban vagy külön eljárásokban kerül sor, több tényező befolyásolhatja. Függhet attól, hogy a bűnüldöző hatóságoknak, illetve a bíróságoknak tudomása van-e valamennyi bűncselekmény elkövetéséről, illetve attól is, hogy célszerűnek tartják-e a büntetőeljárásban az ügyek egyesítését. A célszerűségi szemponton alapuló egyesítési szabály azonban nem kötelező jellegű, hanem pusztán lehetőség.
- [48] A Be. szabályai a büntetőeljárás későbbi szakaszában, a rendes jogorvoslatok kapcsán is lehetővé teszik az ügyek utólagos egyesítését, amely megteremtheti a szigorúbb halmazati büntetéskiszabási szabályok alkalmazhatóságát. Amennyiben az elsőfokú bíróságnak – például az egyik ügy befejezése miatt – nem volt módja az ügyek egyesítésére, és a büntetés kiszabása szempontjából az ügyek egyesítése a másodfokú, illetve a harmadfokú eljárásban is indokolt lehet, azt a törvény lehetővé teszi (Be. 265. §, 308. §). A Be. arra az esetre is nyújt megoldást, ha a másod- vagy a harmadfokú eljáró bíróság észleli, hogy a büntetőeljárás korábbi szakaszában nem került sor az ügyek egyesítésére, holott az célszerű lett volna.
- [49] A büntetőeljárás jogerős befejezéséig a Be. megteremti annak a lehetőségét, hogy a három személy elleni erőszakos bűncselekmény egy eljárásban kerüljön elbírálásra, az eljárási szabályok azonban ilyen esetekben sem írják elő

kötelező jelleggel az eljárások egyesítését. Sem a Btk., sem a Be. nem tartalmaz olyan objektív feltétel- vagy szempontrendszert, amely meghatározná vagy iránymutatást jelentene arra vonatkozóan, hogy mikor célszerű az eljárások egyesítése, és ezáltal a Btk. 81. § (4) bekezdésének, illetve a régi Btk. 85. § (4) bekezdésének alkalmazása. Meg kell jegyezni továbbá azt is, hogy a Be. rendkívüli jogorvoslatra vonatkozó rendelkezései már nem teszik lehetővé azt, hogy a cselekmények utóbb egy eljárásban kerüljenek elbírálásra.

- [50] 5.2.2. Összességében tehát az látható, hogy a különböző eljárásjogi helyzet eltérő büntetéskiszabást eredményez azon elkövetők esetében, akik három személy elleni erőszakos bűncselekményt követtek el. A jelenlegi szabályozás sem változtatott azon, hogy az eltérő esetleges eljárásjogi helyzet eltérő büntetéskiszabáshoz vezet. A bűncselekményi kör szűkítése sem oldja meg a cselekmények egy vagy több eljárásban történő elbírálásának esetlegességét, és ezáltal a szigorúbb halmazati szabályok alkalmazhatóságának kiszámíthatatlanságát.
- [51] Ha ugyanis a három személy elleni erőszakos bűncselekmény elbírálására egy eljárásban kerül sor, akkor a büntetést a szigorúbb halmazati büntetéskiszabási rendelkezések szerint kell meghatározni. Ha azonban ugyanezen három bűncselekmény elbírálása nem egy eljárásban történik, és az elkövető valamennyi bűncselekményt a legkorábbi elsőfokú ítélet kihirdetését megelőzően követte el, akkor a büntetést a Btk. által a Különös Részben meghatározott tételkeretek között kell kiszabni az összbüntetésre vonatkozó rendelkezések szerint, amely eltérő büntetéskiszabást fog eredményezni. Az alkalmazott szankciót ezekben az esetekben a halmazati büntetésre vonatkozó általános rendelkezések [Btk. 81. § (1)–(3) bekezdések] szerint kell kiszabni úgy, hogy az összbüntetés tartamának el kell érnie a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés vagy büntetések egyharmad részének összegeként számított tartamot, de az nem haladhatja meg a büntetések együttes tartamát (Btk. 94. §). Összbüntetés esetében tehát nem alkalmazhatók a szigorúbb halmazati büntetéskiszabási rendelkezések, sem a büntetési tétel felső határának kétszerezése, sem az életfogytiglani szabadságvesztés kötelező elrendelése.
- [52] A halmazati és az összbüntetési szabályok összhangjának hiányára, és ezzel összefüggésben a jogbiztonság és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hívja fel a figyelmet az alapvető jogok biztosa hivatkozott AJB-5138/2013. számú jelentése is.
- [53] Ez alapján megállapítható, hogy a legalább három személy elleni erőszakos bűncselekményt elkövetők esetében nem előrelátható, hogy mikor kerülhet sor a szigorúbb halmazati szabályok alkalmazására, köztük az életfogytiglani szabadságvesztés kötelező kiszabására. Ezen elkövetők esetleges eltérő eljárásjogi helyzete megteremti annak a lehetőségét, hogy ne azonos büntetőjogi fenyegetettséggel nézzenek szembe, amely kiszámíthatatlanná, és a címzettek számára előre nem láthatóvá teszi a Btk., valamint a régi Btk. kifogásolt rendelkezésének alkalmazását. A jogszabály ellentmondásossága bírói jogértelmezéssel sem orvosolható megfelelően, ugyanis egymásnak szögesen ellentmondó értelmezést enged meg, amely a jogalkotói céllal sem áll összhangban.
- [54] Az alaptörvény-ellenesség abban áll, hogy a jogalkotó nem teremtette meg maradéktalanul azokat a büntető anyagi jogi, illetve eljárási jogi feltételeket, amelyek lehetővé tennék, hogy – a terheltek eljárási pozíciójától függetlenül, tehát attól függetlenül, hogy a cselekményeiket egy vagy több eljárásban bírálják el – azonosak legyenek a büntetéskiszabási feltételek. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Btk. 81. § (4) bekezdése, valamint a régi Btk. 85. § (4) bekezdése nem felel meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményének.
- [55] 5.3. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a Btk. 81. § (4) bekezdésében, valamint a régi Btk. 85. § (4) bekezdésében foglalt életfogytiglani szabadságvesztés kötelező alkalmazása mennyiben felel meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető, jogállami büntetési rendszerrel kapcsolatos alkotmányossági/ alaptörvényi kritériumoknak.
- [56] A büntetőjog alaptörvényi korlátainak egyik legfontosabb eleme, hogy az egyén védelmet élvez a büntetőjogi eszközök állam általi önkényes felhasználásával szemben. A büntetőjogi szankciók alkalmazhatósága alkotmányos kereteinek szélső értékeit egyrészt az emberi méltósághoz (Alaptörvény II. cikk), a személyi szabadsághoz és biztonsághoz való jog (Alaptörvény IV. cikk), másrészt a kínzásnak, a kegyetlen, embertelen, megalázó bánásmódnak és büntetésnek a tilalma (Alaptörvény III. cikk) jelöli ki. Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése az Alkotmányhoz képest cizellálta a személyi szabadsághoz való jog tartalmát azzal, hogy kifejezetten nem zárja ki a szabadságtól való végleges megfosztás lehetőségét, azonban arra kizárólag szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt, jogerős bírói ítélet alapján, a szükségességi és arányossági kritériumok értelemszerű figyelembevételével kerülhet sor.
- [57] A jogállamiságból, valamint az alapvető jogok lényeges tartalmának korlátozására vonatkozó alkotmányos tilalomból vezethető le, hogy a büntetések és az intézkedések alkalmazásával az állam milyen mértékben avatkozhat be az egyén életébe, korlátozhatja az alapvető jogait és szabadságát. Az Alkotmánybíróságnak ezzel kapcsolatban arra nincs felhatalmazása, hogy a jogalkotó mérlegelési szempontjait felülbírálja mindaddig, amíg

- a szankciórendszer koherenciájának, és ezáltal a jogbiztonságnak a sérelmét nem észleli. A koherens szabályozás alkotmányos célja az állami önkény kizárása.
- [58] 5.3.1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a többszöri bűnelkövetés súlyosabb büntetéssel fenyegetettsége alkotmányos indokokon alapul. A többszöri bűnelkövetés törvényhozói értékelése szükséges, mert ezzel különös jelentőséget tulajdonít a büntetőjogi normák megtartásának. A szigorúbb megítélés emellett azért is indokolt lehet, mert ezzel nyomatékot ad a büntető igazságszolgáltatás működésének.
- [59] A többszöri bűnelkövetés súlyosabb megítélése a büntetőjog hatályos rendszerében megfelel az alkotmányos büntetőjog követelményeinek, a törvényhozónak alkotmányos szabadságában áll a többszörös bűnelkövetést súlyosabban büntetni, azonban a büntetéssel történő jogkorlátozásnak is meg kell felelnie a büntetőjog alkotmányos követelményeinek.
- [60] 5.3.2. Az alkotmányosan elismerhető büntetési célokból nem következik, hogy a törvény a büntetés kiszabása körében ne írhatna elő orientáló jellegű, vagy éppen kötelezően alkalmazandó szabályokat. A hatályos Btk. rendszerében is vannak olyan rendelkezések, amelyek meghatározott feltételek fennállása esetén bizonyos büntetések [pl. kiutasítás [Btk. 59. § (1) bekezdés], közügyektől eltiltás [Btk. 61. § (1) bekezdés]], vagy intézkedések [pl. felfüggesztett szabadságvesztés vagy a próbára bocsátás mellett kötelező pártfogó felügyelet (Btk. 119. §)] kötelező kiszabását írják elő. Ennek azonban egyetlen korlátja van: alkotmányosan igazolható cél érdekében kell történnie, amelynek során tiszteletben kell tartani az Alaptörvényben kifejezetten szereplő büntetőjogi garanciákat, valamint a büntetőjogra irányadó további alapelveket és az alapvető jogokat.
- [61] 5.3.3. A régi Btk. 85. § (4) bekezdése legalább három a törvényben meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetése esetén, meghatározott törvényi feltételek fennállása esetén, a büntetési rendszer legsúlyosabb szankcióját, az életfogytiglani szabadságvesztést rendeli kötelezően alkalmazni. Az életfogytiglani szabadságvesztés kötelező alkalmazásának két esete van, ha a felemelt büntetési tétel felső határa meghaladná a húsz évet, vagy ha a törvény szerint az elkövetett bármely bűncselekmény életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető.
- [62] A Btk. 81. § (4) bekezdése, bár szűkíti az alkalmazhatóság eseteit a legalább három különböző időpontban elkövetett, befejezett személy elleni erőszakos bűncselekmény elkövetésére, módosítja a személy elleni erőszakos bűncselekmények körét, egyes bűncselekmények büntetési tételét, valamint alkalmazhatóvá teszi a korlátlan enyhítés szabályait, nem változtat az életfogytiglani szabadságvesztés büntetés kötelező alkalmazásának esetein. A Btk. támadott rendelkezései a büntetés kötelező alkalmazhatósága szempontjából azonosan kezelik a személy elleni erőszakos bűncselekmények kategóriájába tartozó valamennyi bűncselekményt, holott eltérő tárgyi súlyú büntető törvényi tényállásokról van szó. Az Alkotmánybíróság szerint az életfogytiglani szabadságvesztés kötelező alkalmazása bizonyos esetekben még ezen behatárolt, de eltérő tárgyi súlyú bűncselekményi körben, többszörös elkövetés esetén sem igazolható alkotmányosan. A vizsgált szabályozás ugyanis nem teszi lehetővé, hogy a bíróság minden egyes elkövetett cselekményt a tényleges súlya szerint értékeljen, így nem áll fenn annak a lehetősége, hogy a bíróság a büntetés kiszabásakor a cselekmények súlyának szem előtt tartása mellett megfelelően értékelhesse a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyességét, a bűnösség fokát, az egyéb súlyosító és enyhítő körülményeket, és ezzel megbontja a hatályos szabályok szerinti büntetési rendszer koherens egységét.
- [63] Az elkövetett bűncselekmények súlyához igazodó, a büntetési rendszer alaptörvényi kritériumainak megfelelő differenciált büntetéskiszabást e speciális halmazati szabályok esetében az szolgálta volna, ha a jogalkotó megteremtette volna a jogalkalmazói mérlegelés lehetőségét a határozott ideig tartó, illetve az életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazhatósága között, amely lehetővé tenné az egyéniesített büntetés kiszabását.
- [64] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Btk. 81. § (4) bekezdése második mondata, valamint a régi Btk. 85. § (4) bekezdése második mondata, az életfogytiglani szabadságvesztés büntetés kötelező alkalmazása ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, mert nem felel meg a jogállami büntetési rendszerrel kapcsolatos Alaptörvényből fakadó követelményeknek.
- [65] 5.3.4. Mivel az Alkotmánybíróság a Btk. 81. § (4) bekezdésének, valamint a régi Btk. 85. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján megállapította, a kifogásolt szabályoknak az Alaptörvény hivatkozott további rendelkezéseivel összefüggő tartalmi vizsgálatát mellőzte.
- [66] 6. Az Alkotmánybíróság által megsemmisített jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés főszabály szerint az Abtv. 45. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság megsemmisítéséről szóló határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható, a kihirdetett, de hatályba nem lépett jogszabály pedig nem lép hatályba. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a főszabálytól eltérően is meghatározhatja az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános

- vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja [Abtv. 45. § (4) bekezdés].
- [67] Jelen esetben az Alkotmánybíróság a jogbiztonság követelményének érvényre juttatása érdekében a Btk. 81. § (4) bekezdésének a kihirdetésére visszamenőleges hatályú megsemmisítése mellett döntött. A visszamenőleges hatállyal megsemmisített jogszabályi rendelkezés a keletkezése időpontjára visszahatóan semmis, ami kizárja a jogszabály alkalmazását. A bírói kezdeményezés alapján indult, konkrét normakontrollra irányuló alkotmánybírói eljárás tekintetében mindez azt jelenti, hogy az alkotmánybírói határozat hivatalos lapban való közzétételét követően a felfüggesztett büntetőeljárásokat folytatni kell, érdemben el kell bírálni. Mivel az ex tunc hatályú megsemmisítés jogi konzekvenciáit az ítélező bíró vonja le, ezért e határozat rendelkező részében szükségtelen volt az alkalmazási tilalom kimondása.
- [68] Az Alkotmánybíróság megállapította a régi Btk. 85. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, azért az az Abtv. 45. § (2) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék előtt a 11.B.972/2011. szám alatt folyamatban lévő ügyben, valamint a Fővárosi Ítéletábla előtt a 6.Bf.230/2012. szám alatt folyamatban lévő ügyben nem alkalmazható.
- [69] 7. Az Abtv. 45. § (6) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása alapján jogerős határozattal befejezett büntetőeljárás és szabálysértési eljárás felülvizsgálatát rendeli el, ha az eljárásban alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés semmisségéből a büntetés, illetve az intézkedés csökkentése vagy mellőzése, valamint a büntetőjogi, illetve a szabálysértési felelősség alóli mentesülés vagy annak korlátozása következne.
- [70] Mivel az Alkotmánybíróság megállapította a Btk. 81. § (4) bekezdésének, valamint a régi Btk. 85. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, ezért elrendelte az alaptörvény-ellenesnek minősített jogszabályi rendelkezések alkalmazásával lefolytatott jogerősen lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatát.
- [71] 8. Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség megállapítására tekintettel az Abtv. 44. § (1) bekezdése alapján elrendelte határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét.

Budapest, 2014. július 7.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovich Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: III/491/2013.

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

- [72] A határozat rendelkező részével és annak indoklásával az alábbiakra tekintettel nem értek egyet.
- [73] Elfogadom, hogy a szigorúbb halmazati szabályok alkalmazhatóságának kiszámíthatatlansága olyan jogbiztonsági probléma, amelyet a jogalkotónak ki kell küszöbölnie az alapjogi sérelmek elkerülése érdekében. A jogalkotó ugyanis nem teremtette meg maradéktalanul azokat a jogszabályi feltételeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy valamennyi eljárásban azonosak legyenek a büntetékiszabás törvényi követelményei. Ezáltal valójában olyan helyzet jött létre, amely alkotmányellenesnek tekinthető, mivel – attól függően, hogy a terheltek cselekményeit egy vagy több eljárásban bírálják el – a címzettek számára eredményét tekintve nem előrelátható, eltérő büntetőjogi fenyegetettséget jelent.
- [74] A halmazati és összbüntetések teljes körű összhangjának megteremtése azonban nem olyan súlyú jogalkotói mulasztás, ami a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 81. § (4) bekezdésének visszamenőleges hatályú megsemmisítését indokolná. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróság határozatának – a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértés megállapításával, annak kizárólag a kiszámíthatatlan és előre nem látható jogkövetkezményekre alapításával, illetőleg megindoklásával – fel kellett volna hívnia a jogalkotót arra, hogy az ott meghatározott határidőn belül szüntesse meg a halmazati és összbüntetés összhangjának hiányát, teremtse meg az azonos büntetékiszabás törvényi feltételeit.

Budapest, 2014. július 7.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

- [75] A különvéleményhez csatlakozom.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

VII. A Kúria határozatai

A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5016/2014/5. számú határozata

Az ügy száma: Köf.5016/2014/5.

A tanács tagja: dr. Kalas Tibor a tanács elnöke; dr. Balogh Zsolt előadó bíró; dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó bíró

Az indítványozó: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

Az érintett önkormányzat: Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat (Budapest, Bocskai utca 1–3.)

Az ügy tárgya: a világos normatartalom követelményének érvényesítése helyi építési szabályzatban és szabályozási tervben

Rendelkező rész

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

- megállapítja, hogy a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testületének a Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 11/2008. (V. 15.) önkormányzati rendelet 3/24A. továbbá 3/25B. melléklete törvénysértő, ezért e rendelkezéseket megsemmisíti;
- megállapítja, hogy a Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testületének a Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 11/2008. (V. 15.) ÖK rendelet 3/24A. továbbá 3/25B. melléklete a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő 10.K.28.511/2013. számú ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben nem alkalmazható;
- elrendeli határozatának Magyar Közlönyben való közzétételét, a megsemmisített önkormányzati rendeleti rendelkezés a határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételét követő napon veszti hatályát;
- elrendeli, hogy határozatát – a Magyar Közlönyben való közzétételt követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon hirdessék ki.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.28.511/2013/41. számú ügyben eljáró bírója (a továbbiakban: indítványozó) előadta, hogy a Budapest Főváros Kormányhivatala Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Igazgatósága 2011. augusztus 29-ei határozatával – az alperesi beavatkozó építető kérelmére – engedélyt adott Budapest XV. kerület Régifóti út–Felsőkert út sarok, 98083/54 hrsz.-ú ingatlanra tervezett közforgalmú üzemanyagtöltő-állomás létesítésére. A létesítés ellen Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzata fellebbezett. A fellebbezés folytán eljáró Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal alperes a határozatot csak annyiban változtatta meg, hogy a szakhatósági állásfoglalást a rendelkező részbe építette be. A másodfokú eljárás során a Budapest Főváros Polgármesteri Hivatal Városépítési Főosztályától beszerzett tájékoztatás szerint az adott ingatlan övezeti besorolása KL-KT jelű, így azon létesíthető üzemanyagtöltő-állomás.
2. A felperesi önkormányzat a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Előadta, hogy Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 11/2008. (V. 15.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: KVSZ) 3/24A. és 3/25B. számú melléklete szerinti övezeti besorolás KV-EN/XV jelű, ez alapján az adott ingatlanon üzemanyagtöltő állomás nem helyezhető el.
3. A KVSZ és annak mellékletei az 1. szám alatti kiegészítő rendelkezéseket, az 1. számú mellékletként jegyzett övezeti módosítást, és a 2. számú mellékletként a KSZT-t is tartalmazza egységes szerkezetben.

4. Mivel az övezeti besorolás tekintetében a szabályozás vitatható volt, a bíróság független igazságügyi szakértőt rendelt ki (a felek által előterjesztett közös indítvány alapján). Az igazságügyi szakértő megállapítása szerint rendkívül ellentmondásos az adott telek környezetében a KSZT területi hatálya, a telek határait a KSZT nem tartalmazza, így a telek egészére vonatkozóan rendelkezni nem tud.

Az indítvány és az érintett önkormányzat állásfoglalása

5. Az indítványozó bíróság – megfontolva az alperesi beavatkozó ez irányú kezdeményezését – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 48. § (3) bekezdése és a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/C. § (1) bekezdése alapján a per tárgyalását felfüggesztette és a Kúria eljárását kezdeményezte a KVSZ 3/24A. és 3/25B. melléklete törvényellenességének vizsgálatára. Az indítvány tartalma szerint a KVSZ vizsgált rendelkezései ellentétben állnak a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (1) bekezdésében foglalt világos és érthető normatartalom törvényi követelményével. Ellentétesek továbbá az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 12. § (5)–(6) bekezdésével, valamint a 14. § (3) és (6) bekezdésével és az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: az OTÉK) 4. § (4) bekezdésével. Az Étv. 12. § (5) bekezdése – többek között – előírja, hogy a szabályozási tervnek tartalmaznia kell a bel- és külterület lehatárolását, a beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területek, építési övezetek lehatárolását, az egyes területrészekben belül a közterületek és egyéb területek elkülönítését. Az Étv. 12. § (6) bekezdés értelmében a helyi építési szabályzatot és a hozzá kapcsolódó szabályozási tervet együtt kell alkalmazni. Hivatkozott arra is, hogy az Étv. 14. § (3) és (6) bekezdései alapján a fővárosi kerületi önkormányzatnak a fővárosi építési keretszabályzat keretein belül kell megalkotnia a kerületi építési szabályzatát, továbbá az OTÉK 4. § (4) bekezdésére, amelynek értelmében a szabályozási terv jóváhagyandó munkarészeit az ingatlan-nyilvántartási térkép másolatának felhasználásával kell elkészíteni. Ezen követelményeknek a KVSZ vizsgálni kért szabályozása nem felel meg.
6. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Bszi. 52. §-a alapján az indítványt megküldte az érintett önkormányzatnak állásfoglalás beszerzése céljából. Az érintett önkormányzat előadta, hogy a KVSZ-t az Étv. garanciális szabályainak megtartásával alkották meg, a véleményeztetési eljárás során a perben felmerült törvényellenesség nem merült fel, azt egyik véleményező fél sem kifogásolta. Előadta, hogy a Fővárosi Szabályozási Keretterv módosítása a 36/2006. Főv. Kgy. rendelettel történt, a KVSZ ennek megfelelően határozta meg a belterülethatárt és a keretövezeteket. Az önkormányzatnak a KVSZ megalkotása során nem volt hatásköre a belterületi határ meghatározására, a terv a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően az állami adatalapok felhasználásával készült, ami a terven feltüntetésre került. Kifejtette, hogy a vitatott 3/25B. számú térképi melléklet a szabályozási terület helyrajzi számokkal meghatározott szöveges lehatárolásán kívül eső területen csak egy szabályozási vonalat tüntet fel.

Az érintett önkormányzat állásfoglalása szerint a KVSZ nem ütközik más jogszabályba.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa döntésének indokolása

7. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köf.5.047/2013/3. számú döntésében – a hatásköre értelmezésnek keretében – rámutatott, hogy az Alaptörvény hatálybalépésével a bíróság (a Kúria) is ellát normakontroll feladatot. Az alkotmányos feladatmegosztás ezen új rendszerében a Kúria – a normakontroll keretében – az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálatát végzi, önálló törvényértelmezés útján. A Kúria normakontroll eljárása során fennállónak tekinti hatáskörét a normába foglalt egyedi döntések törvényességi vizsgálatára is [szemben az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatával, lásd pl. a 17/1997. (II. 28.) AB határozatot]. Az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés c) pontjába foglalt hatáskör, azaz az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálata kiterjed az önkormányzati rendeletbe és azok mellékleteibe foglalt valamennyi rendelkezés vizsgálatára, függetlenül attól, hogy azok normatív vagy – tartalmában – egyedi döntést tartalmaznak. Ha nem így lenne, akkor a törvényességi vizsgálat – és egyben mindenfajta bírói felülvizsgálat – alól kikerülnének a rendeletbe foglalt egyedi döntések. Mindez – azon túl, hogy jogorvoslati problémákat is felvet – az önkormányzati működés törvényességi vizsgálatával kapcsolatos bírósági feladatokról is idegen lenne.

8. A fentiekre tekintettel a Kúria a KVSZ 3/24A. továbbá 3/25B. mellékletét – a bírói kezdeményezés alapján szolgáló per tárgyát képező 98083/54. számú ingatlanra vonatkozó övezeti besorolás kapcsán – érdemben vizsgálta.
9. A per során megállapítást nyert, hogy Budapest Főváros Polgármesteri Hivatal Városépítési Főosztályának 2011. október 17. napján kelt, a másodfokú hatósághoz címzett tájékoztatása szerint az adott ingatlan KL-KT jelű közlekedési célú közterület keretövezetbe tartozik, azon üzemanyagtöltő-állomás elhelyezhető. A fenti hatóság a bíróság megkeresésére 2012. október 26-án kelt válaszában a Fővárosi Szabályozási Kereterről szóló 46/1998. (X. 15.) Főv. Kgy. rendeletre utalt. Ezzel ellentétesen Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzata szerint a KVSZ 25/B mellékletében szereplő tervlapon meghatározott vonal érinti ugyan a tárgyi ingatlant, de annak övezeti besorolását nem változtat meg, véleménye szerint ezt bizonyítja a KVSZ 24/A melléklete, amely a 25/B számú szabályozási tervlap előírásait és annak területi lehatárolását tartalmazza. Az érintett önkormányzat szerint az ingatlan továbbra is a KV-EN/XV jelű energiatermelő átalakító telephelyek övezetben helyezkedik el, azon üzemanyagtöltő-állomás nem létesíthető. Véleménye szerint az új KVSZ a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően az állami tervlapok felhasználásával került elfogadásra, a vitatott 3/25B. számú térképi melléklet a szabályozási terület helyrajzi számokkal meghatározott szöveges lehatárolásán kívül eső területen csak egy szabályozási vonalat tüntet fel.
10. Az ügyben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye szerint ellentmondásos a tárgyi telek környezetében a KSZT területi hatálya. Mivel a tárgyi telek határait a KSZT nem tartalmazza (a KSZT hatálya a teleknek csak egy részére, a közterületek szabályozási vonalain belüli területre terjed ki), így a telek egésze vonatkozásában az övezeti besorolás nem dönthető el. A telek szabályozással nem érintett KL-KT/XV jelű övezetén kívüli területre övezetet nem állapít meg.
11. A fentieket figyelembe véve megállapítható, hogy a KSZT vizsgálni kért rendelkezéseinek alkalmazását tekintve több forrás alapján is felmerült, hogy míg az adott ingatlan építési övezetét az övezeti tervlap KV-EN energiaszolgáltató építési övezetként határozza meg, addig a KSZT 3/25B. tervlapján KL-KT/XV közlekedési övezetben található, azaz a KSZT-ben található övezeti jelölés eltér az övezeti tervlapétól, a tárgyi ingatlan teljes területére vonatkozó hatályos KSZT nincs. Mivel a KVSZ területi hatálya eltérően értelmezhető, ezáltal nem határozható meg a kérdéses ingatlan övezeti besorolása.
12. Az indítványt benyújtó bíró által hivatkozott, Jat. 2. § (1) bekezdése szerint a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie. A Kúria szerint jelen ügyben egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalom a KSZT tárgyi ingatlant is érintő szabályozási körében nem állapítható meg. A világos, érthető és mindenki számára értelmezhető normatartalommal kapcsolatban az Alkotmánybíróság is számos határozatot hozott. Ezek szerint a jogbiztonság megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon [először 11/1992. (III. 5.) AB határozat], nem fogadható el az a szabály, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható [42/1997. (VII. 1.) AB határozat]. Jelen ügyben – a bírói kezdeményezés alapján – nyilvánvaló, hogy jogszabály-értelmezéssel a szabályozás hiányossága, illetve a szabályozással kapcsolatos ellentmondás nem oldható fel.
13. A Jat. 2.§ (1) bekezdésében meghatározott normatartalommal szembeni elvárás szigorúbban értelmezendő, amikor a vizsgálni kért szabályozás valamely alapjog érvényesülésével kapcsolatos. Jelen ügyben az adott ingatlan az engedélyes tulajdona, a telek övezeti határának megfelelő megosztása az építési engedély kiadásának feltétele, egyébként a telek nem minősül kialakított építési teleknek. Tehát a normatartalom egyértelműsége a tulajdonhoz való jog részjogosítványait (használat, hasznosítás, rendelkezés) is érinti.
14. A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a KVSZ bírói kezdeményezéssel támadott 3/24A. továbbá 3/25B. melléklete sérti a Jat. 2. § (1) bekezdését, ezért azt a Bszi. 55. § (2) bekezdés a) pontja alapján megsemmisítette.
15. Az indítványozó a törvényellenesség megállapítása körében hivatkozott még az Étv. 12. § (5)–(6) bekezdésének a 14. § (3) és (6) bekezdésének és az OTÉK 4. § (4) bekezdésének sérelmére. Mivel a Kúria a KVSZ vizsgálni kért szabályai törvényellenességét a Jat. 2. § (1) bekezdésének sérelme alapján megállapította, ezért az indítványozó további felvetéseit érdemben nem vizsgálta.

A döntés elvi tartalma

16. A Kúria Önkormányzati Tanácsának hatásköre kiterjed önkormányzati rendeletbe foglalt egyedi döntés vizsgálatára is.
17. Törvényellenes az a helyi építési szabályzat és szabályozási terv, amely alapján az eljáró hatóságok és a bíróság sem tudja egyértelműen eldönteni egy adott telek övezeti besorolását.

Alkalmazott jogszabályok

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (1) bekezdése; Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 11/2008. (V. 15.) önkormányzati rendelet

Záró rész

18. A Magyar Közlönyben és az önkormányzati rendelettel azonos módon való közzététel elrendelésére a Bszi. 57. §-a folytán alkalmazandó Bszi. 55. § (2) bekezdés b) és c) pontja alapján került sor.
19. A döntés elleni jogorvoslatot a Bszi. 49. §-a zárja ki.

Budapest, 2014. június 17.

Dr. Kalas Tibor s. k. a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt s. k. előadó bíró, Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k. bíró

A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5018/2014/6. számú határozata

Az ügy száma: Köf.5018/2014/6.

A tanács tagja: dr. Kalas Tibor a tanács elnöke; dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó előadó bíró; dr. Balogh Zsolt bíró

Az indítványozó: Pesti Központi Kerületi Bíróság (Budapest, Markó u. 25.)

Az indítványozó képviselője: –

Az érintett önkormányzat: Budapest Főváros Önkormányzata (Budapest, Városház u. 9–11.)

Az ügy tárgya: jogalkotási kötelezettség elmulasztása

Rendelkező rész

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

- megállapítja, hogy a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályairól szóló 30/2010. (VI. 4.) Főv. Kgy. rendelet 48. § (3) bekezdésének „számított 5 naptári napon belül” szövegrésze, valamint utolsó mondata a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 15/D. § (4) bekezdésébe, valamint 48. § (5) bekezdés e) pontjába ütközően törvénysértő volt;
- a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályairól szóló 30/2010. (VI. 4.) Főv. Kgy. rendelet 48. § (3) bekezdése a Pesti Központi Kerületi Bíróság 31.G.305.729/2013. számú perében, valamint valamennyi, a törvénysértés megállapításának időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő perben az alábbi szöveggel alkalmazható:
„48. § (3) Amennyiben a gépjármű üzemben tartója az ellenőrzés időpontjában érvényes parkolójeggyel rendelkezett, de azt nem jelen rendelet előírásai szerint helyezte el, vagy a parkolójegy (vagy a mobiltelefonos parkolási díjfizetés) érvényességének kezdő időpontja és az ellenőrzés időpontja között nem telt el 5 percnél hosszabb idő, az ellenőrzés napjától a parkolászüzemeltető ügyfélszolgálati irodájában a parkolójegy bemutatható (vagy a mobiltelefonos parkolási díjfizetés igazolható). Amennyiben a bemutatott parkolójegy (vagy a mobiltelefonos parkolási díjfizetési igazolás) jelen bekezdésben foglaltaknak megfelel, a parkolászüzemeltető a várakozási díj és pótdíj tartozást törli a nyilvántartásból.”

- elrendeli határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét;
- elrendeli, hogy a határozat közzétételére – a Magyar Közlönyben való közzétételt követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon kerüljön sor.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

1. Az MKB Zrt. és az ER-PARK Kft. között parkolási szerződés jött létre. A parkolásüzemeltető ER-PARK Kft. fizetési meghagyás kibocsátásával indult, de perré alakult eljárásban állította, hogy az MKB Zrt. a tulajdonában és üzemben tartásában álló gépjárművel jogosulatlanul parkolt, azaz határidőben nem igazolta azt, hogy a hatályos szabályozás szerinti díjfizetési kötelezettségének eleget tett volna.
2. A perben eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság 31.G. tanácsa a per tárgyalásának felfüggesztése mellett a Kúria előtt a perben alkalmazandó önkormányzati rendelet felülvizsgálatára vonatkozó nemperes eljárást kezdeményezett.

Az indítvány és az érintett önkormányzat állásfoglalása

3. Az indítvány értelmében a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 30/2010. (VI. 4.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Kgyr.) 48. § (3) bekezdése a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 198. §-ába, 201. §-ába, a 277. §-ába és a 246. § (1) bekezdésébe ütközött.
4. Az indítványozó indokolása értelmében a Kgyr. támadott rendelkezése – a teljesítés igazolásának ötnapos határidőhöz kötése, a teljesítésigazolás lehetőségének további korlátozása, a teljesítésigazoláshoz kapcsolódó határidők eltelte esetén a parkolási díj és kötbér követelés feléléde, valamint a mellékkötelezettség nem teljesítése esetére a főkövetelés ismételt teljesítésének követelhetősége – ellentétes a polgári jogi szerződés Ptk.-beli szabályaival.
5. A Kúria a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 52. §-a alapján 30 napos határidő tűzésével az indítványt megküldte az érintett önkormányzatnak állásfoglalás benyújtása céljából.
6. Az érintett önkormányzat állásfoglalásában megalapozatlannak ítélte a indítványt és kérte annak elutasítását. Kifejtette, hogy a Kgyr. megalkotására a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) és a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) hatalmazta fel. Következésképpen a Kgyr. az Ötv. és a Kkt. rendelkezései által megállapított keretek között szabályozza a nyugvó közlekedéssel összefüggő valamennyi kérdést. Álláspontja értelmében a jogkövetkezmények alóli mentesülés szabályai nem tehetik működésképtelenné a parkolási rendszert, nem legalizálhatják a díjfizetés megkerülését. A parkolási események tömeges számára tekintettel a mentesítés kereteinek szabályozása is erős korlátokat indokol. Ennek az igénynek felel meg az öt munkanapos jogvesztő igazolási szabály, illetve a díjfizetési hajlandóságot elősegítő havi igazolási lehetőség korlátozása.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa döntésének indokolása

7. Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja a rendeletalkotási jogkört a települési önkormányzatok alkotmányos jogköreként fogalmazza meg. A jogalkotói jogkör az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése értelmében eredeti, illetve származékos eredetű lehet: „[f]eladatkerében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot”. Az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése szerint „[a]z önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes.”
8. A Kúria megállapította, hogy a Kgyr. támadott rendelkezése elfogadásától a 9/2014. (II. 13.) Főv. Kgy. rendelet 3. §-ával történő módosításáig, 2014. III. 16-ig volt hatályban, azaz a kúriai eljárás idején a Kgyr. 48. § (3) bekezdése már nem volt hatályban. A Bszi. 56. § (5) bekezdése értelmében azonban bírói

- kezdeményezés esetében az önkormányzati norma hatályvesztése a törvényességi felülvizsgálatnak nem akadály.
9. A Kgyr. támadott rendelkezésének elfogadása idején hatályos Ötv. 8. § (1) bekezdése, 9. § (5) bekezdése, a közterületen közúti várakozást (parkolást) közszolgáltatásnak minősítette. A fővárosra vonatkozólag az Ötv. 63/A. § q) pontja értelmében „[a] fővárosi önkormányzat feladat- és hatásköre (...) külön törvény felhatalmazása alapján rendeletében szabályozza a főváros várakozási (parkolási) és parkolásgazdálkodási rendszerét, a kiemelten védett és védett várakozási (parkolási) övezeteket, és az alkalmazható várakozási díjak megállapítását.”
 10. Az Ötv.-ben rögzített kötelezettség egyebekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.) 16/A. §-a szerinti is terheli a települési önkormányzatokat: „[a] helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületeken közúti járművel történő várakozási (parkolási) közszolgáltatást a helyi önkormányzat, vagy kizárólag ezen közszolgáltatási feladat ellátására alapított költségvetési szerv, 100%-os önkormányzati tulajdonban álló, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, vagy e gazdasági társaság 100%-os tulajdonában álló jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, illetve önkormányzati társulás láthatja el külön törvényben szabályozottak szerint.”
 11. Mindebből következőleg megállapítható, hogy a parkolás közszolgáltatás, amelynek biztosítása az érintett önkormányzat törvényben rögzített kötelezettsége.
 12. A parkolással kapcsolatos szabályozás alkotmányosan elfogadható alapjainak kialakításában az Alkotmánybíróság gyakorlata döntő szerepet kapott.
 13. Az Alkotmánybíróság 109/2009. (XI. 18.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) megállapította a Kkt. korábbi 15. § (3) bekezdésének, az Ötv. korábbi 63/A. § h) pontjának, valamint a 24/2009. (V. 11.) Föv. Kgy. rendelet alkotmányellenességét.
 14. A testület döntése értelmében a parkolással közigazgatási jogviszony jön létre a véges javakkal gazdálkodó közútkezelő, azaz a tulajdonos önkormányzat képviselő testülete és a közlekedő között. Ugyanakkor a közút kezelő tulajdonosi helyzete nem teszi eleve alkotmányellenessé a nyugvó közlekedés [1068/B/2005. AB határozat, ABH 2008, 3174, 3176.] szerződéses viszonykenti kezelését sem. Ez utóbbi okfejtés tűnik ki a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatainak [az azóta hatályon kívül helyezett 2/2005. KPJE és a jelenleg is alkalmazandó 2/2006. PJE] indoklásából is.
 15. A közutak közlekedési célú használatának szabályait a Kkt. rendezte, amelynek 15. § (3) bekezdése felhatalmazta a közút kezelőjét a közút területén vagy a közút területén kívüli közterületen létesített, illetőleg kijelölt várakozóhelyen díj és pótdíj szedésére. Az önkormányzat képviselő testülete, mint a közút kezelője tehát a nyugvó közlekedés feltételeit a Kkt. felhatalmazása alapján elfogadott rendeletben állapíthatta meg.
 16. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban – a KPJE-ben és a PJE-ben foglaltakkal egyezően – megállapította, hogy amennyiben a törvényalkotó a parkolást közszolgáltatásnak tekinti, amelyet a közút kezelője szerződéses keretek között nyújt a közlekedőknek, abban az esetben az önkormányzati rendelet lényegében e szerződés feltételeit határozza meg. A személyek vagyoni viszonyait ugyanakkora a Ptk. szabályozza. Ezért az önkormányzati rendelet azon túl, hogy nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal, a szerződéses viszonyok tekintetében a Ptk. 685. § a) pontja értelmében csak abban az esetben tekinthető jogszabálynak, amennyiben törvényi felhatalmazás alapján és annak keretei között alkotja azt meg az önkormányzat képviselő testülete. Így a Ptk. 226. § (1) bekezdésének megfelelően, a szerződés egyes tartalmi elemeit csak olyan önkormányzati rendelet (jogszabály) határozhatja meg, amely törvényi felhatalmazás alapján és a törvényi felhatalmazás adta keretek között szabályoz.
 17. Az Abh. a jövőre nézve és a jogalkotásra határidő tűzésével megsemmisítette a Kkt. és az Ötv. parkolási díj és pótdíj szedésének elrendelésére felhatalmazó törvényi rendelkezéseket.
 18. A megsemmisítés okát a törvényi rendelkezések hiányosságaiban jelölte meg. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis a magánjogi keretek között nyújtott közszolgáltatások esetében a törvényi szabályozás a szükséges felhatalmazó jellegén túl garanciális jelentőségű is. Az önkormányzat a magánjogi keretek között nyújtott közszolgáltatás biztosítása tekintetében kettős feladatot lát el: helyi közhatalomként rendeletében szabályozza a közszolgáltatás nyújtásának és igénybevételének feltételeit, ugyanakkor gazdasági érdeke fűződik e feltételrendszer kialakításához. A magánjogi viszonyok között jellemző szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyensúlyának biztosíthatósága, illetve a szolgáltatást szükségképpen igénybe vevő, kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók érdekeit a semleges törvényalkotó által megszabott törvényi keretek biztosíthatják csupán. Ezért az Abh. értelmében törvénynek kell szabályoznia nem csak

a szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződés ellenszolgáltatásra vonatkozó elemét, de e szerződéses viszony lényeges elemén túl a közfeladat gazdája (a Kkt. alapján a közútkezelő önkormányzat képviselő testülete) és a szolgáltatást nyújtó, adott esetben gazdasági társaság közötti szerződéses viszony lényeges elemeit is. Ebben a törvényi keretben alkothat végrehajtási jellegű rendeletet az önkormányzat [az Abh. összefoglalását tartalmazza a későbbiekben elfogadott több alkotmánybírósági döntés is, elsőként a 137/2010. (VII. 8.) AB határozat. ABH 2010.]

19. Az Abh.-ban foglaltak törvényi konzekvenciáit vonta le az Országgyűlés a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVI. törvényben, és a közterületi parkolás jogi feltételeinek megteremtése érdekében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény, valamint a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló 2010. évi XLVII. törvényben.
20. A Kkt. 2010-ben módosított és a Kgyr. törvényi alapját képező szabályainak „előtörténetéből” a Kúria megállapította, hogy a parkolással kapcsolatos közszolgáltatási szerződéses viszony törvényi alapja az Ötv. – hatályos szabályként a Mötv. – és a Kkt. E két törvény és az általuk meghatározott keretek között megalkotott önkormányzati rendelet adja a parkolásüzemeltető és a közszolgáltatást igénybe vevő közötti szerződés tartalmi elemeit. A Ptk. mint a személyek közötti vagyoni viszonyokat szabályozó törvény a közszolgáltatási szerződéses jogviszonyok tartalmának megítélése szempontjából csupán szubszidiárius jellegű. Következésképpen a Kgyr. támadott rendelkezésének törvényességét vizsgálva referenciaként nem a Ptk., hanem a Kkt. szabályai szolgálnak.
21. Az önkormányzatokat – az érintett önkormányzattal együttesen – a Kkt. 48. § (5) bekezdése hatalmazza fel a rendeletalkotásra. A rendeletalkotás kereteit részben a felhatalmazás kifejezett rendelkezései, részben pedig a Kkt. 15/A. és 15/E. §-ai együttesen jelölik ki.
22. A Kkt. 48. § (5) bekezdése értelmében „[f]elhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete – fővárosban a fővárosi közgyűlés – hogy rendeletben állapítsa meg a várakozási területek tekintetében
 - a) az egyes díjköteles várakozási területeket, valamint azok kategóriáját,
 - b) várakozási területenként vagy kategóriánként a díjköteles várakozási időszakot,
 - c) a fizetendő várakozási díj mértékét,
 - d) a díjköteles várakozás megengedett leghosszabb időtartamát,
 - e) a díjfizetés alól mentesítettek, valamint a kedvezményes várakozásra jogosultak körét, a kedvezményes várakozási díj mértékét, azzal, hogy a kedvezményes várakozásra jogosultak körének bővítésére a kerületi képviselő-testület jogosult.”
23. A Kkt. 15/C. §-a rendezi a jogosulatlan parkolás tényállását [15/C. § (1) bekezdés], valamint a várakozási díjjal és a pótdíjjal kapcsolatos alaprendelkezéseket [15/C. § (2)–(4) bekezdések]. A 15/D. § a várakozási díj és a pótdíj meg nem fizetése esetére rögzíti az igényérvényesítés szabályait. Ezek között a várakozási díj és pótdíj megfizetése alóli mentesülés azon esetét, amikor a jármű a díjfizetés nélkül történt várakozást megelőzően jogellenesen került ki az üzembentartó birtokából, és ezt az üzembentartó megfelelően tudja igazolni. A Kkt. további, 15/E. §-ai a várakozási díjkból befolyt bevételek felhasználását és adatkezelési szabályokat tartalmaz.
24. Összességében megállapítható, hogy a Kkt. által kialakított törvényi keret a várakozási díj és pótdíj megfizetése alóli mentesítést két esetkörben teszi lehetővé: részben a 15/D. §-ában, amely a parkírozó gépjármű üzemben tartójának várakozási díjért és pótdíjért fennálló – mögöttes – felelősségét oldja fel igazolt helyzetben. Részben a 48. § (5) bekezdés e) pontjában, amely a mentesített és a kedvezményezett személyi kör meghatározására ad az önkormányzatnak felhatalmazást.
25. A Kgyr. – a perbeli tényálláshoz igazodó időben hatályos – támadott 48. § (3) bekezdése a díjfizetés nélkül várakozó gépjármű üzemben tartójával szembeni szankciók alkalmazására vonatkozó szabályok alkalmazásának kiegészítő szabályait rendezi.
Eszerint „[a]mennyiben a gépjármű üzemben tartója az ellenőrzés időpontjában érvényes parkolójeggyel rendelkezett, de azt nem jelen rendelet előírásai szerint helyezte el, vagy a parkolójegy (vagy a mobiltelefonos parkolási díjfizetés) érvényességének kezdő időpontja és az ellenőrzés időpontja között nem telt el 5 percnél hosszabb idő, az ellenőrzés napjától számított 5 naptári napon belül a parkolásüzemeltető ügyfélszolgálati irodájában a parkolójegy bemutatható (vagy a mobiltelefonos parkolási díjfizetés igazolható). Amennyiben a bemutatott parkolójegy (vagy a mobiltelefonos parkolási díjfizetési igazolás) jelen bekezdésben foglaltaknak megfelel, a parkolásüzemeltető a várakozási díj és pótdíj tartozást törli a nyilvántartásból. A parkolójegy bemutatás lehetőségével (vagy a mobiltelefonos parkolási

- díjfizetés igazolásával) naptári hónaponként legfeljebb egy alkalommal élhet a gépjármű üzemben tartója, ha a bemutatás időpontjában az adott gépjárműre nincs 30 napnál régebbi jogosulatlan parkolási esemény miatt kiszabott és nem vitatott várakozási díj és pótdíj tartozás.”
26. A Kgyr. támadott rendelkezése a pótdíj – és a várakozási díj ismételt – megfizetése alóli mentesülést több feltétel együttes fennállásához köti: az üzembentartó érvényes parkolójegyenek az ellenőrzéstől számított öt naptári napon belüli bemutatásával havonként egy alkalommal és akkor mentesül, ha „nincs 30 napnál régebbi jogosulatlan parkolási esemény miatt kiszabott és nem vitatott várakozási díj és pótdíj tartozás”. A szabályozás jelentősége tehát az, hogy akárhányszor veszi igénybe a gépjármű üzemben tartója az érintett önkormányzat által biztosított közszolgáltatást, – jön létre parkolási közszolgáltatási szerződés a parkolásüzemeltető és a fogyasztó között – a Kgyr. havonként csupán egy alkalommal és az ellenőrzéstől számított 5 napon belül teszi lehetővé annak igazolását, hogy a közszolgáltatás ellenértékét megfizette.
27. A közterület, így a közút is főszabályként ellenszolgáltatás nélkül vehető igénybe. A díjfizetés oka az urbanizáltság, az a körülmény, hogy a városias környezetben elkerülhetetlen a járművel való közlekedés és azon belül a nyugvó közlekedés, a parkolás. Ilyen körülmények között a parkolás díjfizetéséhez kötése az egyik lehetséges „készítő eszköz” a közutak mint véges javak megfontolt, gazdaságos használatának. A díj és pótdíjfizetési kötelezettség tehát a közlekedő felelős magatartásra szorításának egyik lehetséges eszköze.
28. Mindazonáltal a tárgykör szabályozása nem közigazgatási, hanem szerződéses irányt vett. A szabályozási koncepció ezért nem nélkülözheti a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyenértékűségének garantálását, elsődlegesen a kiszolgáltatóbb helyzetben lévő fogyasztó védelmét.
29. A Kúria mindezen indokok alapján megállapította, hogy a Kgyr. szabályozásának módja – törvényi felhatalmazás nélkül – normatív alapon teremti meg a kétszeres közszolgáltatási ellenérték megszerzésének lehetőségét, és ezzel megbontja a szolgáltatás-ellenszolgáltatás közötti arányosság szerződési viszonyokban szokásos rendjét. Törvényi háttér nélkül arra jogosítja a parkolásüzemeltetőt – és mögötte a közszolgáltatás biztosítására kötelezett önkormányzatot –, hogy egyoldalúan érvényesítve gazdasági érdekeit kétszeresen is hozzájusson a várakozás díjához, illetve jogosulatlan várakozás hiányában is pótdíjbevételekhez.
30. A Kúria a Bszi. 55. § (1) bekezdése értelmében nincs kötve az indítványban foglaltakhoz. A jelen esetben ez azt eredményezte, hogy a Kúria a Kgyr. indítványban megjelölt rendelkezésének törvényellenességét nem az indítványban megjelölt Ptk., hanem a Kkt. alapján mondta ki.
31. A Kúria a kifejtettek alapján – és figyelemmel a Bszi. 55. § (2) a) pontjára is – megállapította, hogy a Kgyr. perben alkalmazandó 48. § (3) bekezdésének ötnapos határidőt megállapító, valamint a parkolási díj megfizetésének igazolhatóságát havi egy alkalomra korlátozó rendelkezése a Kkt. 15/D. § (4) bekezdésébe, valamint a 48. § (5) bekezdésébe ütközően törvénytörő volt, mert túllépett a felhatalmazó Kkt. törvényi környezetén, megsértve ezzel a közszolgáltatás és ellenszolgáltatás arányosságának követelményét.
32. A Bszi. 56. § (5) bekezdése értelmében az önkormányzati rendelet „(...) más jogszabályba ütközőnek ítélt rendelkezése nem alkalmazható a bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában valamely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben”. A Kúria a vizsgált rendelkezés annak hatályon kívül helyezésére tekintettel nem semmisítette, hanem törvénybe ütközéséről rendelkezett. E mellett a rendelkező részben foglaltak szerint, „mozaikosan” zárta ki a Kgyr. 48. § (3) bekezdésének perbeli alkalmazását.
33. A törvényellenesség megállapításakor folyamatban lévő perekben a Kúria jelen határozata csak a jelenlegivel azonos időállapotú szabályozás alkalmazása esetén érvényesül.

A döntés elvi tartalma

34. A parkolással kapcsolatos közszolgáltatási szerződéses viszony törvényi alapja a helyi önkormányzatokról szóló törvény közszolgáltatási kötelezettséget megállapító rendelkezései, és a közúti közlekedésre vonatkozó törvényi szabályok. E törvények és az általuk meghatározott keretek között megalkotott önkormányzati rendelet adja a parkolásüzemeltető és a közszolgáltatást igénybe vevő közötti szerződés tartalmi elemeit.
35. A Ptk. mint a személyek közötti vagyoni viszonyokat szabályozó törvény a közszolgáltatási szerződéses jogviszonyok tartalmának megítélése szempontjából csupán szubszidiárius jellegű. Következésképpen a perbeli esetben a Kgyr. támadott rendelkezésének törvényességét vizsgálva referenciaként nem a Ptk., hanem a Kkt. szabályai szolgálnak.
36. A Kúria a perbeli alkalmazás tilalmát mozaikos technikával rendelte el.

Az alkalmazott jogszabályok és az irányadó joggyakorlat

37. 1988. évi I. törvény 15/A–15/E. §-ai, 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) bekezdése, 30/2010. (VI. 4.) Föv. Kgy. rendelet 48. § (3) bekezdése.

Záró rész

38. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a törvényellenes és az alkalmazási tilalom megállapítására tekintettel elrendelte határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét. A határozat Magyar Közlönyben való közzététele a Bszi. 55. § (2) bekezdésén és 57. §-án alapul.
39. A jogorvoslat lehetőségét a Bszi. 49. §-a zárja ki.

Budapest, 2014. június 12.

Dr. Kalas Tibor s. k. a tanács elnöke, Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt s. k. bíró

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.
A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarokozlony.hu> honlapon érhető el.
A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető.